

#3 **Dr. Marijan Dovič**, starosta spodnje-kranjskega žurnalizma, komentira tako imenovani **poletni festival v Novem mestu**: "Tako je treba reči, da z vso zadevo ni nič generalno narobe, dobro je namreč, da so se v tem (skrajnem) času, ko festivali in prireditve vznikajo kot gobe po dežju in ko mora imeti vsako mesto, ki želi zavarovati in celo dvigniti svojo kulturno digniteto in prestiž, izvirajoč iz zgodovinskega "prestija", stvari končno premaknile. Premaknile so se pa zaenkrat le v toliko, kolikor je panika narekovala nujo, da zdaj je pa nekaj treba."

#4 **Tomaž Prvo Pero Levičar contra športna politika mestne občine**: "Vrhunski šport je pač zgolj spektakel, je tudi orodje marketinga gospodarskih družb in posameznikov, toda s skrbjo za zdravje nima nič skupnega. Nekateri ga sicer vidijo kot dobro promocijo, popularizacijo posameznih športnih panog, a z denarjem, ki se pri nas steka v vrhunski šport, bi se dalo spraviti v gibanje vse mlado in staro te države."

#5 **Igor Vidmar o liku in delu mladih slovenskih košarkarjev**: "Zvezde lahko dosežejo tisti, ki imajo največ volje, trdo delajo in so pri tem najvztrajnejši. Za lenuhe v športu ni kruha. Nadarjeni otroci, ki se jim ne da učiti, bodo hitro odnehali tudi v športu. Namesto doktorjev, profesorjev, inženirjev, avtomehaničarjev, frizerjev in kuharjev bodo v najboljšem primeru postali mešalci megle, vendar tudi v tem poklicu najbrž ne bodo uspešni. Tudi pri mešanju megle se mora človek potruditi."

#6 **Tina Ban** o novomeških velerespektovanih rokerjih: "Večini amaterskih glasbenikov v Novem mestu zmanjkuje idej, da bi lahko nadaljevali v progresivno ali alternativno smer, obenem pa svojih "umetniških standardov" nočejo komercializirati oziroma se potruditi, da bi ljudi s svojo glasbo vsaj dobro zabavali. Prav zato ostajajo ujetniki mrtve točke. Z odrov že predolgo donijo isti akordi, isti ritmi in iste besede, le pod njim poplesujejo vedno nove generacije najstnic. Kot da ne bi doživeli odcepitve, tragedije bosanskih beguncev, azilantov iz Tretjega sveta, vrtoglave naglice mobilitelov in interneta, kot da se ne bi nikoli resnično zaljubili, izgubili službe, kot da jih nič iskreno ne veseli ali jim gre na k..."

#6 **Duhovi kontinuitete** še vedno preganjajo **Uroša J. Lubeja**: Stranka staliniščne kontinuitete: Janševi "socialdemokrati".

#8-9 **Pro et contra**: Veliki referendum o tem, ali plemenskim samicam pustiti, da se spečajo z biomedicino.

#10 Izpod neusmiljenega peresa **Borisa B. Blaića**, njegove predeksistence: Vojna med distributerji.

#12 **Kultura vsakdanjega življenja**: Pišeta Barica Smole in Rok Jožef.

14-15 **FOTOPUB**: Borut Peterlin. Tokrat samo on in on sam.

16-17 **Rok Jožef se pogovarja z dr. Metko Klevišar**: "Zame s smrtjo ni konec življenja. Prepričana sem, da je smrt prehod v neko drugo obliko bivanja. Ne ukvarjam se s tem, ali je to energija ali kaj drugega, to se mi sploh ne zdi pomembno. O teh stvareh govorimo v naših človeških kategorijah, kako bo pa potem, bomo videli kasneje. Nikomur ne moremo ničesar dokazati. Lahko samo razvijamo teorije."

#19 Gospodična **Tina Ban** o vtisih iz Dubrovnika: "Sivi valovi so pljuskali ob bok trajekta in prva jesenska burja je samotno zavijala po prazni palubi - kot nalašč, da me je ob slovesu od tega izjemnega mesteca navdala tiha žalost. Žalost, da mi čudovite kulturne pestrosti bivšega jugoslovanskega prostora nikoli ne bo dano v polnosti živeti. Tiha, ker bi jo bilo po tolikih tragedijah hrvaško-srbske vojne, ki so jih pretrpeli dubrovniški prijatelji, naravnost greh glasno izpovedati."

21 **P a r k e X t r e m e** **Gospod Šinigoj**, drugi največji slovenački pisatelj, najmlajši član zveze združenj borcev in človek, ki je osvobodil republiko, nadaljuje svoje "avanture": "Kadar zobozdravnik, ko najbolj zavzeto brusi luknjo v zobu in mu nagaja slina, ki se zaradi strahu izloča v še večjih količinah kot običajno, reče sestra, posesajte mu, nihče ne pomisli na kaj drugega. Saj mi tudi nismo, res. Gledali smo gor, v steno, vpili rit bolj nazaj, razširi noge, nagn se, sej te bo nategnu."

23 **Upokojeni lekarnar Ante Kristan** se vrača iz sosednje galaksije, **Encyclo 3**: "Ekipa lokalnih pristašev in ponudnikov stimulansov in sintetičnih poslastic je namreč prisilila nič hudega slutečega trafikanta, da je svoj mali tovor slastnega heroina stresel v kanalizacijo. Od kod vsa ta sovražnost, hostiliteta, se sprašujem. Smrdi mi na krivico - ta čudna civilna iniciativa. In vse v stilu: V redu je, če se podgurc našopa kokaina in si cvre mladost z zverinsko dozo amfetamina. Ampak horsa pa ne toleriramo. Pri nas pa že ne. Hors je pa res sranje. Hors je pa tam, kjer postavi mejo sodobni dolenjski narko-fanatiki. In vse te utvare, da je vse krasno, samo da ni heroina."

23 **Park** predstavlja prvega Dolenjca iz epruvetke: **Stanko Medved**, edini preživeli dopisnik iz Cvičkarije.

#23-25 **K U L T U M**: Recenzije, tlačenica, prešanica, počenica, NAGRADNO VPRAŠANJE!!!

#26 **Dr. Novšek, Jebul in Big Fak** ter njihov **POTLAČ** vabijo na inseracijo leta!!! Bizarno, grozljivo, škandalozno, vse zelo šuš šuš in puš puš.

#27 **INFOPARK**: Če želite zvedeti, v kateri javni hiši v Novem mestu nudijo tudi kulturni program. Pa tudi kdaj in kje se bo igrala parkliga.

poletna asimilacija

"niko ne sme, da vas bije"

To, da je poletje v polnem zaletu in razcvetu, ni potrebno posebej omenjati. Konec koncev nas na vsakem koraku spremljajo simptomi in sindromi tega letnega časa: parada razgaljenih bicepsov in tricepsov, poplava bodivondersov, zagoreli obrazi s sveže prepleškano garnituro zob, malo manj zagoreli, a zato nič manj zanimivi bulemični in anoreksični obrazi, vedno in povsod prisotna želja po vizualnem ugajanju in še enkrat po ugajanju, diskretni voajerizem izpod sončnih naočnikov, debilno žvižganje in komentiranje izpod volana zgaranih in sfriziranih avtomobilskih spak, pospremljeno z neznosnim hreščanjem avtokasetofonov, koketiranje in spogledovanje na vsakem koraku, za vsakim vogalom, kolapsi od adrenalina, feromonski overdovski, potoki piva za potoke znoja, seks in masturbacija kjerkoli in kadarkoli, najbolje tukaj in zdaj, v abnormalnih količinah, za naprej in za nazaj, v imenu ljubezni, v imenu življenja, v imenu golega užitka, terase, izpiti, dopusti, potovanja, morje, romance, živčni, finančni in srčni zlomi, ah... in seveda, tu je še sonce.

Še bolj soparno pa je trenutno dogajanje na študentski sceni. Študentsko populacija so močno vznemirili (če študente sploh lahko še kaj vznemiri) poskusi države, da bi uvedla šolnine, obdavčila štipendije, obdavčila študentsko delo, znižala subvencije za bivanje pri zasebnikih in obdavčila otroške dodatke. Za državo, ki je čedalje bolj socialna samo na papirju, je to logično nujen korak, še posebej, ker je to v skladu z oportunistično, prozahodno kapitalistično usmerjeno filozofijo največje oz. edine vladajoče stranke ter njenih priseskov (ni dvoma, da bo g. Pahor brez kravate izrazil podporo študentom, kakor tudi ni dvoma, da mu niti na misel ne bo prišlo, da bi zapustil topli stolček oz. vlado). Državni proračun ima pač vse attribute črne luknje, ki na svoji poti posrka vse, kar lahko posrka, in le vprašanje časa je bilo, kdaj bodo prišli na vrsto tudi študentje, ki so kljub konstantnim podražitvam študentskega življenja in čedalje manjšemu razumevanju države za potrebe študentarije, do zdaj uživali privilegiran položaj v naši prelepi podalpski državi.

Vprašanje, ki se tu postavlja, je, ali so si študentje danes sploh še sposobni izboriti svoj prostor pod vročim slovenskim političnim soncem in ali so v tem trenutku sploh še zmožni dojeti zgodovinskost trenutka, ki se neposredno tiče njihove eksistence v bodoče, in po potrebi obrniti tok zgodovine v svoj prid, kar naj bi nakazovale napovedane demonstracije 14. junija.

Skepsa je tu popolnoma na mestu. Sistem je pač naredil svoje. Ko se na faksih enkrat začnejo množično prodajati zapiski iz predavanj, ko se vsaka usluga kolegu zaračuna, ko začne življenje na faksu spominjati na življenje v Serengetiju, potem lahko mirno rečemo, da so študentje v tem trenutku natanko tam, kamor si tako mrzlično želi Slovenijo pripeljati slovenska diplomacija. V Evropi, če ne kar v Ameriki. Ali je študentska populacija res zgubila ves svoj revolucionarni naboj, bodo pokazale demonstracije, le upamo lahko, da se ne bo vse skupaj sprevrglo v parado raznih študentskih uzurpatorjev, ki bodo te iste zakone, proti katerim se danes borijo, jutri v parlamentu uzakonili, v parado raznih sluzastih političnih subjektov, ki bodo tu iskali možnosti za širitev svoje volilne baze, v parado vsesplošnega masturbiranja raznovrstnih anarhistov in, kar bi bilo najhuje, če bi se vse skupaj sprevrglo v navadno vaško veselico.

Študentske demonstracije skupaj z referendumom o zakonu o biomedicinski pomoči pri oploditvi nakazujejo na to, da bi tokratno poletje resnično znalo biti dolgo in zelo, zelo vroče, tudi po tej plati. Al kaj.

Damir Skenderović

prvi koraki, žal brez izvirnega koncepta

Marijan Dovič

Očitno so se naši mestni očetje naveličali projekt(ili)ov tipa "šotori+balkanijada-na-Glavnem-trgu-za-milenijsko-novo-letno", ki so popapali davkoplačevalske milijončke - ugled mesta, Glavnega trga in vsem nam ljube občine pa ni zaradi tega nič kaj porasel - in so se odločili napraviti nekaj malo bolj "zares", rekli bomo, nekaj takega, kar bi bilo našemu mestu v ponos, v diko, da bi od daleč naokoli raja hodila zijala past, se naslajat in dvigovat raven lastne kulturne pretanjenosti.

No, da ne bi že na samem začetku pretiravali: gre za poskus, da bi prvič v novejši zgodovini mesta pripravili nekakšen poletni festival z imenom Novomeški poletni večeri. Nedvomno hvale vredna ideja, saj ponuja možnost, da se nekoč novomeško poletje v mestu, v katerem "se nič ne dogaja", kot so še nedavno tega menili mnogi, spremeni v poletno kulturno oazo, prijetno tako meščanu, ki se ni odpravil na lepše, kot morebitnemu zablodelemu turistu, ki ga je v mesto kljub skopo odmerjenim stranem pripeljal kak zguljen Lonely Planet.

Nalogo priprave festivala je občina (zdi se, da sta tam za izvedbo projekta najmočnejše zagreta podžupan Dular in direktorica uprave Novakova) zaupala Skladu za ljubiteljske kulturne dejavnosti oziroma njegovemu vodji Bojanu Benciku, sklicala vse tiste, ki že itak poleti pripravljajo kulturno dogajanje v mestu, ter tako dobljeni godlji pristavila še svoj piskrček (čeprav naj občina po zakonu niti ne bi posegala v kulturno ponudbo, temveč le ustvarjala pogoje za njen razmah). Časovno festival ni omejen na krajše obdobje, temveč se ohlapno razteza od začetka junija tja do srede septembra. Če si ogledamo program, vidimo, da bo potekal v organizaciji kar nekaj različnih prirediteljev in na različnih lokacijah. Novomeški glasbeni festival Milka Bizjaka in Ramovševa študentska podružnica Festivala Brežice nam bosta pripravila pet oz. tri koncerte t.i. klasične glasbe, nekaj klasike pa se nam obeta tudi v knjigarni Goga, ki bo glasbenike in literate gostila vsak petek.

Če odštejemo nastop domače pihalne godbe Krka Zdravilišča in nastop Ljubljanskega okteta, ki ju prireja občina v juniju, nam od drugačne glasbe - ne moremo si kaj, da ne bi pripomnili: drugačna glasba je lahko in pogosto tudi je nosilec inventivnosti festivala - ostane poleg promenadnih nastopov mestne godbe, ki bodo (pohvalno!) v dveh nedeljskih dopoldnevih zasedli Glavni trg, in country nastopa ansambla Blackriders na (!) Novem trgu, ostane le še Big Band v misteriozni organizaciji Imaga Sloveniae, improvizacijski večeri ter zaključni koncert jazz delavnice Jazzinty (to pripravlja mladinski klub LokalPatriot) ter morebiti nekaj etno ali jazz koncertov, ki jih načrtuje knjigarna Goga.

Tudi prizorišča so precej raztreščena, klasični koncerti se dogajajo večinoma po cerkvah: brežiški na Kapitlju, Bizjakovi v cerkvah od Brusnic do Straže; pohvalno se zdi aktiviranje prizorišč grškega gradu in muzejskih vrtov, pa seveda Glavnega trga; kar nekaj prireditvev pa bo gostilo tudi neugledno parkirišče na Novem trgu. (Naj moje osebno mnenje o Novem trgu kot prizorišču festivala ostane kar v oklepaju).

Iz vsega skupaj je seveda mogoče razbrati, da ne gre za prireditve festivalskega tipa, ki bi jih v enoto povezoval bodisi čas, bodisi prostor ali enoten koncept, temveč da so prvi novomeški poletni večeri konglomerat energij, ki so se že tudi doslej stekale v kulturne dogodke poletja v našem mestu. Edina novost bo torej njihov enoten nastop na tržišču kulturne ponudbe, poenoteno oglaševanje, občina bo razposlala poletno programsko brošuro na vsa gospodinjstva, plakatirala in skrbela za medijske najave.

Takoj je treba reči, da z vso zadevo ni nič generalno narobe, dobro je namreč, da so se v tem (skrajnem) času, ko festivali in prireditve vznikajo kot gobe po dežju in ko mora imeti vsako mesto, ki želi

zavarovati in celo dvigniti svojo kulturno digniteto in prestiž, izvirajoč iz zgodovinskega "prestiža" (tega simbolnega kapitala, če se izrazimo z besedami francoskega sociologa Pierra Bourdieuja, mesto proštev in novomeške pomladi nedvomno premore kar precej), stvari končno premaknile. Premaknile so se pa zaenkrat le v toliko, kolikor je panika narekovala nujo, da zdaj je pa nekaj treba.

Kljub najboljšim željam, pravzaprav ravno zaradi njih, velja izraziti dva načelna pomisleka. Novomeški poletni večeri, kot jih bomo meščani najverjetneje deležni, so daleč od festivala, ki bi Novemu mestu zagotovil specifično kulturno identiteto, da bi bil naš festival zanimiv tudi za koga drugega kot za "Dolejnce", ki se nimajo kam dati. Občina je od bolj izvirnega koncepta poletnih večerov dvignila roke že s tem, ko je izvršilca (SLKD) deklarativno postavila zgolj v povezovalno vlogo. Izgubljeno seveda še vedno ni nič, upamo pa lahko, da so bo kmalu našel kdo, ki bo predstavil nekoliko drznejši koncept in ga ob podpori občine tudi izpeljal (morda bi bilo smiselno tudi razpisati natečaj za poletni festival).

Drugi načelni pomislek pa je, da bi bilo treba bolj kot kupljive prireditve in koncerte, ki jih lahko na trgu kupi vsakdo, podpreti tiste oblike ustvarjalnosti, ki so vzniknile iz domačih kreativnih potencialov in nudijo tudi strateško osnovo za trajnejši razvoj kulturne scene na Dolenjskem. To ne pomeni, da se je treba odreči kupovanju dragih koncertov in vnaprej podpirati vsakega lokalca, ki si nekaj izmisli (to je neumnost, saj je na žalost slednje večinoma pod kritiko); pač pa je nujno, da so na svojih mestih ljudje, ki razumejo in znajo ločiti zrno od plev tako znotraj lokalne kot znotraj na trgu ponujene kulturne produkcije, da jih ne preslepi le embalaža, ki je v dobi dizajna prepogosto bistveno več vredna od vsebine. Brez tega nam pač dolgoročno ne pomaga niti članarina v Imagu niti berlinska filharmonija na Kapitlju.

Novomeški poletni večeri

sobota 09.06. ob 15:00:
TO SMO MI - kulturni maraton, Grmški grad

sobota 16.06. ob 19:30:
PO Krka Zdravilišča, Novi trg

pon. 25.06. ob 20:00:
Ljubljanski oktet, KC Janez Trdina

sreda 27.06. ob 20:00:
NGF M. Zupan-preč. flavta,**L. Ferrini**-čembalo, Kapiteljska cerkev

pet.ned. 6.-8.07:
Rock Otočec, Prečna

nedelja 08.07 in 26.08. ob 11:00:
Mestna godba-promenadni koncert, Glavni trg

čet. 12.07 ob 21:00:
Big Band RTV Slovenija, Novi trg

petek 20.07 ob 20:00:
NGF A. Tomanič- mandolinove orgle Župnijska, c.Brusnice

sreda 25.07 ob 20:30:
NGF V. Balžalorsky-violina, **N.Petkova-špinet**, Evangelijska. c. Nm

čet. 02.08., 09.08. in 16.08. ob 20:00:
Festival Brežice-študentski festival, Kapiteljska cerkev

sobota 11.08. ob 19:00:
NGF D. Rejc- baročne orgle, Trška gora

13.do 18.08 ob 21:30:
Jazzinty - improvizacijski večeri, Lokalpatriot

sobota 18.08. ob 20:00:
Jazzinty - zaključni koncert, Muzejski vrtovi

sreda 22.08. ob 20:00:
NGF M. Bajt-kljunasta flavta, **Š. Knoj**-oboa, Kapiteljska cerkev

sobota, 25.08. ob 20:00:
POLETNI HIT - RTVS, Glavni trg

petek 31.08. ob 21:00:
Blackriders (country), Novi trg

sreda 14.09. ob 19:00:
NGF A.R[-2]C Selj, klasična harmonika, Podr. c.Sv. Tomaža, Straža

vsak petek ob 20:00:
Literarni in glasbeni večeri, Knjigarna Goga

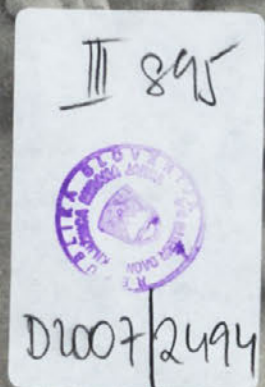
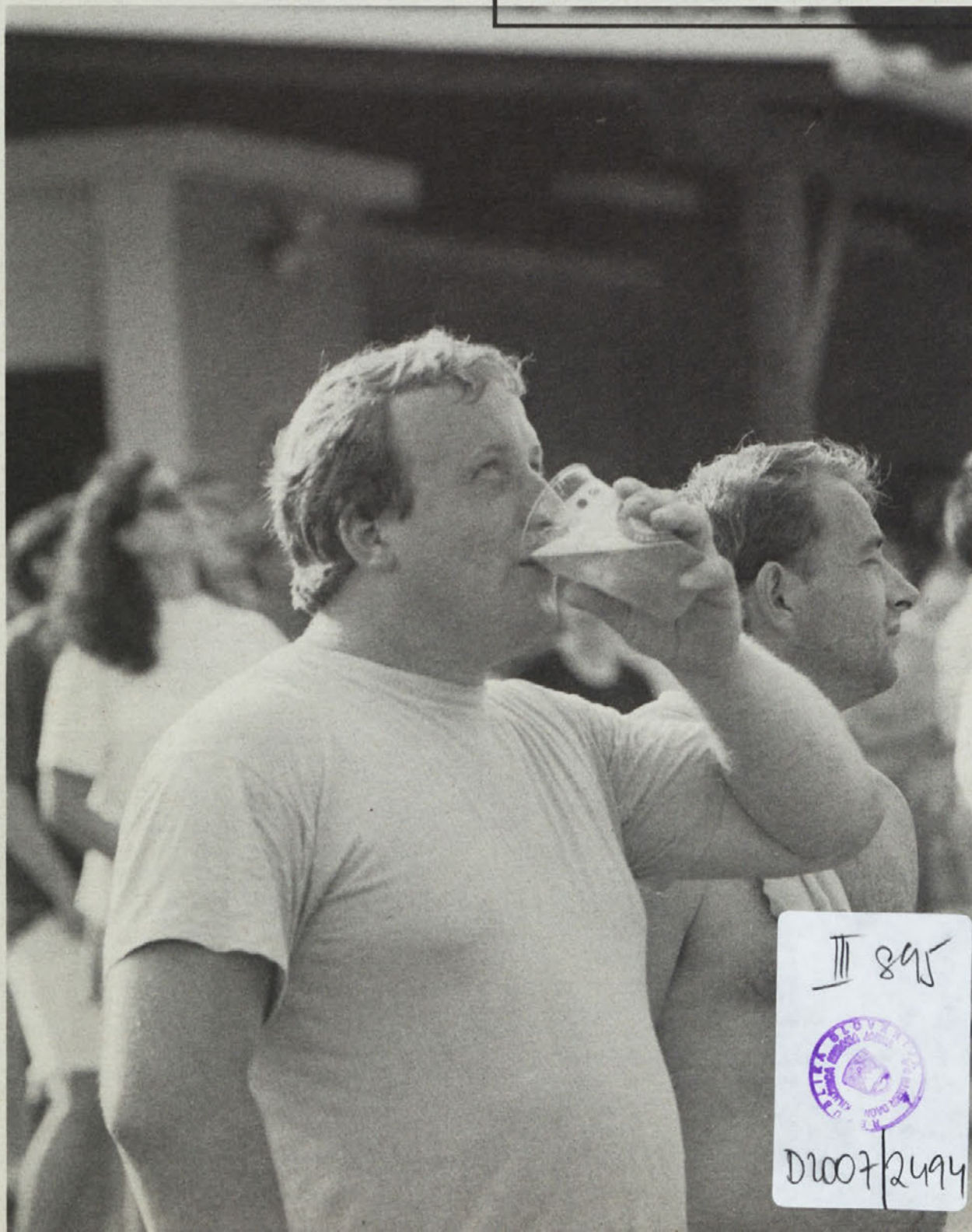

foto: Borut Peterlin

Ne na tribune, pač pa na igrišča!

fotografije: Gregor Bernard

Napačna politika mesta do rekreacije ljudi

Ne le 70 milijonov, kot je kazalo sprva, niti ne 100 milijonov, kot je kazalo nekaj kasneje, pač pa za celih 120 milijonov tolarjev je dograditev nekaj dodatnih tribun v športni dvorani Leona Štuklja obremenila novomeški občinski proračun - zgolj za potrebe evrokošarke. To je vsota, s katero bi mogli v mestu urediti približno 15 otroških in športnih igrišč, torej nekako toliko, kot jih mesto v tem trenutku nujno potrebuje.

A z dvorano Leona Štuklja, ki je v osnovi telovadnica srednje šole, je sploh zanimivo. Nekaj let nazaj so namreč dijaki in profesorji te velike šole, ki je bila brez telovadnice desetletje in pol, stavkali, da bi tako kar najmočnejše in ostro izkazali svojo potrebo po šolski telovadnici, ki so jo potrebovali za kvalitetno telesno vadbo, ter od države izsilili njeno dokončanje oziroma izgradnjo. Sedaj, v trenutkih košarkarske evforije in v posmeh onim prizadevanjem in stavkam, pa taista šola v končno zgrajeni telovadnici daje prednost - ne lastnim dijakom in njihovi telovadbi - pač pa košarkarskemu klubu Krka Telekom, njihovim treningom in tekmam. Tako se torej občinski in državni denar na nek subtilen, perverznen način in ob asistenci vodstva šole (v določeni meri najbrž celo nevede in nehote) namenja za projekte, ki bi jih moral voditi predvsem ali celo zgolj zasebni kapital, saj so silno odmaknjeni od interesa šole oziroma širšega javnega interesa.

Kje pa je ta javni interes? Ena od bistvenih nalog grajenega mesta in vodstva mestne skupnosti je vsekakor skrb za telesno zdravje prebivalcev, pri čemer je vedno nujno največjo pozornost posvečati rekreativnim oblikam oziroma ureditvam, ki omogočajo pestro, zdravo in poceni rekreacijo kar najširšemu krogu ljudi vsakodnevno in skozi vse leto.

Najbolj zdrave, najširšemu krogu ljudi dostopne in tudi poceni oblike rekreacije so seveda hoja, tek, kolesarjenje, plavanje, tek na smučeh. Da bi se z njimi mogli redno ukvarjati, pa je potrebno urediti primerne pogoje, kar pomeni ureditev trim stez, pešpoti ter kolesarskih poti v prijetnem okolju, denimo v mesto obdajajočih gozdovih, travnikov, ob mestnih vodotokih, ureditev kopaljšč, seveda pa tudi otroških in športnih igrišč v okviru stanovanjskih naselij, da se lahko ljudje v bližini stanovanj družijo, igrajo oziroma se ukvarjajo tudi s popularnimi športi, kot so odbojka, košarka, rokomet, nogomet.

Mesto na te reči doslej ni dalo dosti. Pripravlja sicer ureditveni načrt za Portovaldo, a tu bodo trenirali in tekmovali predvsem pravi, profesionalni športniki, meščani pa bodo najpogosteje zgolj opazovalci na tribunah. Mesto razmišlja tudi o tem, kako bi končno uredili problem zapuščenega velodroma, a tudi tu meščani ne bodo nikoli kaj drugega kot gledalci telesno vrhunsko pripravljenih kolesarjev. Govori se o novi športni dvorani, seveda spet ne za povprečne meščane, ob Strugi bo golf igrišče, tudi to ne za ljudske mase, in podobno. A glede na današnji povprečni življenjski način ljudi (vladajo namreč preobila in nezdrava prehrana, premalo gibanja, alkohol in kajenje) in relativno slabo zdravstveno stanje ter slabo telesno pripravljenost ljudi, bi se moralo mesto ukvarjati predvsem z mislijo, kako najširšo množico spraviti v gibanje.

Vrhunski šport je pač zgolj spektakel, je tudi orodje marketinga gospodarskih družb in posameznikov, toda s skrbjo za zdravje nima nič skupnega. Nekateri ga sicer vidijo kot dobro promocijo,

popularizacijo posameznih športnih panog, a z denarjem, ki se pri nas steka v vrhunski šport, bi se dalo spraviti v gibanje vse mlado in staro te države.

Raziskava Slovensko javno mnenje (SJM) 97/3 (podobne rezultate kaže tudi SJM 96/2) kaže, da se v Sloveniji s športom in rekreacijo sploh ne ukvarja kar dobrih 47% prebivalcev, medtem ko se s tem vsakodnevno, kar je pravzaprav cilj prizadevanj vsake modre politike države, občine in seveda cilj posameznika, ki želi živeti zdravo, ukvarja le 4,3% prebivalcev! Te zaskrbljujoče podatke dodatno slikajo "Statistični podatki o zdravstvenem varstvu in delu zdravstvene službe" (ZZV Novo mesto) zadnjih let, ki pričajo, da tako rekoč v vseh starostnih skupinah prebivalstva (razen pri predšolskih otrocih) in podobnih prerezih družbe v novomeški regiji med boleznimi in stanji prevladujejo bolezni dihal, s starostjo pa raste delež problemov s srčno-žilnim sistemom ter mišično-skeletnim sistemom in vezivnim tkivom. Premalo gibanja je seveda eden najpomembnejših dejavnikov tveganja za omenjene probleme. Ankete nadalje kažejo tudi, da je najbolj običajen način preživljanja prostega časa Slovencev gledanje televizije (SJM 97/1), je pa zato kar 69% ljudi vendarle pripravljenih z več fizične aktivnosti skrbeti za varovanje in izboljšanje svojega zdravja (SJM 96/2).

Predvsem vsakodnevno gibanje ljudi je pomemben dejavnik odpravljanja oziroma zmanjševanja omenjenih med ljudmi prisotnih zdravstvenih problemov, nenazadnje pa ima gibanje, kot kažejo izkušnje, podoben vpliv (posredno) tudi na psihosocialne probleme, kot so narkomanija (tobak, alkohol, prepovedane droge), stres, mladinsko prestopništvo.

Da bi Novomeščani mogli postati telesno vzdržljivi, gibčni in močni, bi morala imeti novomeška občina, ki pri tem nosi pomemben del odgovornosti, vsekakor izdelan program na področju skrbi za zdravje svojih občanov, ga uveljavljati ter nasploh ustvarjati pogoje, da lahko ljudje zanj redno in kvalitetno skrbijo. Tega mesto in njegovi prebivalci ne bodo dosegli z gradnjo tribun ali športnih objektov za ekskluzivne športe, celo z vodenjem nekakšnih rekreacijskih lig ne, pač pa bolj gotovo in celo precej bolj poceni s promocijo oziroma vzpodbujanjem zdravega načina življenja in predvsem gibanja na prostem, z ureditvijo trim stez, pešpoti in kolesarskih poti, z gradnjo otroških in športnih igrišč po stanovanjskih naseljih. Na takšnih površinah bodo ljudje v funkciji ohranjanja, krepitve ali pridobivanja zdravja lahko vsakodnevno tekmovali predvsem s svojimi trenutnimi telesnimi sposobnostmi, jih vztrajno premagovali, spoznavali svoje meje, hkrati pa v druženju s podobniki krepili medčloveške vezi in tovarišstvo. Ne potrebujemo torej brutalnega navijaštva, pač pa zdravo gibanje.

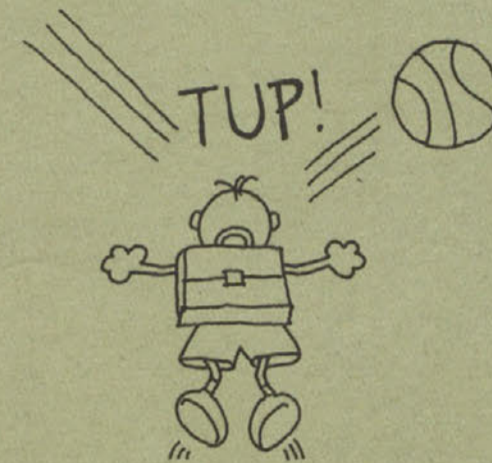
Kdaj pa, če ne v času, ko ima mesto za župana zdravnika po svoji osnovni izobrazbi, bi moglo dobiti odličnejšega protagonista vzpostavitev Novega mesta v mesto zdravih ljudi. Ljudje si tega želijo in skozi ankete celo zahtevajo, da se davkoplačevalski denar usmerja predvsem v šport otrok in mladine ter množični šport in rekreacijo (SJM 96/1). Jih kdo sliši, jih sliši naš župan-zdravnik?

Tomaz Levicar

fotografije: Igor Vidmar

o profesionalni košarki pri nas košarkar naj bo, so oča dejali in ga poslali mešat meglo

Pred kratkim sem slišal zgodbo o mladem novomeškem košarkarju. Bil je dober učenec, vpisal se je na gimnazijo, a so ga prepričali, da je zanj bolj od šole in poklica pomembna košarka, da bo to njegov poklic, čas za študij pa da je vržen proč. Pustil je šolo in začel sanjati o stvarih, o katerih sanja precej njegovih vrstnikov. O slavi, denarju, morda celo o NBA...

Žalostno je, da o smotnosti takega početja ni prepričan le on, ampak da tako mislijo tudi starši in ga pri tem vzpodbujajo. Zdaj včasih sedi na klopi za rezervne igralce in opazuje tujerodne zvezdnike, ki jim ob odmoru lahko poda brisačo. Včasih se mu nasmehe sreča in lahko nekaj minut celo igra. Slava, denar, merjen v stotisocih nemških mark, avto z napisu pokroviteljev in njegovim imenom na vratih, vsak večer druga "fenica" v njegovi postelji so stvari, o katerih bo še dolgo lahko le sanjal. Le redkim je sojeno doseči zvezde, morda jih bo dosegel tudi on, a verjetnost je ena proti milijonu.

Ne le to, da ga na poti k cilju lahko zaustavi poškodba. Veliko bolj verjetno je, da ni dovolj nadarjen, da je premajhen, prepočasen in preneroden ali pa premalo priden in vztrajen, da bi se znašel med redkimi izbranci, ki bodo od žoge lahko živeli ali celo obogateli. Če kdo dvomi o tem, da je uspeti težko in da se to zgodi le redkim, naj pogleda, koliko novomeških košarkarjev ta trenutek živi od košarke. Dva. Smodiš in Petrov. Smodiš je odšel v tujino, Petrov še ne. Če so novomeški košarkarski

povzpnežni želeli imeti moštvo, ki bi lahko igralo v evropski konkurenci, so ga morali kupiti.

Recimo da je naša zgodba o fantu, ki je pustil šolo, da bi igral košarko, izmišljena. Če se je kdo v njej prepoznal, naj se zamisli nad sabo in kaj ukrene. A takih fantov, ki počno to, kar je storil fant iz naše zgodbe, ni malo, med mladimi novomeškimi košarkarji jih kar mrgoli. Vsi mislijo, da so mali "Smodiši", da bodo kar mimogrede stopili na vrh, postali zvezde, podpisovali milijonske pogodbe... Žalostno je, da jih v to prepričujejo celo ljudje, ki so bili nekdaj uspešni športniki in dobri študentje, po univerzitetni diplomi so si ustvarili uspešno kariero. Res je, košarka je bila takrat študentski šport, zdaj pa ubira pota, po katerih že desetletja stopa nogomet.

Precej športnikov zaradi tega ni in najbrž nikoli ne bo končalo niti srednje šole, kaj šele, da bi doštudirali in prišli do spodobnega poklica. To pa ni dobro. Da taka praksa ne dobra, dokazuje ameriški tekmovalni sistem, ki temelji na univerzitetnem športu. Če želi najstnik nadaljevati športno kariero, je skoraj prisiljen vpisati se na eno izmed univerz. Uspešnim športnikom so na stežaj odprta vrata elitnih univerz, kjer si lahko zberejo študij na manj zahtevnih programih, tako da lažje uskladijo treninge in študij, tisti bolj sposobni in vsestransko ambiciozni pa kljub treningom

izbirajo najzahtevnejše smeri študija. Zelo redke izjeme so se prebile v profesionalno košarkarsko ligo NBA, ne da bi prej študirali in štiri leta nastopali za univerzitetna moštva. Večina jih študij tudi konča. Če ne verjamete, vprašajte Joeja Courtneja.

Zakaj ni tako tudi pri nas? Krivo je butasto prepričanje nekaterih, da šport in šola ne gresta skupaj. O tem je prepričanih čedalje več športnih funkcionarjev in žal tudi bolesto ambicioznih in idiotsko zaslepljenih staršev, ki si domišljajo, da bo prav njihov otrok uspel v svetu profesionalnega športa in jim bo prinesel kupe denarja. Otroka, ki mu učenje ne diši kaj preveč (komu pa?), ni težko prepričati, da se ne da trenirati in študirati obenem. Kakšna zmeta. Študiral na gradbeni fakulteti, ki dokazano ni med najlažjimi, in še bi lahko naštevati.

Takšno razmišljanje velja predvsem za športe, kjer se obrača veliko denarja. V veslanju, plavanju, namiznem tenisu, atletiki, badmintonu, smučarskemu teku in drugim športom, kjer najboljši sicer lahko živijo od športa, ne morejo pa z njim obogateti, le redkokomu pade na pamet, da bo šport njegov poklic. Tisti, ki so tega sposobni, poleg treninga pridno študirajo in po končani športni karieri jih čaka služba v njihovem poklicu. Kljub temu v športu dosegajo vrhunske izide. Dokazi: večina slovenskih plavalnih reprezentantov uspešno študira, čeprav brez izjeme trenirajo dvakrat dnevno po dve do tri ure, v bazenu so že ob šestih jutraj, zvečer pa iz njega marsikdaj zlezajo po deseti

uri. Najboljši slovenski kolesar na dirkališču Matjaž Leskovar je eden najmlajših doktorjev znanosti v Sloveniji, in to iz jedrske fizike, njegovi športni uspehi pa segajo do petega mesta na tekmah svetovnega pokala. Andraž Vehovar je osvojil srebrno medaljo v slalomu na divjih vodah, ob treningu pa je brez težav postal magister znanosti. Novomeški olimpijec Igor Primc za vadbo porabi več časa kot večina vrhunskih košarkarjev, pa še bolj naporni so njegovi treningi, a je kljub temu doštudirati. Eden najboljših kolesarjev poklicnega moštva Krke Telekoma Vlado Miholjevič je pri 24 letih vpisal "absolventa" na pravo, kljub temu da je vsak dan prebil po pet in več ur na kolesu in da je na različnih dirkah preživel okoli 100 dni na leto, njegov nekdanji moštveni tovariš Uroš Murn je študiral na gradbeni fakulteti, ki dokazano ni med najlažjimi, in še bi lahko naštevati.

Zvezde lahko dosežejo tisti, ki imajo največ volje, trdo delajo in so pri tem najvztrajnejši. Za lenuhe v športu ni kruha. Nadarjeni otroci, ki se jim ne da učiti, bodo hitro odnehali tudi v športu. Namesto doktorjev, profesorjev, inženirjev, avtomehanicov, frizerjev in kuharjev bodo v najboljšem primeru postali mešalci megle, vendar tudi v tem poklicu najbrž ne bodo uspešni. Tudi pri mešanju megle se mora človek potruditi.

Igor Vidmar, Dolenjski list

šibke vibracije

Tina Ban

Pred kratkim me je v Novem mestu obiskala prijateljica iz Rima. Med spoznavanjem Novomeščanov se ni mogla načuditi, da tako majhen kraj premore toliko glasbenikov. Imela je prav, glasba je res pomemben dejavnik v življenju mesta. To se kaže tako v številu in kakovosti glasbenih šol, vrhunskih mladih umetnikov (Irena, Jelena, Igor) kot v številu amaterskih glasbenih skupin. Nekatere med njimi segajo v sam vrh slovenske zabavne glasbe, druge pa se po zaslugi svoje inovativnosti prebijajo celo v tujino, kot na primer straška zasedba New Breed. Pri teh izjemah je potrebno občudovati to, da kljub uspehom delujejo doma in s tem bogatijo kulturno ozračje v mestu. Škoda, da ravno najboljših, ki jih premore Novo mesto, na lokalnih glasbenih prizoriščih ne poslušamo večkrat. Gre za vzdrževanje javne podobe, v skladu s katero se ti glasbeniki ne želijo prepogosto pojavljati pred istim občinstvom, ali gre za voljo koncertnih organizatorjev, ki se zato, da jim ne bi bilo treba odšteti preveč visokih honorarjev, načrtno odločajo za bende, ki ne presegajo lokalnih okvirjev?

V slednjih sodeluje nekaj deset ljudi, ki prehajajo iz zasede v zasedbo ali pa starim nadevajo zgolj nova imena ter s tem ustvarjajo videz pestrega glasbenega dogajanja. Vendar nihče od teh bohemo, ki znajo neutrudno in tako kulersko razpravljati o glasbi, ne bo priznal, da so njihove stvaritve daleč od aktualnega in da so celo močno konservativne. Konservativne, ker ne uvajajo inovacij ne v besedila, ritem, harmonijo, ne v interpretacijo ali nastop, temveč na novomeški sceni že vrsto let vzdržujejo status quo. Prav tako v ničemer ne izražajo, da se njihova glasba kroji tukaj in zdaj. Glasba, skozi katero ne vibrira navdušenje, provokacija ali jeza nad trenutnim stanjem v bližnji okolici oziroma širši družbi, deluje apatično in zaspano. Morda pa je prav to najmočnejša vibracija, ki jo oddaja Novo mesto. Večini amaterskih glasbenikov v Novem mestu zmanjkuje idej, da bi lahko nadaljevali v progresivno ali alternativno smer, obenem pa svojih "umetniških standardov" nočejo komercializirati oziroma se potruditi, da bi ljudi s svojo glasbo vsaj dobro zabavali. Prav zato ostajajo ujetniki mrtve točke. Z odrov že predolgo donijo isti akordi, isti ritmi in iste besede, le pod njim poplesujejo vedno nove generacije najstnic. Kot da ne bi doživeli odcepitve, tragedije bosanskih beguncev, azilantov iz Tretjega sveta, vrtoglave naglice mobilitelov in interneta, kot da se ne bi nikoli resnično zaljubili, izgubili službe, kot da jih nič iskreno ne veseli ali jim gre na k... Kot šolski primer aktualnega in progresivnega zabavnega glasbenika gre omeniti Magnifica, ki s svojimi besedili ruši slovenske in nadnacionalne predsodke o priseljencih, homoseksualcih, ... Svojo pop glasbo pa ob pomoči odlične spremljevalne skupine, ki jo je bilo mogoče slišati tudi v LokalPatriotu, globalizira z domačimi narodnimi, balkanskimi in latinskoameriški elementi. Je družbeno kritičen in hkrati izjemno zabaven, ob vsem tem pa zna svoje izdelke tudi dobro prodajati.

Vseeno mi je ljubše, da je tako, kot da bi današnji ustvarjalci čas zapravljali zaprti doma pred televizijo. Prav je, da imajo tudi manj pomembni bendi možnost predstaviti se lastnemu mestu, prijateljem in znancem, saj bi bila brez njih kulturna podoba Novega mesta gotovo dosti bolj pusta. Vendar to še ni opravičilo za njihovo stagnacijo niti za podcenjevanje občinstva. Z besedami malega poštarja, ki je v filmu Il postino velikemu pesniku Nerudi ukradel sonet ter ga posvetil svoji ljubici: "Pesem ne pripada tistemu, ki jo napiše. Pesem pripada ljudem!" Morda so prav takšne besede zastarele, saj v postmodernem času vedno več kulturnih produktov izgublja vlogo gonila družbe, pri čemer ni pošteno posebej izpostavljati novomeških glasbenikov. Pravzaprav pa sploh ne gre za vprašanje resnice, kaj ti glasbeniki so ali kaj niso, gre za duhovno bogastvo, ki ga zmore izžarevati kultura, ter za občinstvo, ki bi si ga prizadevalo vsrkati in se z njim obogatiti.

Ej!

... treba je fotkat z OČMI
ja, treba je fotkat LJUDI
treba tridimenzionalno in še
kolikormogoče barvno ...
in pol
je treba te fotke DAT, razumeš
dilat razdajat ... (Katja Plut)

duhovi kontinuitete

Stranke stalinistične kontinuitete: "socialdemokrati" in drugi

duhovi kontinuitete

Režimska trobila so v času okrog kongresa "socialdemokracije" zavzeto napadala Janeza Janšo, češ da ni imel protikandidata na volitvah za predsednika stranke, nihče pa omenil dejstva, da prav nobena slovenska stranka (razen SKD v zgodnjih devetdesetih) ne pozna znotraj-strankarske predsedniške tekme. Tudi "liberalci", v katerih bojda kar mrgoli različnih mnenj, slepo prisegajo Drnovšku, tako kot so v svinčenih časih prisegli diktatorjem. Združeno listo ne zanima znotraj-strankarska demokracija, ampak to, da imajo na svojem vrhu najbolj zapeljivega in všečnega žrebca. Slovenske stranke se s takim pojmovanjem demokracije seveda ne bodo približale moderni državi, ampak bodo ostali globoko v blatu prevlade personaliziranih centrov moči, ki žrejo vse okrog sebe.

Sicer pa je imel majski zbor Janševih "socialdemokratov" vse atribute nekdanjih partijskih kongresov. Zadeva je potekala mirno in v duhu sprejemanja resolucij, potem pa je sledil še klasični obračun z notranjim sovražnikom Ivom Hvalico. Ne bomo točili solz za njim. Ta politik je celo desetletje briljiral v parlamentu, a ni opazil, da je kontinuiteta, s katero je obračunaval, najmočnejša prav v njegovi lastni stranki.

Ta stranka namreč ne obračunava samo z notranjim sovražnikom, ampak tudi z zunanjim. Na partijskem kongresu SDS-a seveda niso razpravljali o pismu izginulega majorja Trohe, ki je Janeza Janšo obtožil, da je leta 1992 ukazal pripadniku brigade Moris, da pod Jelinčičev avto podtakne eksploziv. Nekaj pozneje je kot žrtev atentata padel tudi takrat neverjetno priljubljeni Kramberger, ki je v času, ko je imela SDS v parlamentu le peščico poslancev, na predsedniških volitvah dobil prek 30% glasov. »e bi verjeli v zarote, tako kot v njih verjame Janša, bi lahko postavili domnevo, da je njegov krog želel tudi fizično izbrisati svoje tedanje politične tekmece.

Medtem ko so se domnevni socialdemokrati ukvarjali s tem, ali so desni, levi ali sredinski, se je nadaljevalo zunanje-politično ruplovanje. Polikurbe se hvalijo s tem, da se bosta v Ljubljani srečala dva izjemno sporna politika, toda ko gre predsednik republike v ZDA, ga mister Bush niti ne povoha.

Rupel in Bavčar nam ves čas trobita o "kandidaturi" Slovenije za EU, medtem ko Evropejci raje govorijo o prosilkah, ki jih kot take tudi lahko izsiljujejo. Na primer s tem, da jim bodo po vstopu onemogočili prosto gibanje delovne sile, ki je bilo ravno eden najpomembnejših argumentov, da sploh začnemo približevanje. Take omejitve seveda ne bodo veljale za birokrate, ki se bodo prodali v Bruselj, kadirale pa jih bodo prav slovenske politične elite.

Pri nasprotovanju zakonu o oploditvi gre res za konzervativnost, toda za konzervativnost, ki je nasprotna krščanstvu oziroma Jezusovemu načelu ljubezni do drugega in nadmoči življenja nad smrtjo.

V taki neokusni župi seveda SMS lahko nadaljuje burko, ki jo imenuje nova politika. Mesec ljubezni je bil zaznamovan z debato o zakonu o biomedicinski pomoči, v katerem bi bilo zapisano, da naj bi bile do pomoči izjemoma in iz utemeljenih razlogov upravičene tudi samske ženske. Pred razpravo o tem zakonu v parlamentu se je vrh "stranke mladih" najprej butn-podobnjaško odločil prepustiti odločitev volji svojih poslancev, ki so glasovali proti zakonu, ker bi morali umetno oploditev dovoliti tudi samskim moškim!? Pod zahtevo za razpis naknadnega referendumu so se potem podpisali tudi zastopniki plešastih mladih. In, glej ga vraga, na koncu nam turistični vodič Dominik Š »ernjak posreduje izjavo za javnost, v kateri trdi, da je SMS za novelo zakona!? Halo, komunal! Počistite nesnago.

Butnovski poštenjaki pa so pošteni le takrat, kadar gre za tragične usode njihovih propadlih mene-žderjev. Kadar gre za spoštovanje podpisane koalicijske pogodbe, se poštenjaki prelevijo v pod-poštenjake in pod-podobnjake, prekršijo sprejeti dogovor in se sklicujejo na konzervativna etična načela. Pri nasprotovanju zakonu o oploditvi gre res za konzervativnost, toda za konzervativnost, ki je nasprotna krščanstvu oziroma Jezusovemu načelu ljubezni do drugega in nadmoči življenja nad smrtjo.

Glede na odzive desnice na sporni zakon o oploditvi (proti zakonu so se izrekli SDS, SKD + SLS, NSi, SMS (?) in SNS) lahko torej zaključimo, da v slovenskem političnem prostoru tako pravzaprav ni konzervativne stranke, ki bi resnično temeljila na krščanstvu, ampak imamo zgolj skrajno-desničarske šovinistične stranke Heiderjevega tipa. Kar pa niti ni tako čudno, saj je "desno sredino" že zdavnaj zavzel gospod Drnovšek.

Tudi BREZ KEŠA NISEM SUH

Imam kartico Activa/Maestro
in PIN-številko in tekoči račun
pri Poštni banki Slovenije.

Tega lahko odprejo dijaki in
študenti.

Le da imam kot študent od
računa več. S kartico plačujem,
ne le dvigam keš, dobim čeke
in limit, najamem kredit...

Obresti mi tečejo, viške celo
vežem.

TE ZANIMA?

Pojdi na prvo pošto, kjer je tudi
banka, pa boš izvedel, kakšne
papirje rabiš. Poleg denarja,
seveda.

PBS.

POŠTNA BANKA SLOVENIJE, d.d.

<http://www.pbs.si>; e-pošta: info@pbs.si

referendum

zakaj bom glasovala za novelo zakona o oploditvi

Ali je referendum potreben?

referendum v slovenski zakonodaji

Urša Lubej

Kdo se sme zoperstaviti ljubezni, ki jo mati želi dati svojemu otroku, sem te vprašala.

Kdo sme prepovedati bitju, da se sploh rodi?!

Seveda ne gre za človekove pravice, ali za slovensko ustavo, ali za kake strokovne argumente. Vse to si dandanes vsakdo pač predstavlja po svoje.

Pri gorečnejih, ki so proti noveli zakona, gre za strah pred žensko seksualnostjo (in seveda vsako drugo alternativo). In tega mladi ne smemo dovoliti. Ne smemo dovoliti, da nam tolpa zakompleksiranih impotentnežev narekuje, komu bomo podarili svojega otroka. Prepričalo me je tudi mnenje nekega liberalca, ki mi je v novomeškem zdravstvenem domu, razrajan od seksi sester, ki so nekaterim edina uteha v trpinčenju, s katerim nas razveseljujejo medicinci (prav tem istim strokovnjakom, pri katerih čakamo ure in ure na to, da nas pokličejo v svojo velerespektovano ordinacijo, bomo sedaj dovolili, da nam pridigajo o etiki?!), dejal: "Glasoval bom proti zakonu... naj se pičke fukajo z nami!" Največji liberalci se torej strinjajo z največjimi

klerikalci, ki pravijo, da ne smemo dovoliti, da nam bo tuja sperma, ki bo bojda sprinčila na potrebno slovensko tržišče, zastupila nacionalno substanco. Ja, res smo potrebne. Dragi plemenjaki, naučite se tistega, kar imenujete fuk, pa vam bomo mogoče dale!

Pri vsem tem me preseneča molk slovenske katoliške cerkve. Kaj ni že čas, da gospod nadškof opomni kristjane na to, kar je dejal sveti Pavel: "Ali ne veste, bratje - govorim namreč ljudem, ki poznajo zakon, da ima zakon oblast nad človekom samo, dokler je živ? Poročena žena je namreč po zakonu vezana na moža, dokler ta živi; če pa umre, je oproščena zakona glede moža. Če torej gre z drugim moškim, dokler njen živi, bo veljala za prešušnico; če pa ji mož umre, je oproščena zakona, tako da ni prešušnica, če gre z drugim moškim." (Pismo Rimljanom 7:1-4). Nekrščansko je torej pustiti poročeni ženski pomagati pri zanositvi in krščansko je neporočeni to dovoliti," bi dejal nadškof, če bi se odločil oglašati. Pri vsem skupaj gre torej za vprašanje vere. In sicer krščanske vere v ljubezen. In če verjamemo v ljubezen, potem ne smemo nikomur preprečevati, da ljubezen daje.

Šla bom na referendum in glasovala za-se in za človeštvo.

Aleš Primc

Znanci so mi povedali, da je bil četrtek 19. april v parlamentu turoben dan. Mimogrede, na ta dan je bila sprejeta novela k Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo.

Ko pridem domov, skoraj vedno najprej pogledam teletekst. Ko sem tistega 19. aprila prebral novico o sprejemu novele, sem mislil, da gre za slabo šalo. No, potem ko sem zavrtel nekaj telefonov, sem ugotovil, da ni nobene šale.

24. aprila je bila v Državnem zboru vložena zahteva 1900 državljanov s prvopodpisanim Dominikom Frelihom z Bleda za zbiranje 40.000 podpisov za razpis naknadnega referenduma. S tem dejanjem je bilo doseženo, če drugega ne, da zakon še vsaj en mesec ne bi stopil v veljavo.

Teden dni po sprejemu zakona, se pravi v četrtek, 26. aprila, je skupina 34-ih poslancev vložila zahtevo za razpis naknadnega referenduma.

V četrtek, 3. maja, se je na izredni seji sestal državni zbor in odločil, da bo referendum 17. junija.

V četrtek, 17. maja, je Spomenka Hribar ob znatni teoretski podpori svojega moža, ki se proglašala za etika, v navzočnosti skoraj polovice Sveta LDS, soproge in bodočega tasta predsednika države (sicer znanega šolskega sindikalista) ter varuha človekovih pravic ustanovila nekakšen odbor, ki v svojem imenu manipulira s pojmom svoboda. Skratka, v Križankah so se zbrale močne politične figure, ki so se jim pridružile še Jankovičeve Krimovke, dva člana tria "in", prepoznal sem še nekaj svojih znancev iz podmladka Združene liste. Zanimiva in prestižna družina. Največja novost, ki jo je Spomenka v imenu vse zbrane družine vnesla v diskusijo o umetni oploditvi žensk na njihovo željo, je bila postavitev dileme: ali bo Slovenija demokratična ali avtoritarna država. Pa naj razume kdo, če more. V tistem času, ko je omenjena družina razpravljala v Križankah, sem sedel za šankom priljubljene oštarije in kramljal z naključnim gostom, ki ni mogel razumeti: "da se hočejo ženske losat" možakarjev. Saj nismo bogvekaj, samo tisto pa vsi radi počnemo."

Dnevi so tekli in dogodki so se vrstili, vse do 28. maja, ko me je prijatelj iz Novega mesta prosil, da bi napisal nekaj svojih pogledov o referenduskem dogajanju. Ob začetku kampanje sem se odločil, da se ne bom izpostavljval. Ker pa me je za prispevek prosil človek, ki ga cenim in povrh prihaja iz najbolj valovite ter meni tako ljube pokrajine, kjer je tekla zibel mojima staršema, sem se odločil, da vseeno malo pokramljam.

Ko razmišljam o spornem zakonu, se najprej vprašam, zakaj ga je

LDS sploh vložila oz. zakaj ga je na vsako silo hotela spraviti skozi proceduro, tudi za ceno zlorabe poslovnika Državnega zbora. Dva možna razloga vidim. Eden je povezan z denarjem. LDS pričakuje, da bi se umetno spočeanje otrok lahko razvil v donosen mednarodni posel. V tem primeru je floskula, da gre pri tem zakonu za reševanje stisk nekaj žensk na leto, brezvezna, napovedi, da bomo semena uvažali iz različnih evropskih držav, pa razumem kot začetek oglaševalske akcije na evropskem trgu. Podjetnost je zame vrlina, kljub vsemu pa se mi zdi, da obstajajo meje dobrega okusa. Če gre za posel, naj LDS v fris slovenski javnosti pove, da bi radi naredili dober posel. Ne pa, da v Sobotni prilogi Dela objavijo izliv hinavščine in cinizma o pribijanju na križ. Drugi možen razlog, da je LDS tako goreče zahtevala sprejem tega zakona, vidim v LDS-ovi predvolilni obljubi lezbijkam. V zamenjo za njihove glasove in dejavno podporo v pripravah na volitve, jim LDS omogoči imeti otroke, ne da bi se jim bilo treba vsaj enkrat dotakniti osovražene moškosti. Tudi ta razlog se mi zdi z vidike deklarirane homoseksualne usmerjenosti LDS razumljiv, ne morem pa se strinjati, da o njem odkrito in razločno ne spregovorijo, da ne začnejo te razprave v slovenski javnosti. Naj slovenska javnost odloči, ali hočemo homoseksualno družino! Naj presodijo državljani na podlagi jasne besede! Oba argumenta se med seboj ne izključujeta. Nasprotno.

Mene osebno ta zakon spravlja v slabo voljo. Nočem živeti v razmerah krasnega novega sveta. Kdor še ni prebral knjige Krasni novi svet, avtorja Aldousa Huxleya, naj si jo vzame v roke. V krasnem novem svetu ni ljubezni, ljudje so orodje. Za otroke poskrbi oblast. Pravzaprav oblast poskrbi za vse. Motijo me tudi napovedi, da bomo semena uvažali. So se naši predniki zato tisoč let prizadevali ohraniti jezik in kulturo, da bomo sedaj po desetih letih samostojne države uzakonili uničevanje narodne substance? Kaj če bi predlagali ustanovitev narodnega sodišča, ki bi bilo pristojno odločati o zločinih zoper narod? S tem zakonom se skuša začeti postopek nadomeščanja naravne spolnosti s sterilizirano. Vprašanje je, kdaj se bodo pojavili reklamni panoji, ki bodo namesto kondoma za varno spolnost, propagirali rokolet v lonec. Zadnjič mi je prijatelj povedal, kaj je liberalni seks. "Najprej moški z epruvetko, potem pa še ženska z epruvetko". Moram reči, da meni to ne leži, tudi nisem še srečal take ali takega, ki bi jima to ležalo. Mislim, da ta zakon napada tudi družino. Zame sta družina že žena in mož, ženska in moški, ki živita skupaj. Otroci družino obogatijo, povečajo, vendar je ne vzpostavijo. Midva z ženo sva že družina, pa če se cel FDV postavi na glavo!

Nič čudnega, da je bil v parlamentu 19. aprila turoben dan, verjetno so predniki, od praslovanov do partizanov, preganjali 46 poslancev, ki so se odločili potepetati njihov boj. Referendum je potreben tudi zaradi te majhne množice 46-ih, da bodo lahko spali.

Vida Granda

Sredi junija se bomo slovenski državljani, ki imamo volilno pravico, izrekli o spremembi in dopolnitvi Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo. Izvedba referenduma pa bo potrebna tudi o bodočem polnopravnem članstvu Slovenije v EU. Zato se mi zdi smiselno razložiti pojem referendum, prikazati pomen demokratičnosti, ki jo nudi ta institucija, in nakazati nekatere slabosti.

Ljudstvo lahko v demokratični državi na dva načina izvršuje oblast. Tako, da ljudje sami neposredno sodelujejo pri izvrševanju oblasti, ali pa tako, da volijo svoje predstavnike in preko njih na posreden način izvršujejo oblast. V prvem primeru govorimo o sistemu neposredne demokracije, v drugem pa o posredni demokraciji ali predstavniškem sistemu. Logično je, da ima neposredna demokracija omejen obseg; naš pravni sistem tako dopušča dve obliki neposredne demokracije, referendum in ljudsko iniciativo.

Referendum je najpomembnejša oblika neposredne demokracije, s katero volivci neposredno odločajo o posameznem pravnem aktu (ustavi, zakonu, občinskem odloku ipd.) ali o drugih pomembnih vprašanjih za družbeno skupnost. Za to obliko neposrednega izjavljanja se uporabljajo tudi drugi izrazi, npr. plebiscit, ljudsko glasovanje, ljudsko odločanje ipd. Skozi zgodovino so se oblikovale različne oblike referendumov in načini njegove uporabe. Glede na predmet odločanja poznamo ustanovorevizijski referendum, zakonodajni referendum ter referendum o drugih vprašanjih.

Naša ustava določa, da mora državni zbor predlagano spremembo ustave predložiti v sprejem volivcem na referendumu, če to zahteva najmanj 30 poslancev. Sprememba ustave pa je sprejeta, če zanjo glasuje večina volivcev, ki so glasovali, pod pogojem, da se glasovanja udeleži večina vseh volivcev.

Prvi problem se pojavi pri številki 30 poslancev. Za sam sprejem spremembe ustave je namreč potrebno, da zanjo glasuje najmanj 60 poslancev od skupnega števila 90. V primeru, da je sprememba ustave izglasovana, to pomeni, da je zanjo glasovalo 60 ali več poslancev, proti pa je 30 ali manj poslancev. Če hočejo poslanci, ki so proti spremembi, dati možnost volivcem, da se o spremembi izjavijo, jih mora biti najmanj 30. To pomeni, da ustava predvideva, da točno 60 poslancev glasuje za spremembo, ostalih 30 pa proti, oziroma, še bolj kontradiktorno situacijo, v kateri poslanci spremembo najprej podprejo, nato pa se postavijo na stran nasprotnikov spremembe. Gre za pogoj, ki ga je v praksi skorajda nemogoče doseči in kaže na to, da je ustavodajalec

sicer na papirju uvedel referendum, praktično pa ga je onemogočil.

Tudi pri izbiri možnih predlagateljev je bila ustava sila skromna. Predlagatelji so namreč le poslanci, ne pa volivci. S tem je referenduskemu postopku za spremembo ustave odvzeta širša demokratična razsežnost, saj naj bi referendum predstavljal kontrolo nad delom parlamenta in prav zanj bi moralo veljati, da ga lahko zahtevajo državljani, ki ne sodelujejo v postopku spreminjanja ustave.

Druga oblika referenduma je zakonodajni referendum, s pomočjo katerega volivci neposredno odločajo o spreminjanju in spreminjanju zakona, za katerega je sicer pristojno predstavniško telo. To pomeni, da predstavniško telo ni izključno zakonodajno telo, ampak je to tudi ljudstvo. Krog možnih predlagateljev je tu mnogo širši. Referendum se namreč mora razpisati na zahtevo najmanj 30 poslancev, državnega sveta ali 40 000 volivcev. Medtem ko je ustanovorevizijski referendum le naknaden, je zakonodajni predhodni ali naknaden. Bistvena razlika je v tem, da prvi ne omogoča državnemu zboru, da samostojno sprejme zakon, pri naknadnem pa je državni zbor neodvisen pri oblikovanju zakona, volivci le potrdijo ali zavrnejo tako sprejet zakon. Da referendumsko vprašanje tu uspe, je potrebna relativna večina, to je, za predlog mora glasovati večina volivcev, ki so glasovali. Strokovna javnost pa ugovarja možni nedemokratičnosti takšnega načina ugotavljanja izidov, saj dopušča, da manjšina volivcev preglasuje večino. Gre za primer, ko bi bil lahko izglasovan predlog, za katerega bi glasovalo 90 volivcev, proti pa jih bi bilo 10, ne pa predlog, za katerega je glasovalo 850 000, proti pa bi jih bilo 150 000.

Glede na to, da je na referendumu odločitev prepuščena ljudstvu, ima stroka tu pomembno nalogo, da državljane seznanj z različnimi pogledi, jih opozori na prednosti in slabosti možnih odločitev. Referendum je tudi pomembno sredstvo za večanje politične priljubljenosti in tudi volivci se mnogokrat odločajo glede na to, kdo je posamezen predlog podal.

Referendumsko odločanje je možnost in vrednota, ki ju je treba gojiti. Zelo lahko pripomore h krepitvi demokracije in občutku družbene moči posameznika. V Sloveniji referendumska demokracija še ni razvita. Naša ustava je referendum sicer ves čas predvidevala, vendar se v prejšnjem režimu zakonodajni in ustavodajni referendum nista nikoli izvajala, v zadnjih desetih letih pa je bil referendum izveden dvakrat, in sicer o volilnem sistemu in termoelektrani.

DOLENJSKA ZGODBA II

ALWAYS CIVIL

ALKOHOL SEKS SMRT ALKOHOL MASTURBACIJA SMRT

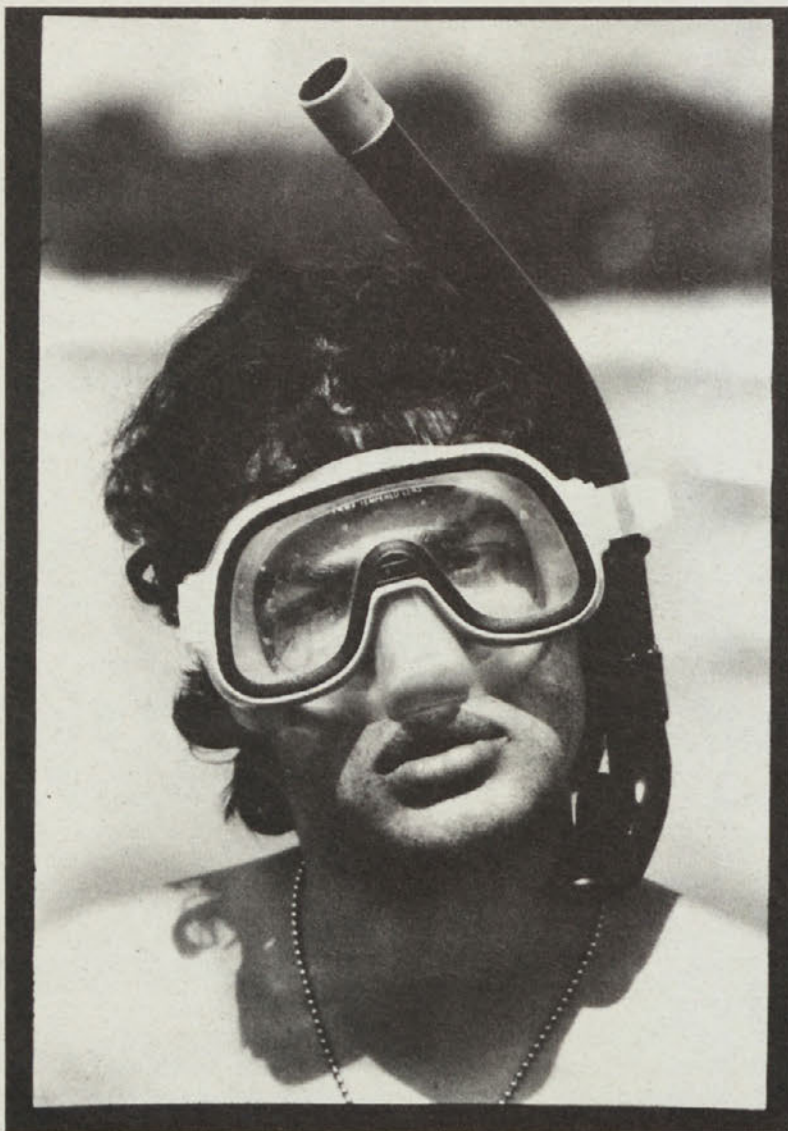

foto: Borut Peterlin

bitka za film

Je slovenski kinematografski trg res premajhen za vstop novega filmskega distributerja? Ljubljanski kinematografi, poleg njih pa tudi mariborski, celjski in kranjski kino predvajalci so očitno tega mnenja, saj že nekaj mesecev ne najdejo skupnega jezika z distribucijsko hišo Blitz.

Blitz si že nekaj časa zaman prizadeva, da bi filme, za katere ima ekskluzivne pravice za predvajanje na področju bivše Jugoslavije, predvajali tudi v slovenskih kinodvoranah. Med filmi, s katerimi razpolagajo, so tudi s štirimi Oskariji nagrajeni *Traffic*, nadaljevanje filma Ko jagenjčki obmolkejo *Hanibal*, *What Women Want* z Melom Gibsonom in Helen Hunt, *Anti-trust* s Timom Robinsom in mnogi drugi.

Distribucijska hiša Blitz je najprej nastala na Hrvaškem, kjer so že šest let kino-distributer za filme neodvisne produkcije. Svoje filme distribuirajo še v Bosni in Hercegovini, odprli pa so tudi podružnico v ZR Jugoslaviji. V Sloveniji, kjer se je Blitz doslej ukvarjal le z distribucijo videokaset, so prisotni šele eno leto, kljub temu pa so nekatere njihove filme v slovenskih kinodvoranah že predvajali. V naše kinematografe so, v sodelovanju z distribucijama Fun filma in Fivia, pripeljal filme *American Pie*, *Nothing Hill*, *Bean*, *Runaway Bride*... od letošnje pomladi dalje pa si prizadevajo svoje filme tržiti pod svojim imenom. A jim to doslej še ni uspelo.

Na vprašanje, zakaj v Sloveniji v zadnjih mesecih nismo videli nobenega ob Blitzovih filmov, član uprave Ljubljanskih kinematografov **Sergej Racman** odgovarja, da je na slovenskem trgu filmskih distributerjev že zdaj dovolj, in da ne razume, zakaj Blitz svojih filmov ne prepusti v distribucijo komu drugemu, tako kot je to že počel. Racman še dodaja, da je eden od razlogov, da omenjenih Blitzovih filmov še niso predvajali, ta, da si ga še niso ogledali, saj jim ga distributer še ni ponudil. Dejstvo, da so Blitzovo ponudbo dobili že pred meseci, pa Racman pojasnjuje z argumentom, da Blitz ni kino-distributer, prav tako pa dvomi tudi v usposobljenost Blitzovih ljudi, ne glede na dolgoletno prisotnost firme na hrvaškem in bosanskem trgu.

Podobnega mnenja je tudi direktor Celjskih kinematografov **Bojan Vivod**, ki pravi, da slovenski distributerji že zdaj životarijo in da se mu zdi bolj smiselno okrepiti že obstoječe distribucijske hiše kot pa to, da na trg prihajajo nove.

"Ponudba, ki je vsebovala 15 filmov, je bila Ljubljanskim kinematografom poslana že konec marca, a doslej nismo dobili še nobenega uradnega odgovora," pravi **Tjaša Smrekar**, vodja kino-distribucije pri Blitzu. "Kot nam je znano, in še to le iz medijev, so pri Ljubljanskih kinematografih mnenja, da je v Sloveniji že dovolj distributerjev, in da bi si pred kakršnim koli sodelovanjem z nami želeli skleniti dolgoročnejši dogovor. Kaj ta dolgoročnejši dogovor pomeni, mi ni jasno, ker njihovega odgovora nimamo in ne vemo, kaj si pod tem terminom pravzaprav predstavljajo. Poleg tega pa dolgoročnejša pogodba v našem poslu niso praksa".

Na Blitzu pravijo, da so se odločili za samostojno distribucijo filmov predvsem zaradi tega, ker želijo dolgoletne izkušnje prenesti tudi v Slovenijo, kar s prejšnjimi distribucijami ni bilo vedno mogoče. Direktor Funa, ki je v preteklosti distribuiral Blitzove filme in ki v zadnjem času svoje filme trži pod blagovno znamko Ljubljanskih kinematografov (ki niso le filmski predvajalci, ampak tudi distributerji!), **Vasja Bibič** dogajanja v zvezi z Blitzom ni želel komentirati.

Zakaj se Blitzovi filmi v slovenskih kinodvoranah ne vrtijo, je najbrž jasno le peščici ljudi v vrhu največjih slovenskih kinematografov. Morda je s terminom "dogovor o dolgoročnejšem sodelovanju", ki si ga Ljubljanski kinematografi bojda želijo z Blitzom, mišljen postopen prevzem njihovih filmov pod okrilje lastne distributerske hiše, podobno kot se že dogaja s Fun filmom, ali pa gre le za obliko protekcionizma, ki naj bi slovenske distributerje zaščitil pred vdorom "tuje" firme.

Kakorkoli. Dejstvo je, da so pravice za predvajanje filmov *Hanibal* in *Traffic* v rokah Blitzu in da bodo slovenski gledalci zanje prikrajšani, v kolikor se največji kino-predvajalci na čelu z Ljubljanskimi kinematografi ne bodo dogovorili z njim. Do tedaj pa vsi na juriš v Kolosej na Zeleno miljo iz leta 1999.

zadavčen študent

Kako oskrbnik prepriča gospodarja, da mu ni kradel iz trezorja, če je slednji prazen? Enostavno. Jekleno skrinjo je potrebno napolniti. S čim? Z zlatom. Kako do zlata, če je gospodarjevo izpuhtelo? Z Velikim Ropom. In koga oropati? Naivno stranko. Da prebita para finančnika Ropa ne bo zavohala, je potrebna samo še strategija. Vzeti malo tu, malo tam pa še nekaj iz za hrbta in reveža nato prepričati, da mu delaš uslugo.

Kljub skrbnemu načrtovanju je vendarle nekaj močno zasmrdelo. Iz zanesljivih virov je v študentsko javnost pricurljala informacija, da želi vlada v juliju, ko študentje po stresnem izpitnem obdobju počivajo, zahrbtno in po hitrem postopku sprejeti novelo k zakonu o visokem šolstvu, ki predvideva plačevanje šolnin oziroma dodatnih vpisnin ali 'simbolnih prispevkov' za redni študij na visokošolskih zavodih.

Nismo se še znebili t. i. jugonostalgije, ko so nam naši smeli politiki že odprli nova obdobja, ki se jih lahko z žalostjo spominjamo, obdobja, ko je bil študij namenjen eliti. S sprejetjem omenjene novele se ne pričakuje upada števila študentov, pač pa le njihova drugačna prevozna sredstva, pa ne govorim o tako zelo opevani socialni mobilnosti mladih ljudi za časa študija. S spremembo vozil se bo morda rešil tudi problem študija na daljavo in celo študija v tujini, oznaka večni študent pa bo postala stvar prestiža.

Zagovornika tovrstnih ukrepov sta med drugimi tudi gospod rektor Mencinger in gospa ministrica Čokova, sicer nekoliko neopredeljena in nekoherentna, vsekakor pa ne goreča nasprotnika ideje o prodajanju vednosti, čeprav menita, da je 'znanje javna dobrina'. Pravzaprav sta mnenja, da bi bilo to za študente dobro, saj 'bi se zavedali, da izobrazba ni zastoj', sicer pa gre tako ali tako le za 'simboličnih 100.000SIT na leto'... ki jih mlad in zdrav študent lahko zasluži z delom preko študentskih servisov, pomagajo mu lahko tudi starši, ki zanje prejema otroške dodatke, sploh pa so tu štipendije.

Vendar pa je prekanjeni Ropar skrbno preračunal, da je študentu za preživetje in plačilo študija dovolj neobdavčenih 12 zajemčenih osebnih dohodkov na leto, kar znaša približno 600.000SIT, ostali morebitni študentski dohodki pa so zlata jama za našega Roparja, iz katere bo nosil pridno in redno. Torej, v kolikor prejimate solidno štipendijo in zaslužite še nekaj denarja z delom preko študentskih servisov in se morda zavarujete, vam bo na vrata potrkal davčni uradnik. Kako preživite, vas ne bo vprašal.

Noveli k zakonu o visokem šolstvu lahko po presenetljivo hitri proceduri sledijo tudi spremembe davčne politike RS. Predlog zanje je skrbno spravljen, toda iz pisanja slovenskih časopisov je sklepato, da obstajajo močni razlogi za skrivalnice. Predlog sprememb namreč predvideva obdavčitev 'socialnih transferjev, štipendij, prejemkov preko študentskih servisov, življenjskega zavarovanja in med drugim tudi bančnih obresti'. Gre dobesedno za obdavčitev revščine in naivne stranke smo študentje in dijaki, upokojenci in nenazadnje starši. In kako se spopasti z veliko

institucijo: sleči hlače in si zategniti pas, hlače prodati, prej pa še skrbno preiskati vse žepe in najdeni drobiž prispevati v sklad za štipendije RS.

Seveda pa spremembe prinašajo tudi določene koristi. Na primer termin varen (in poceni) seks bo dobil nove pomenske dimenzije. Bodite skrbni pri uporabi prezervativov, saj si lahko na glavo nakopljete še plačevanje davka na otroški dodatek, medtem ko boste po vsej verjetnosti vračali kredite, ki ste jih najeli za plačevanje študija in vam bodo od rednih dohodkov redno trgali tudi dogovorjeni znesek za vračanje kredita, ki ste ga najeli za zagotovitev svojega prostora na svetu, poleg vsega tega pa vas čaka tudi plačilo davka na obresti, ki jih prejimate za privarčevani denar - no, slednja težava vas bo najbrž težko doletela.

In sedaj pogledajmo še tja. Medtem ko slovenska politika skrbno vleče iz žepa svojega študenta, bi morda pričakovali, da mu nudi vsaj ugodnejše življenjske pogoje za časa študija, kot so na primer ugodne stanovanjske kapacitete in subvencionirana prehrana. In res, imamo študentske domove, vsaj 13% vpisanih študentov spi v njih, 20.000 jih stanuje pri zasebnikih, ki jim v plačujejo povprečno 25.000SIT mesečno. Slednjim mati država odreže mesečno 10.000SIT, vendar je tudi to "očitno preveč, saj kani mačeha kos prerezati na pol. Jemo na bone, ampak glede na trend padanja državne podpore tovrstni, po mnenju vlade, študentski pravici, se lahko resno vprašamo, kolikokrat na leto se bomo lahko še z bonom najedli?"

To je Veliki načrt zapolnjevanja proračunske luknje našega cenjenega finančnega ministra. Kranjcem se obetajo hudi časi. Izobraženih kadrov bo malo, socialno ogroženi bodo na robu preživetja, brezposelnost se bo povečala, saj smo študentje skupina, ki niža kvocient brezposelnosti, v kolikor pa se bomo morali zaposlovati, da bi lahko plačali študij, bo le ta zagotovo zrasel, nataliteta, ki pa je že tako ali tako nizka, se bo še znižala. In kot zahteva davke Mati država, jih zahteva tudi Mati zgodovina. Študentje smo konstantni vir opozarjanja na napake politike in ker je to nujno potrebno, bomo spet. Kmalu bodo ponosni spomini naših starejših kolegov na 96. leto, ko so se oni borili, zastareli. V četrtek, 14. junija 2001, bomo slovenski študentje, študentke, dijaki in dijakinje od 14. ure naprej na Trgu republike v Ljubljani protestirali proti uvedbi šolnin, dodatnih vpisnin in simboličnih prispevkov za študij, proti obdavčevanju štipendij, proti obdavčevanju študentskega dela, za ohranitev dohodninske olajšave za študente in dijake, za ohranitev subvencije za bivanje pri zasebnikih, za reševanje stanovanjske problematike študentov, za zagotovitev sredstev za zaustavitev padanja štipendij. Pred 14. 6. bodo po vsej Ljubljani potekale kreativne promocijske akcije za demonstracije, ki bodo opozarjale na problematiko slabšanja stanja slovenskih študentov. Vrzite kakšen kovanec v nabiralnik za pomoč državi pri štipendiranju, učimo se skupaj na ljubljanskih novih zelenicah in opozorite na dejstvo, da bo lahko kmalu stopnja razgledanosti Slovencev odvisna od vremena in kampirajmo v študentskih domovih 2005, 14. junija pa opozorimo slovensko vlado, da nismo sredstvo za polnjenje proračunskega primanjkljaja. Kar je preveč, je Dovolj!

Brigita Judež
za združene študentske organizacije

pravica do ugovora vesti in kako jo uveljavljati

Saša Uzman

Nova država se ne pojavi sama, pride s spremstvom; starim, priučenim, novim... Spremljevanje besed, želja, zakonov, pravic, dolžnosti s seboj vleče zgodovino, pa tudi sveže ideje, nove trende.

Zakonodajni trend v naši mladi državi je postalo tudi civilno služenje vojske oz. pravica do ugovora vesti. Poskus vključitve določbe o ugovoru vesti zoper služenje vojaškega roka sega nazaj v prejšnjo pravno ureditev, v leto 1989, ko so med javno razpravo o osnutku ustave nekatere javne institucije in posamezniki menili, da bi v Ustavo RS vključili določbo o pravici do ugovora vesti in ugovora vesti zoper služenje vojaškega roka. Zanimivo je, da je bilo možno v prejšnji pravni ureditvi služiti vojaški rok brez orožja, vendar je ta obveznost trajala še enkrat dlje kot redno služenje vojske, torej kar štiriindvajset mesecev.

Danes izhodišče o pravici do ugovora vesti najdemo v 46. členu Ustave RS, v poglavju o Človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah ter v 123. členu, ki določa, da je državljanom, ki zaradi svojih religioznih, filozofskih ali humanitarnih nazorov niso pripravljene sodelovati pri opravljanju vojaških obveznosti, potrebno omogočiti, da

sodelujejo pri obrambi države na drug način. Pravica do ugovora vesti je zakonsko opredeljena v Zakonu o vojaški dolžnosti in Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaški dolžnosti.

Izognila se bom konotativnemu označevanju pravnika jezika, ampak dejstvo je, da gre za suhoparen, klen, jednat in vsakemu državljanu razumljiv jezik. Osebna izkušnja trdno podpira mojo naslednjo izjavo, da je razumljivost zakonodaje vprašljiva: ali so zakoni napisani nerazumljivo ali pa ne znamo brati zakonov. Se zgodi, da občasno res potrebujemo strokovno uslugo tvojega prijatelja, ki je na srečo pravnik, zaradi potrditve, da si razumel pomen napisanega. Raje imam drugo možnost. Preradi se pritožujemo nad nejasnostjo, metaforičnostjo in simboliko tistih besedil (obrazcev, prošelj, vabil), ki bi morala biti jasna in razumljiva vsem državljanom, pa po njihovem mnenju niso. Resnica ali funkcionalna nepismenost? Drugo. Že prej sem naštel pridevnike, ki opisujejo pravniki jezik in nekako se stikajo z željami po jasnosti in enostavnosti določenih javnih publikacij. Neverjetno, kadar nam je ustrezno, iščemo dlako v jajcu. Zakone beremo med vrsticami, izmišljamo si dodatke, ki sploh niso napisani, sumničimo, kje se skriva zanka, v katero se bomo ujeli.

Podobni problemi se pojavljajo tudi pri interpretaciji Zakona o vojaški dolžnosti; včasih zaradi nerazumljivosti napisanega, drugič po krivdi bralca. Rešitev prve zagate je že v teku - priprava novega zakona. Osebno stisko bralca pa lahko rešujejo njegovi bližnji, prijatelji, znanci, za brezplačno strokovno pomoč pa lahko zaprosi tudi pri nevladni organizaciji, Pravno informacijskem centru na Metelkovi v Ljubljani. Gre za organizacijo, ki poleg številnih področij, nudi pravno pomoč tudi nabornikom, ki želijo uveljavljati ugovor vesti.

Oporečniki, kakor se imenujejo naborniki, ki uveljavljajo ugovor vesti, so v večini primerov izgubljeni, zmedeni in imajo na začetku težave že pri oblikovanju vprašanj v zvezi z njihovim primerom. Prva prošnja za pomoč se ponavadi glasi: kakšne so moje pravice, kako lahko uveljavljam ugovor vesti, ali ga lahko uveljavlja vsak, moram oddati prošnjo, kam naj jo oddam, v katerih organizacijah je možno civilno služiti vojsko, lahko sam izbiram, kje bi rad delal...

Po zakonu je vsakomur dovoljeno uveljavljati ugovor vesti in vložiti prošnjo za civilno služenje vojaškega roka, vendar je civilna služba omogočena le tistim, za katere pooblaščen komisija ugotovi, da njihovi razlogi ustrezajo

zakonskim možnostim. Torej je za civilno služenje vojske potrebno imeti posebne razloge, ki so lahko religiozni, filozofski ali humanitarni. Razloge mora potrjevati splošen način življenja in ravnanja nabornika. Ko je posameznik odločen, da želi civilno služiti vojsko in pozna razloge za tako odločitev, je potrebno napisati prošnjo. Oporečniki so pogosto zaskrbljeni, da bo prošnja neustrezna, da ne znajo dovolj jasno izraziti svojih resničnih mnenj in občutij. Ustrezno napisana prošnja mora biti konkretna, razumljiva in nikakor ni dovolj, da je v prošnji le omenjeno, v katero kategorijo sodijo razlogi, temveč morajo biti le-ti natančno utemeljeni in podkrepjeni z osebnimi izkušnjami. Razlaga, da je vsakršno reševanje konfliktov z orožjem nehumano, nemoralno, ni dovolj. Napisano prošnjo je potrebno odposlati na ustrezno upravo za obrambo; konkretno na upravo za obrambo Novo mesto. Pravočasno oddana prošnja je, če jo nabornik odda najkasneje do dneva nabora ali celo na naboru samem. Vloga za civilno služenje vojske pa se lahko vloži tudi med in po služenju vojaškega roka. Nadomestna civilna služba se izvršuje v vladnih in nevladnih organizacijah, ki opravljajo reševalno, humanitarno oz. drugo podobno dejavnost javnega pomena. Organizacija mora za obveznika zagotoviti možnost brezplačne nastanitve, prehrane, oz. ustrezno povračilo stroškov v višini kot pripada vojakom med služenjem vojaškega roka. Načeloma je posamezniku dana izbira, kje bo opravil svojo civilno službo. Komisija upošteva kandidatove želje, če je to mogoče, če v izbrani organizaciji obstaja prosto mesto.

Tudi glede pravic zdravstvenega in socialnega zavarovanja so državljanji med opravljanjem civilne službe izenačeni z vojaki, ki služijo vojaški rok v vojaških enotah. Zakonsko gledano ni razlik v dolžini služenja med civilnim in vojaškim rokom; oboje traja 7 mesecev. Vendar pa zakon predsedniku RS omogoča, da skrajša dolžino vojaškega služenja (največ za en mesec), če bojna pripravljenost to dopušča. V času služenja je oporečniku prepovedano opravljati z osebnim delom pridobitne dejavnosti, delo sicer ni prepovedano, prepovedano je plačilo zanj.

Čeprav civilno služenje postaja že nekajletna praksa, kar naprej prihaja do pritožb nabornikov, organizacij in komisije. Nabornikom se zdi na primer nedopustno, da zaradi ugovora vesti ne smejo imeti dovoljenja za nošenje ali posest orožja (sklicujejo se na športno streljanje), komisija ima svoja stališča in je zakonsko vezana pri odločanju o primernosti posameznika za civilno služenje, organizacije, ki v svoj delovni tim sprejemajo oporečnike, pa imajo spet svoje specifične zahteve glede dela, pravil... Pomanjkljivost države je predvsem ta, da je informiranje nabornikov o njihovi pravici do ugovora vesti skopo in prepozno. Ozavešči posameznika, da ima to možnost oz. pravico in kako naj jo uveljavi, pomeni olajšanje zanj in državni aparat, torej vojsko in stalno naborno komisijo, s katerima se sooči nabornik, ki ni pravočasno oddal prošnje za civilno služenje vojske.

Sicer pa se trendi v državah Evropske unije spogledujejo s še novejšimi smernicami - prostovoljnimi služenjem civilne vojske. Do sedaj objavljene raziskave teh poskusov kažejo na številne pozitivne posledice. Smo mi dovolj drzni za takšno dejanje, se bomo obračali po modi ali vrnili v osemdeseta?

KAKO LAHKO POSTANEŠ ČLAN ?

Pri prvem vpisu prinesi:

DIJAKI, ŠTUDENTI

- osebni dokument (*osebna izkaznica, potni list ali voziško dovoljenje*)
- originalno potrdilo o šolanju za tekoče šolsko leto
- davčno številko
- svojo hranilno knjižico ali tekoči račun
- fotografijo

ČE SI IZREDNO VPISAN

- poleg zgoraj navedenega še potrdilo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, da nisi vpisan v evidenco brezposelnih oseb.

KAJ MORAM VEDETI O NAPOTNICI ?

1. Na napotnici mora biti izpisana številka tvojega osebnega dokumenta, ki ga moraš predložiti ob dvigu napotnice.

Zakaj ? Delodajalec kot tudi inšpektor za delo lahko preverita, da delo tudi dejansko opravlja oseba, ki je bila na delo napotena.

2. Delodajalec ti mora povedati, od kdaj do kdaj boš delo opravljal, ti pa moraš napotnico vedno dvigniti pred začetkom dela.

Zakaj ? V primeru inšpekcije dela kot tudi nesreče pri delu se pregleda rok za izvršitev dela in v kolikor datumi ne ustrezajo dejanskim se tvoje delo šteje kot delo na črno za kar so predpisane tudi ustrezne kazni.

3. Napotnica je v širih izvodih, četrti izvod mora delodajalec potrditi in ti ga takoj ob pričetku dela tudi izročiti.

Zakaj ? Tako se boš izognil morebitnemu delodajalčevemu izmikanju, da dela nisi tudi dejansko opravil.

4. Po telefonu 07/3374-370 preveriš ali je delodajalec že vrnil obračunano napotnico na ŠS in kdaj je bil izstavljen račun.

5. Ko delodajalec poravnava račun, ŠS naslednji dan nakaže tvoj zaslužek na tvojo hranilno knjižico ali tekoči račun. V kolikor denarja nisi prejel takoj pokliči 07/3374-370.

tu
študentje
in
dijaki
zaslužijo
10%
več!

ISČEŠ DELO?

ali pa si ga že našel, pa ne veš
kako naprej...

POKLIČI

DNŠ ŠTUDENTSKI
SERVIS

NOVO MESTO

NOVO MESTO, PREŠERNOV TRG 6, TEL: 07 3374 370
TREBNJE, GUBČEVA CESTA 16A, TEL: 07 3460 520

HTTP://WWW.DRUSTVO-DNS.SI - - - E-MAIL: SSNM@DRUSTVO-DNS.SI
E-MAIL: SSTR@DRUSTVO-DNS.SI

STALNE NAPOTNICE

S 1. 7. 2001 bomo začeli izdajati stalne napotnice, ki se izdajajo za isto osebo pri stalnem delodajalcu za daljše časovno obdobje.

ŠS NA SPLETU

Od 01.07.01. bo možno na naši spletni strani
<http://www.drustvo-dns.si/ss/>

- naročati napotnice,
- naročati vpisne liste,
- pregledati prosta dela,
- vpisati se v vrsto iskalcev zaposlitve
- najti vse kar morate vedeti o delu preko Študentskega servisa

NOVOSTI

BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ NA DNŠ POJASNJUJE

Vprašanje:

Kaj se zgodi, če voznik odkloni alkotest?

- Če odkloniš alko test ali trikrat nepravilno pihneš:
- si v prekršku
- na lastne stroške je odrejen strokovni pregled
- kazen je 90 000 sit
- odbijejo se točke.

Pripravila Vida Granda.

že pripravljene jedi

Barica Smole

Kadar se začnem jeziti ali kadar preveč sfrfolim - v knjige, v meandre misli - kadar se mi pred spanjem na notranjo stran vek namesto spokojne pokrajine, prekrite z žametnim nebom, zarisujejo galopirajoče podobe vsakdanjika, vem, da je čas za sestop na zemljo. To simbolizira košček najetega vrta, gredice, ki ne prinašajo profita, so le nekakšen poligon za osvobajanje uma in telesa, za to, da se čutim povezano z vsem, kar je bistvenega. Z rokami, umazanimi do komolcev, do komaj še znosne meje utrujena, lahko za nekaj časa pozabim na kaos. Zemlja pomeni red: če je ne prelopataš in prekoplješ, v njej ni zraka, če je ne pognojiš, slabo rodi. Vsak čas zahteva svoja opravila, vsaka luna (ali drugače zamejen zemeljski čas) svoje. Če zamudiš, je prepozno. Rastlinjaki, hidroponske podlage, herbicidi in pesticidi so omogočili setev in žetev po človekovi meri. Tako lahko jemo paradižnik in jagode sredi zime, podarjamo in sprejemamo šopke ob vsakem letnem času. Vendar se človek ni spremenil; spreminja vse, samo sebe ne. Ostale so mu okušalne brbončice in paradižnik se mu zdi voden. Bolj občutljiv celo opazi, da kupljene vrtnice ali nageljni ne dišijo več.

Zgodnja popoldanske ura je na vrtu najlepša. Vse grede naokrog samevajo, za okni onkraj utripajo televizijski ekrani. Posladkane nadaljevanke so zaprle vrtničkarje in vrtničkarice v dnevne sobe. S

preprostimi zapleti, ki jih mora biti natanko toliko, da se tik pred iztekem posameznega dela zavozlajo. Tako lahko gledalci/ke do naslednjega dne prebijejo v pričakovanju, ali bo ta ali ona severno ali južnoameriška deklica odkrila, kdo je v resnici njen oče, se bo njen princ na belem konju (ali v kabrioletu) končno le odločil zanjo, ki je poštena, lepa, pridna, trpeča... Tako se da pozabiti na zoprne službe, kjer je delo muka in so šefi navadni novodobni valpti. V blaženih oblačkih nad haciendami izpuhtevajo skrbi konzumentov tovrstne robe. Marie in Esmeralde jim pomagajo, da ne mislijo na načrtovano povečanje DDV, na to, da bodo verjetno obdavnice tudi štipendije, da ni stanovanj za mlade, na bedo, ki trka na marsikatera vrata...

Mlade kmečke gospodinje kupujejo zamrznjeni pommes frites tudi v vaseh, kjer ni trgovin. Trгоvec ga pripelje do vrat njihovega doma. Isto nalogo opravlja kot producent na televiziji: streže njihovim potrebam, ob tem pa še nekaj malega zasluži. Tako na njivah, kjer je rasel skoraj od časa španskih osvajalcev Amerike, krompir poškopijo: proti koloradskemu hrošču (ki je tudi uvožen in s svojimi trdimi krili in plahkami rumenih jajčec dokazuje svojo trdoživost) proti plevelu in tik pred izkopavanjem še zato, da umre zeleni del rastline. Potem ga prodajo - dokler se prodati še da in ni cenejši oni, uvožen iz EU ali od drugod. In nato kupijo zamrznjenega pri potujočem trgovcu.

Za razliko v ceni je kupljen čas, potreben za sedenje pred TV ekrani, kjer se da pozabiti, kako je težko pridelati krompir. Tako briljantno iznajdbo bi morala država subvencionirati. Ampak ne - izmisli si, da se da pozornost od resničnih problemov odvrniti na dražji način: z referendumom. Nekaj veleumnih mož in žena vrže vesoljni Sloveniji kost: državljani in državljanke, svobodno, na najbolj demokratičen od demokratičnih načinov boste odločali o tem, ali je dovoljena umetna oploditev samskih žensk. Skoraj vsakdo je nekako prizadet: moški, ženske, svobodomislec in zadrteži, homo in heteroseksualci. Menda samo mladih, ki se naj jih bi to tikalo, stvar ne vznemirja.

V deželi je vse v redu. Včasih nam uide kakšen kombi, ampak ga dobimo nazaj. Stopnja inflacije je načrtovana, primanjkljaj v državni blagajni tudi. Lepo se živi in še lepše se bo. S sosedi imamo dobre odnose, z Ameriko in Rusijo tudi. Referendum, garniran z zgodbo o svetovno pomembnem srečanju v Ljubljani (si že brusimo peresa za nov roman Izza kongresa) bo.

Jaz pa odhajam na vrt. Ker imam glavo na mestu, od koder se vidi malce dlje od serviranih zgodb. Ker nočem biti jezna na vse in vsakogar. Ker lahko maham po grudah zemlje, ne da bi komu škodila. Ker nočem "ready made" stvari.

foto: Boštjan Pucelj

kdo je majhen, kdo je Velik in kdo rad prebavlja plastiko

Rok Jožef

Prostorov, kjer lahko lačna hitro nasiti svoje telo, je kar nekaj. Pravzaprav rastejo restavracije s hitro pripravo jedi kot gobe po dežju. Nekatere poleg klasične ponudbe predstavljajo še solatne bare, vnaprej pripravljene enoločnice, skratka, ponudbo, ki ni omejena zgolj na plastične hamburgerje, brezokusni pomfri in sladkano karamelno vodo s CO-dvajem. Vendar so izmed vseh daleč najbolj popularni razni Mei in ne vem kaj še, v glavnem pa gre za uvozne artikle ameriškega 'visoko' razvitega kapitalizma, ki mu je edini namen prodati vse, kar se le da, pa četudi je to tvoja lastna mater. Veliko sem že slišal kritik na omenjene prostore s fast food prehrano, od tega, da so porcije premajhne, do tega, da nima tam kupljena hrana niti malo sorodstvenih vezi s Hrano pisano z veliko. Vendar, kolikor mi oko dopušča zunanji vpogled v prostore s hitro pripravo 'jedi', so več ali manj solidno obiskovani in uporabniki omenjenih storitev z veseljem prežvekujejo zmelto crkovo.

Ker v zadnjem času ponosne Slovenije vstopamo v vse možne pakete in podpisujemo sporazume po tekočem traku, je popolnoma naravno, da se hoče tudi Slovenka in njen drugi pol poistovetiti z razvitim zahodom, enakost pa pomeni tudi sprejetje navad, dobrih, slabih in tudi tistih, ki niso v čast človeku - bitju razuma, luči in ustvarjalnosti. In

ena izmed teh priučenih lastnosti je tudi v čim krajšem času zadovoljiti vse svoje potrebe. Zaslužiti čim več denarja, pokupiti vse, kar se le da, in pri tem verjeti v kakovost modernega življenja. Očitno je bila lakota po 'boljšem', lakota po tem, da imam, prehuda, in se zdaj zato polnijo vsa tista prazna mesta želja, ki smo jih včasih lahko opazovali le od daleč. Tu ne gre toliko za lakoto v fizičnem pomenu besede, ampak predvsem za dosego enakosti z nekom, ki je že mnogo let lahko užival blišč in bedo tako zelenega kapitalizma.

In pri tem zadovoljevanju čustvene praznine pojemo vse, kar nam pripeljejo-uvožijo, seveda za primerno denarno odškodnino. Najbolj žalostno pri tem pa se mi zdi, da vsi še vedno verjamemo, kako nam bodo zrasla krila, če bomo na noge nataknil teniske, na katerih piše "air". Na srečo je polet v neznanu zmogel sem in tja kakšen pravljčni junak ali pa čarovnice, ki letijo vsako leto na kleško zborovanje. Razlika med prvimi in drugimi je predvsem v sredstvu, ki ti omogoča spogledovanje z zrakom in razgled v daljavi. Predrage nam znanilke hude ure, skrivalko zakladov in želja, uporabljajo pri tem metlo, tisto, ki je bila včasih nepogrešljiv pripomoček vsake slovenske kuhinje. Govorim o kulturi kuhanja in hranjenja, kjer se je vedelo, kaj so to štruklji, gibanica, orehova potica in še mnogo nam dragih jedi, na katere

bomo ob plastičnih hamburgerjih in zamrznjenih približkih zelenjave pozabili. V želji po zaslužku se zaenkrat še nihče izmed mojstrov kuhinje ni odločil in svoje znanje začel prodajati ljudem v obliki prej omenjenih jedi. (Dopuščam možnost, da ne vem za prostor, kjer postrežejo s slovenskimi jedmi hitre priprave, za kar se iz svojih najglobljih globin opravičujem.) Po skoraj vseh večjih slovenskih mestih najdemo kuhinje s hitro pripravo jedi, od kitajske, grške, turške, mehiške in še kakšna bi se našla. Samo slovenske ne. Zakaj nihče na ulici ne ponuja žgancev s kislim mlekom, je vprašanje, na katerega ne bom našel odgovora na teh straneh. Je pa tudi res, da zelo težko poslušam pravljice o tem, kako je slovenski narod majhen, da gre s hlapčevskim korakom v Evropo in pri tem postaja služabnik mogočne evropske aristokracije. Spoštovana in predraga mi publika. Številčno se Slovenija res ne more pohvaliti s prebivalstvom, mislim pa, da tisti, ki na ves glas vpije o majhnosti, dokazuje le-to predvsem v svoji glavi. Verjamem pa, da bo z redno uporabo tiste, ki je pol metra nižje, prispeval k večji nataliteti naroda, ujetega med Jadransko morje, Julijske Alpe in Panonsko nižino. Spoštovani, vse bo še v redu, da le ne bi recitali Prešerna s polnimi usti plastike, ki naj bi se ji reklo hrana.

Dolenjska, Slovenija, Evropa

Čakajoč EU

Da bomo živeli v združbi (suverenih) držav, ki je za nekatere evropske državljane realnost danes, za druge pa načrtovana prihodnost, bolj ali manj razglabljam vsi Slovenci, ne le tisti, ki kdaj pa kdaj zaidemo na ulice Evropske unije. Približevanje se nadaljuje in vse kaže, da na prehojeni poti ne bomo odnehali, čeprav včasih - izmučeni od pogajanj, prilagajanj, predvsem pa od prizadevanj - pomislimo, da bi živeli kot Švica in si ustvarili oazo sredi Evrope, kajti otok 'blizu' Evrope (kot Anglija) nismo in ne bomo.

Očitno je, da želimo sedeti za isto pogajalsko mizo, čeprav marsikaj zmoremo tudi sami. Tako menijo tudi Francozi, ki si želijo v korak predvsem z Nemci in posledično z vsemi ostalimi. Zgodovinsko je ideja o EU rodila grozota druge svetovne vojne in sklep, naj se kaj takega ne ponovi nikoli več. Začela se je obnova do tal porušene Evrope. Začelo se je povezovanje na mednarodnem nivoju, iznad političnih meja, z namenom multikulturnega zblizanja in delovanja nevladnih organizacij, čemur pa so se mogle države pod železno zaveso pridružiti šele po padcu komunizma in tako zadihati s preostalo Evropo. Tudi Slovenija. Uresničitev vsega tega je omogočila ustanovitev oz. (za nas) priključitev k Svetu Evrope, kasneje tudi Evropska unija.

Dve gonilni sili EU, Nemčija in Francija, sta v znamenje prijateljstva in sodelovanja 'zgradili' mesto ob bulvarju sprave (kot imenujeta reko Ren), Strasbourg. Strasbourg v marsičem spominja na Novo mesto, predvsem po velikosti, notranjem občutku domačnosti in po transportnem sredstvu, ki je zaradi dimenzij mesta najpripravnejše - kolo. Strasbourg je univerzitetno mesto, a ne dosega Pariza niti po številu študentov niti po številu prebivalcev, ki jih ima približno toliko kot Novo mesto (okoli 30 000).

Strasbourg je mesto, kjer so Alzačani zaradi bližine Nemčije le malo Francozi, kjer zaradi evropskega duha ni tujcev, kjer se srečuje trenutnih 626 poslancev Evropskega parlamenta (teden dni zasedajo v Strasbourg, 2 tedna v Bruslju, teden dni so prosti), kjer ni viškov in padcev sezone, kjer se ljudje gibljejo po službeni dolžnosti, po študentski (samo)iniciativi za boljše jutri ali pa le kot turisti... Poleg evropske četrti, kjer se nahaja Evropski parlament, Svet Evrope, Evropski mladinski center in Evropsko sodišče za človekove pravice, lahko - bolj kot v Bruslju ali kje drugje - opazujemo dinamiko in utrip Evropske unije. Ta je viden tudi s sedeže pozicije ob pivu, kjer se občutek spremeni v občutek posedanja ob Krki, domačnost pa se ustvari ob pogovoru z ljudmi iz vseh koncev Evrope, ki se vedno bolj - EU gor ali dol - jemljejo/jemljemo kot rojaki.

Kaj pomeni EU za mlade? Za njih vidim v EU izziv na področju izobraževanja, preko multikulturalnosti pa širjenje lastnih horizontov. Biti aktiven tudi na mednarodnem področju, kjer smo Slovenci že sedaj opazni in močni pri oblikovanju politične volje ter interesov znotraj mednarodnih (nevladnih) organizacij, je prednost, ki vnaša svetovljanstvo v majhno državo, ki ni nujno majhna po intelektu in kulturnem bogastvu, a ima za pokazati vendarle manj kot velike države. Nimamo muzejev, v katerih bi si ogledovali bogate zbirke po teden dni, a še ne videli vsega, nimamo stavb, kjer bi se bilo mogoče od utapljanju v zgodovinski zapuščini izgubiti, nimamo 'imenskosti', nad katero se človek čudi, ko obiše Pariz, Rim, Prago, Dunaj, Budimpešto, London... Kilometersko bodo našeta mesta še vedno enako oddaljena, a vsaj v glavah ljudi bodo postala bližja. Evropska dimenzija bo prihajala tudi na lokalni nivo, kamor programi Evropske unije že prodirajo in se navdušujejo prav nad najbolj nepoznanimi področji Evrope.

Novo mesto se z vstopom v EU najbrž ne bo navzven spremenilo nič bolj kot ostala slovenska mesta. Morda bo privabilo več turistov v našo (novo) državo, saj bodo meje sproščene in bo lokalni patriotizem postal bližje oglednikom. Enako bo veljalo za nas drugod. Ena sprememba pa je gotova: prehod na skupno evropsko valuto v okviru Evropske monetarne unije (EMU). Nacionalne valute sedanjih držav članic pravno ne obstajajo več, pravno obstoječi denar je tako evro, nacionalna valuta pa je nekakšna subdivizija evra in toleranca vsaki državi, ki bo znotraj EMU prevzemala svoj lastni riziko. V modelu evra je izginilo 11 denarnih valut, medtem ko naš tolar pravno (še) živi in do izteka leta 2001 lahko opazujemo proces tranzicije na skupni monetarni sistem, ko bo evro postal obveznost za vse članice EMU.

Določeni Slovenci in Dolenjci si bodo začeli služiti kruh v evrih pri evropskih institucijah, kjer nas v prvi vrsti čaka harmonizacija zakonodaje in prevod nešteti strani na skupni evropski imenovalec. Omenjeni politologi, pravniki, ekonomisti, lingvisti se bodo odtlej srečevali tudi na ulicah Strasbourg.

S pravo mero evroskepticizma in evrofanatizma slovenskih državljanov bomo morali - s 6 predstavniki v evropskem parlamentu (toliko sedežev nas bo tam čakalo) - tvoriti konsistentno jedro odločanja, saj bomo po vstopu v EU majhna država v veliki. Ogrožanje nacionalne identitete naj ne bi bilo aktualno ob predpostavki, da združena moč zmora več in se prav zaradi tega lahko prilagaja razlikam med narodi in jeziki. Bo pač polje nacionalnega ločeno od polja mednarodnega (v združbi držav). Izključno le na slednjem bo vsakdo do neke mere moral pozabljati nacionalno identiteto. To se dogaja že sedaj in ne bo ob vstopu v EU nikakršna novost.

Tanja Gorenc

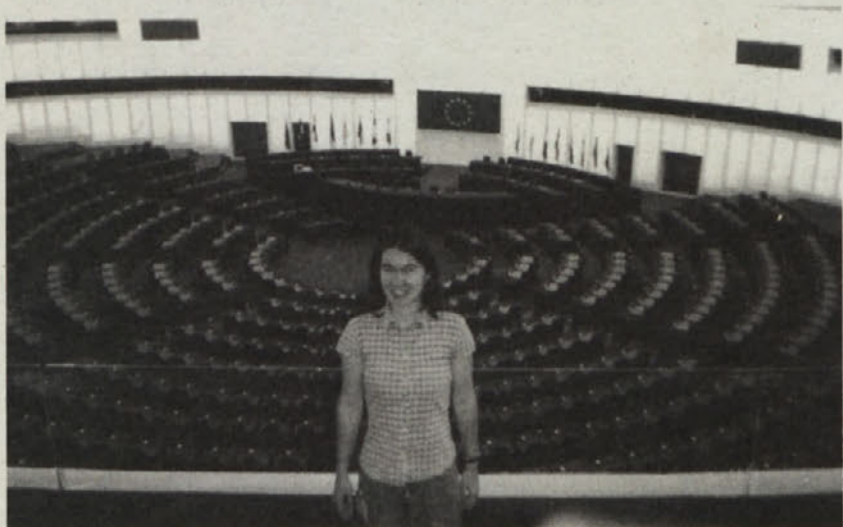

Foto: Tanja Gorenc

Foto: Boštjan Pucelj

Evropska unija in študenti: pro et contra

Vstop v Evropsko unijo. Nekaterim se zdi samoumeven. Pravzaprav mnogim, predvsem tistim, ki slepo verjamejo višjim avtoritetam o vsem dobrem, za kar je vredno iti v zvezo evropskih držav. Za Slovenijo, zaradi njene majhnosti, pa je vstop v EU (baje) celo nujen. Na drugi strani pa se o morebitnih nasprotnikih ne sliši veliko. Jih ni ali so ostali samo še tisti, ki se o vstopu niso na glas zjasnili? Ali pa so, pa si mogoče ne upajo izraziti strahu, kako bo, če Slovenija enkrat res postane članica EU? Spet tisti, ki si upajo izraziti svoje nasprotovanje, pa mnogokrat uporabljajo argumente, katerih racionalnost je vprašljiva, in jih imajo zato za nespametne skrajneže. Odločitev še ni padla, to vemo, ne?

Kot vedno in povsod so razpravljajna o nepovratnih zadevah 'črno-bela matrica'. Pro et contra. Nebesa in pekel. Odvisno od zornega kota interpretacije vsakega posameznika. Na eni strani imamo sklop argumentov za vstop v EU, kot so prost pretok kapitala, blaga in storitev ter delovne sile (z gospodarskega vidika), pa tudi varnost in civilizacijska umeščenost Slovenije v evropski prostor. Drugo stran zaseda sklop argumentov proti vstopu Slovenije med petnajsterico: socialne posledice (vedno večje razlike med bogatimi in revnimi), možna izguba etnične identitete ('talilni lonec' ali pa asimilacija) ter nedemokratski odnos zahodne Evrope do vzhodne.

Od leta 1994 oziroma 1995, ko so stekla formalna pogajanja za sklenitev evropskega sporazuma, pa do danes, je bilo napisanega in povedanega ogromno. Nalogo obveščanja opravlja več komunikacijskih kanalov, ki pa brez velike mere samoiniciative svojega poslanstva ne izpolnjujejo. Samó poznavanje tematike lahko omogoči 'feedback' na alternative, ki bi izpolnile pogoje, ki jih zahteva vrh v Bruslju.

Z namenom razjasniti si obzorja, je v Lokal Patriotu v Novem mestu potekala okrogla miza. Cilji predavanj so bili izvedeti, zakaj postati član EU, katere so prednosti in slabosti vstopa, katere pogoje Slovenija mora in katere je že izpolnila, kako potekajo pogajanja, kdaj je predviden vstop in kaj nas do takrat še čaka, kako to vpliva in bo vplivalo na Slovenijo, kaj prinaša vstop študentom in kaj bodo izgubili. Cilj okrogle mize je bil izvedeti mnenje študentov in kakšna je njihova obveščena o dogajanjih v povezavi z EU.

Lokal Patriot, z gostom gospodom Gorazdom Drevenškom, je bil v video-konferenčni povezavi z Mursko Soboto in tamkajšnjima gostoma gospodom Mirom Prekom in gospodom Dragom Bajcem.

Kot prvi je spregovoril g. Miro Prek, predstavnik Ožje pogajalske skupine, ki je rekel, da bo Slovenija vstopila v EU konec leta 2002. (Res? A ni bil najnovjši datum 1. januar 2005?) Poleg že omenjene majhnosti Slovenije (navedeno zgoraj), je glavni vzrok potegovanja za članstvo v uniji predvsem v gospodarskih razlogih oziroma potrebi po povečani konkurenčnosti, ki je "zdrava za gospodarstvo" - nič takega, kar ne bi že vedeli.

G. Gorazd Drevenšek, predstavnik skupine Neutro, je g. Preku najprej ugovarjal glede roka za sprejem: ta se vse bolj odmika. Do nedavnega je cela Slovenija močno silila v "Evropo", po njegovih besedah pa Evropa nima razloga vključevati nekoga, ki je reven. Zakaj bi si Evropa, ki nima nekega homogenega centra, želela med svoje vrste mlado, majhno, relativno revno državo, kot je Slovenija? Gre za interese velikih držav znotraj

petnajsterice, razlogi pa so vojaški in politični. Slovenija veliko daje in bo morala še veliko dati, koliko bo dobila v zameno, pa se ne ve (do sedaj bore malo). Že sedaj gre za prilagajanja 8,33% (leto 2000) proračuna (vključeni direktni stroški). Nadalje je g. Drevenšek trdil, da državljani Republike Slovenije ne vedo, za kaj gre, saj nimajo informacij iz prve roke.

Član Gibanja 23. december, g. Drago Bajc, ki se je označil za demokrata in socialno čutečega človeka, sicer profesor matematike in fizike na mariborski univerzi, je ves čas govoril o Evropski zvezi in ne o Evropski uniji, saj smo se z uporabo besede "unija", ki v latinščini pomeni zveza, ponižali in pokazali, da smo se pripravljeno prilagoditi in podrediti. "Zadnja leta si sploh ne vladamo več, ampak se samo še prilagajamo. Naši 'pogajalci' niso več to, ampak so 'prilagojevalci', ki prosjajo, da vstopimo v Evropsko unijo." Vsako srečanje ima svojo ceno, kot na primer v Italiji (Španski kompromis: z njim se je Slovenija zavezala, da bo z uveljavitvijo evropskega sporazuma ob pogoju vzajemnosti zagotovila pravico do nakupa nepremičnin državljanom držav članic EU, ki so imeli tri leta stalno bivališče na ozemlju Republike Slovenije). Glavni vzrok njegovega izrecnega nasprotovanja vstopu je izguba dela nacionalnosti. Evropska zveza, ki je na poti, da postane federacija, namreč hoče iz evropske kulture narediti nekaj podobnega kot je v ZDA. Federacija evropskih držav je grožnja evropski kulturi. G. Bajc je proti Evropski zvezi, ker je za evropsko kulturo; je proti Evropi, ker je za Evropo.

Dejansko več kot polovica sicer idealno zastavljene načrta okrogle mize ni bila realizirana. Casovno je okrogla miza trajala manj kot dve uri, vsebinsko pa se ni dotaknila tem, zanimivih za študente, kar pa so le-ti pričakovali že zaradi njenega naslova: Študenti - EU - Slovenija. Delno bi lahko iskali vzrok za nizek nivo srečanja tudi v majhni obiskanosti tako v Murski Soboti kot v Novem mestu. Četudi so obiskovalci imeli pripravljena vprašanja, le-ta niso prišla na vrsto zaradi dolgoveženja gostov, predvsem evroskeptikov. Kot vedno pa so se odgovori na tista redka prava vprašanja odmikali od njihovega bistva.

In kaj študente najbolj zanima? Verjetno razložitve govoric o ukinitvi študentskih servisov. Pokazalo se je, da vladne pogajalske skupine še lani niso imele na dnevnem redu tematike študentov in tudi niso imele v načrtu posebej razpravljati o njih. Sistem študentskih servisov ne obstaja v nobeni od članic EU in z vstopom Slovenije bi se le-ti preoblikovali v agencije za zaposlovanje. Študenti bi ob študiju imeli možnost redne zaposlitve. Z enkratno prijavo na agenciji in z izrazitvijo želja, koliko ur in kdaj ter kaj bi želeli delati, bi ta (to je agencija) uredila vse ostalo. Študenti bi bili v rednem delovnem razmerju (po pogodbi), tekla bi jim delovna doba, bili bi zdravstveno in socialno zavarovani, plačevali bi davke; imeli bi pravico do rednega in bolniškega dopusta ter možnost strokovnega usposabljanja. Organizacija študija bi omogočala tovrstno zaposlitev. Odprto je le vprašanje, ali bo študij reden ali se bo plačevala šolnina. Edini subjekt, ki bi bil pri tem predvsem finančno prikrajšan, je ŠOU, za katerega bo potrebno poiskati drugi vir financiranja.

Za pomoč pri iskanju zelenih informacij še nekaj internetskih naslovov: <http://evropa.gov.si>; www.ljudmila.org/neutro; www.23december-drustvo.si.

Anja Rebolj, Brigita Petric

foto pub

Borut Peterlin

5 a.m.

To je čas, ki je razpet med dnevom in nočjo, kjer se kontrasti prelivajo, in prav ta nedorečena meja je ključ vsemu. Na začetku sem h konceptu pristopil preveč opisno, načrtno; delavci - žurerji, noč - dan, življenje - smrt. Sčasoma so mi vstajanje ob pol petih in prehojeni kilometri postali meditacija, saj to je bil čas, ko sem bil bližje sebi. Samodisciplina osvobajala! Izid te jutranje meditacije so subjektivne fotografije, ki se oddaljujejo od prvotnega koncepta v nekaj novega, bolj osebnega. Serija še ni dokončana, saj nameravam fotografirati okoli sveta in v istem času izdati knjigo.

Razstava je v Mali galeriji Cankarjevega doma in bo odprta do 26. junija 2001.

MAGDA LOJK

Dnevnik pajka Francija

Ponedeljek, 22. marca

t sem se vprašal: "Si paj`k, al` nis` paj`k?! Si paj`k, al` nis`?!" Stokrat
govoril: "Sem, sem! Paj`k sem!" Nič ni pomagalo. Še vedno me je srnal

Ilustrirala
MAJA GRABRIJAN

ZALOŽBA GOGA

R.

Frizerski salon

Renata Peterle, s.p.
Bršljin 22, Novo mesto
tel. 07/30-23-384

delovni čas:
pon-pet: 8.00-19.00
sob: 8.00-12.00

www.collegium.si

bovec >> od 39.800 sit
dolina adrenalina

bol >> od 39.900 sit
collegiumov poletni tabor

korčula >> od 29.800 sit
nora zabava, DJ-ji

ibiza >> od 79.800 sit
najbolj odklopljene počitnice

ios >> od 59.900 sit
otok mladih > žurjanje v irsko-angelskem stiku...

krf >> od 38.000 sit
boom počitnice

kaprun >> od 25.900 sit
poletno smučanje po ledeniku

črna gora >> od 44.900 sit
rafting po dolini reke tare >> od 28.000 sit

turčija >> od 118.000 sit
carigrad > bursa > kapadokija > olympos > ...

velika popotovanja >>
kenija > nepal > tajska > kitajska > namibija > ...

velika evropska tura >> od 109.000 sit
pariz > sevilla > lisbona > gibraltar > madrid > monaco ...

španija >> od 69.800 sit
jezikovna tura z šolt-om

italija >> od 72.900 sit
jezikovna tura z šolt-om

francija >> od 72.900 sit
jezikovna tura z šolt-om

COLLEGIUM d.o.o.
POPOTNIŠKI CENTER LJUBLJANA
Kersnikova 3-5, 1000 LJUBLJANA, SLOVENIJA
E-mail: collegium@s5.net
Tel.: (01)/2344970; Fax: (01)/2344978

Collegium®
KO ŠTUDENT NA RAJZO GRE!

noro študentsko poletje 2001

namibija
382.000 sit
all inclusive
7.10. - 4.11.2001

tajska
224.000 sit
14.7. - 1.8.2001
7.11. - 25.11.2001

**kenija
in tanzanija**
safari in Zanzibar
309.000 sit
27.6. - 12.7.2001

kitajska
229.000 sit
8.7. - 26.7.2001
5.8. - 23.8.2001
23.9. - 11.10.2001

nepal
285.000 sit
1.11. - 23.11.2001

RIC Razvojno izobraževalni
center Novo mesto

Novi trg 5, 8000 Novo mesto, p.p.25
tel.: 07 33 26 319, 07 33 26 341
fax.: 07 33 25 961
www.ric-nm.si
ric@ric-nm.si

- izobraževanje odraslih in mladine
- svetovanje v izobraževanju

- šolski programi
- poslovni programi
- programi za prosti čas od 9 do 99 let

- Borza znanja - informacijsko središče
- Edus - središče za samostojno učenje

Kelnarska modrovanja iz Dubrovnik

fotografije: Tina Ban

Edina kopna pot do Dubrovnik, stisnjena na košček skalovja med morjem in visokimi dinarskimi verigami, je razpadajoča jadranska magistrala, po kateri pot na primer iz Zagreba traja kakšnih osem ur. Zato Dubrovčani svojega mesta ne zapuščajo prav pogosto. "Pa kaj bi, saj cel svet prihaja k nam," mi je odvrnil neki domačin. Mali Dubrovnik se poleti prelevi v eno najbolj svetovljanskih mest na Balkanu, kjer se zbirajo najrazličnejši evropski in ameriški turisti, ki jim ni dovolj le prikolica v kampu z večerno teraso, temveč zahtevajo kakovostno kulturno ponudbo in prvovrstno zabavo. Nič čudnega, da so ta jadranski biser vzljubili celo svetovno znani umetniki in politiki. Tistega leta sta tam gostovala igralec Peter Ustinov in Armand Assante. Čez poletje se v mesto preselijo koncerti hrvaških simfonikov, državni teatri, ulična gledališča, najboljši hrvaški jazzisti, tam počitnikuje večina hrvaške estrade in politične elite. Vsak, ki na Hrvaškem kaj pomeni, se mora poleti vsaj za kakšen dan pokazati v Dubrovniku. Prav to buržoazno pozerstvo je ena glavnih potez dubrovniškega značaja. Po Stradunu, glavni ulici starega mestnega jedra, vsak večer poteka parada mično napravljenih, nadišavljenih turistov in meščanov, ki po svetlem tlaku med renesančnimi palačami in cerkvami, najprej naredijo kratek sprehod, preden se v kakšnem od stradunskih "kafičev" iz občudovanih prelevijo v občudovalce. Ne samo razkazovanje, tudi opazovanje je pomemben del te ceremonije in vsak dubrovniški kavalir bo dekletu pri mizi odstopil tisti stol, ki nudi najboljši razgled na ulični vrvež.

Zaradi slovitosti mestne zgodovine se Dubrovčani še danes počutijo posebne, vzvišene in unikatne. Nočejo se predstavljati kot Dalmatinci - ne, pravijo, da so Dubrovčani. Svoje visoko obzidje so stari meščani sezidali zato, da bi ohranili samostojnost in bili čimbolj varni pred napadalci. Njihov ponos ter ljubezen do neodvisnosti najbolje dokazuje napis nad vhodom v veličastno trdnjavo Lovrijenac: "Svoboda ni naprodaj za vse zlato na svetu." Tako kot v preteklosti, ko je dubrovniška republika križarila med čerami beneške, ogrske, turške, avstrijske in italijanske nadoblasti, zmorejo meščani tudi danes ohraniti svojo tradicionalno identiteto in način življenja. Še posebej prebivalci starega mestnega jedra znotraj mogočnega obzidja, ki se hočejo na vsak način razlikovati od hercegovskih in dalmatinskih

priseljencev, živečih v okoliških blokovskih naseljih. Ti samozvani "pravi Dubrovčani" skoraj načrtno gojijo ležerni življenjski ritem; posedajo po *kafičih* in *konobah*, igrajo na karte in se v večernem hladu podajajo na nočno kopanje, kateremu se ne odrečejo niti starejši. Dubrovčani ne živijo le od morja, temveč tudi z njim, in če pri roki nimajo kakšnega primernejšega vprašanja, bodo pogovor začeli s "Kakšno je danes morje?" Slej ko prej pa se bodo lotili tudi svoje priljubljene teme - opravljanja.

Prav po zaslugi slednjega se je po *starom gradu* kaj hitro razvedelo, da iščem delo natakarike. Tako so me prijatelji domačini nekega večera predstavili *gazdi*, ki je ravno iskal pomočnico v svojem lokalu. Bolj kot intervju se je mojemu bodočemu šefu zdel pomemben preizkus sposobnosti, ki je terjal, da sredi noči v labirintu dubrovniških uličic poiščem njegovo hišo in mu iz nje prinesem radio in kaseto Petra Graša. "Če slučajno prebudiš mojo babico, se ji prijazno opraviči in ji povej, da te je poslal Danko. In vrni se v petnajstih minutah, sicer lahko pozabiš na službo!" mi je še zabičal, ko mi je v roko stiskal šop ključev. Po nekakšnem naključju mi je uspelo najti hišo, ponižno sem se opravičila prestrašeni babici ter s predčasno vrnitvijo popolnoma očarala Danko, ki se je najverjetneje že naslajal ob misli, da se bom do zore izgubljala v temni četrti. Strežba na njegovi skalnati terasi, korak od mestnega obzidja in dva od morskih valov, je bila najbolj sproščujoča služba v mojem življenju. Gostom sta se izgubljenost in počasnost nove *sinjorine* zdeli nadvse simpatični, vabili so me, naj prisedem na partijo briškule ter mi puščali lepe napolitine, šef pa mi je v znak svoje dobrohotnosti vsak dan dovolil urico kopanja pod skalami. Vendar je bilo za to razkošje treba plačati davek. Igrice, ki so me sprva zabavale, so postajale vedno bolj moreče, saj smo morale natakarike po končanem delu z zapitimi šefom pogosto na obhod po mestnih gostilnah. Če ne drugega, smo se zaradi njegove radodarnosti vsaj dobro najedle, ponavadi ob spremljavi najrazličnejših dalmatinskih klap. Prav v njegovi službi se mi je razkrila vsa lahkost tega svojevrstnega mediteransko-balkanskega temperamenta, ki se najlepše kaže v veselju do igrice in spletk. Postarani Danko je namreč neizmerno

užival v javnem postavljanju z mladimi dekletimi, s čimer je pri someščanih zbujal ugibanja in občudovanje ter jim vedno znova dobavljal snov za mestne govornice. Naveličana občutka, da postajam protagonistka v kakšni od Boccacejevih novel, sem si zato poiskala drugo delo v bližnji restavraciji, starogradskih intrig pa s tem še ni bilo konec. Tu je glavno vlogo prevzel kolega natakarike, ki je - verjetno iz čistega dolgčasa - s tipično dubrovniško zafrkljivostjo poizkušal nagajati šefu. Po kopanju med popoldanskim odmorom se je s plaže v restavracijo vedno znova vračal zgolj zaviti v brisačo. Še ves moker je v takšni opravi izzivalno zaokrožil med gosti, katerim je naslednji trenutek že v obleki stregel z juho. Novi *gazda* je sicer izgubljal živce, vendar več kot tega, da je nekega dne s sporno brisačo obrisal umazana tla, tudi ni mogel storiti, kajti sredi vrhunca turistične sezone je bilo težko najti novega delavca.

Sivi valovi so pljuskali ob bok trajekta in prva jesenska burja je samotno zavijala po prazni palubi - kot nalašč, da me je ob slovesu od tega izjemnega mesteca navdala tiha žalost. Žalost, da mi čudovite kulturne pestrosti bivšega jugoslovenskega prostora nikoli ne bo dano v polnosti živeti. Tiha, ker bi jo bilo po tolikih tragedijah hrvaško-srbske vojne, ki so jih pretpeli dubrovniški prijatelji, naravnost greh glasno izpovedati. Le koliko žrtev bo potrebnih, da bodo obnovili razrušene okoliške vasi, in koliko generacij, da se bodo zacelile rane osebnih izgub? Sovraštva, ki se je zakoreninilo tako globoko, ne bo lahko premagati zgolj z jugonostalgicnimi ideali. Čeprav sem med gostimi oblaki zaman iskala sonca, me je pogrel spomin na smeh, ki je odmeval po stopnišču pred stradunsko katedralo, kadar smo na njem posedali z bosanskimi Srbi, Muslimani, Sarajlijami, hrvaškimi purgerji, Dalmatinci in domačimi Dubrovčani ter se zabavali ob kvizu o Titu ali ob prepevanju železnega repertoarja Balaševića, Dragojevića in Bijelega Dugma.

Tina Ban

ure z mentorji // mentor-guided lessons

predavanja // lectures

vaje »combov« // »combo« rehearsals

večerni jam-sessioni // evening jam-sessions

zaključni koncert // the closing concert

18. avgust, Muzejski vrtovi / 18th Avgust at the »Museum Gardens«

mentorji//mentors:

Renato Chicco (It.), klavir//piano

Ratko Zjaca (Niz.), kitara//guitar

Aleš Rendla (Slo.), bobni//drums

David Jarh (Slo.), trobenta&pozavna//trumpet&trombone

Ines Reiger (Aut.), petje//vocal

Igor Lumpert (Slo.), saksofon//saxophone

Maciej Domaradzki (Pol.), kontrabas in bas kitara//bass

Blaž Celarec (Slo.), tolkala//percussion

Marijan Dovič (Slo.), violina//violin

Erik Marenče (Slo.), klavir//piano

Miro Tomšič (Slo.), bobni//drums

Tadej Božič (Slo.), saksofon//saxophone & big band

Informacije in prijave:

LokalPatriot, p.p. 100, 8001 Novo mesto,

(+386) 7 337 43 74, e-pošta: jazzinty@jazzinty.com,

www.jazzinty.com

Jazzinty

www.jazzinty.com

Poletna glasbena delavnica // Summer Music Workshop

Ljetna muzička radiona // Die Sommermusikschule

Novo mesto, Slovenija, 14. – 18. avgust 2001

LokalPatriot

Glasbena šola Maryana Kovane
Novo mesto

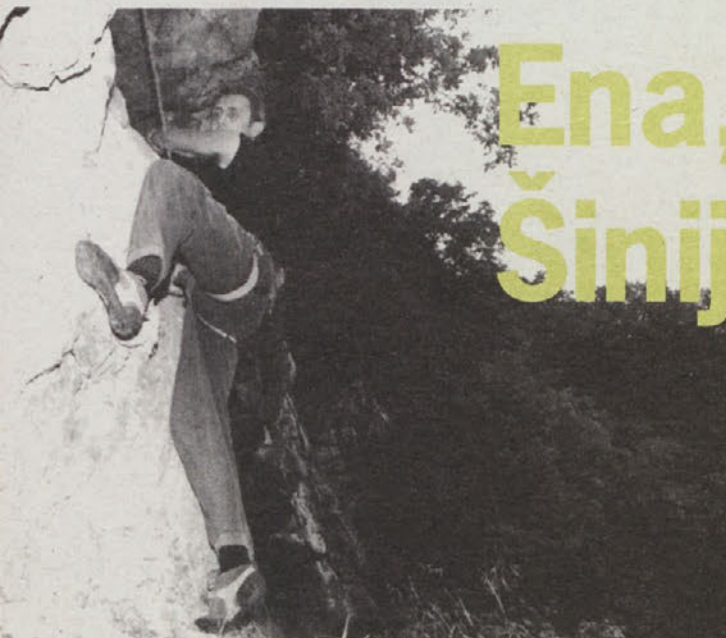
Mestna občina Novo Mesto

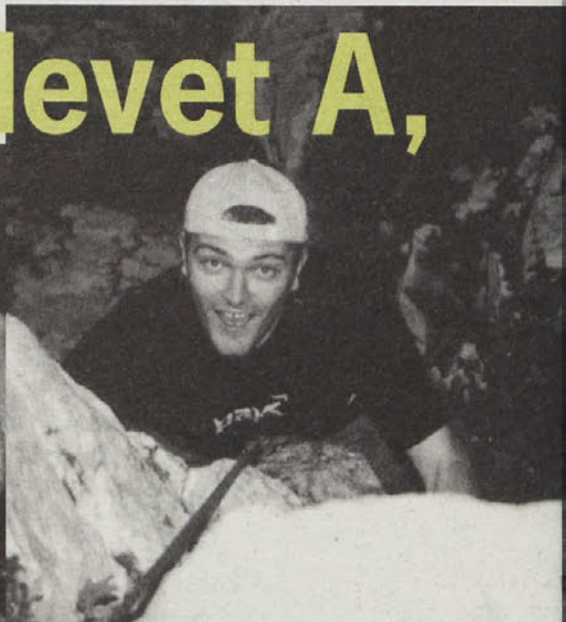
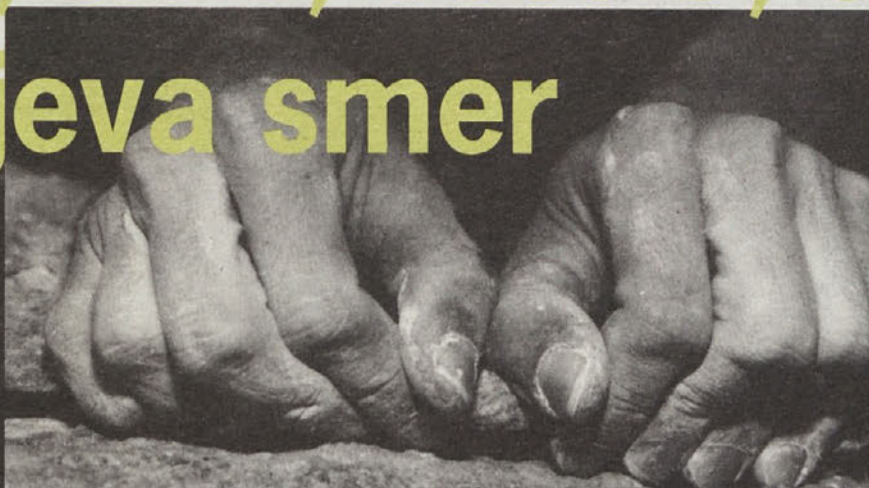
Infočoka, Študentski servis DNŠ, Knjigarna Goga

Ena, tri +, šest C, devet A, Šinijeva smer

fotografije: Boštjan Pucelj

Park očitno postaja resen časopis, ker glavni urednik ni šel na najbolj kulturno od vseh prireditev samo zato, ker je imel naslednji dan dopolndne sestaneke v NM. Kar ga še pri prejšnji številki seveda ni oviralo ... Sam sem na cvičkarijo odšel s Hugotom, ki me je v LJ pripeljal z obljubo, da me bo tudi odpeljal domov, pa od tega seveda ni bilo nič, ker je Hugo ostal pri svoji dragi v LJ (le kaj sem vendar mislil!). Domov sem prišel s totalno improvizacijo, je pa zato tokratni ParkExtreme potekal bolj organizirano, saj ga je organiziral naš vrli fotograf Bacek, tudi Pucelj imenovani.

Tokrat prvič s ponosom zapišem: Otroci, tega, o čemer boste brali v nadaljevanju, ne poskušajte doma. Res. Pa tudi kje druge ne, če nimate strokovnega vodstva ali nadzora. Saj ni nujno, da je ravno Bacek. Torej. Spravili smo se, saj ne boste verjeli, prosto plezat. V Luknjo pri Prečni. Že enkrat prej je Boštjan Pucelj, naš vrli fotograf, omenil, da pleza. In se mi je zarežalo v spomin kot varianta za odpravo, ko nam bo zmanjkalo denarja. Pa smo dosegli (finančno) dno in sem ga poklical. Je bil seveda takoj za. Kdo nas bo pa varoval? Jaz, odvrne vrli fotograf in niti ne pomežikne z očmi. S kritičnim očesom premerim njegovih ... hm, kakšnih 35 in drobiž kilogramov. Bacek, to ne bo dobro, odvrnem. Ipak smo mi dedci kot od skale odkrhnjeni. OK, bom rekel še sestri. Spoznamo sestro Matejo. Fotokopirani Bacek, samo lepša in lažja. Eh. Konfucij pravi, da če se vrv še maje, potem je tudi deska še topla. Zihr je zihr. Pokličem Iztoka Zorkota. Kakšen plezalec je, sicer ne vem, vem pa, da je prvoborec '91. Kar mi zadostuje. Če ne počepneš, ko oklepniki zloglasne JLA streljajo proti tebi, potem se tudi v Luknji človek lahko zanese nanj. Vsaj jaz se. Jasno. Za dobro mero pokličemo še Matjaža Erpiča, samega šefa plezalne sekcije, ki je najboljši v prostem plezanju na Dolenjskem (dokler seveda Bacek ne ojača!). Vse podatke o vsem dobite na www.plezalniklubNM.homestead.com.

Da pa bo zihr res zihr, uletita še Miši & Miši (Sandra in Matjaž H. Grum). Miši Matjaž namreč pleza že kakšnih devet let in tudi zna kakšno vrv prijeti, & Miši je pa naša najboljša (in edina) oblikovalka in se je samo želela videti v Parku. V Park pa lahko prideš na dva načina: ali vržeš svojo staro mamo z balkona in kot najbolj izprijeni novomeški zločinec prideš v rubriko črna kronika, ki jo bomo enkrat ustanovili, ali pa se pač pridružiš ekspediciji. In se je raje pridružila ekspediciji. Je lažje. In bolj humano, seveda. Evo, akcija. No, skoraj. Sedim v Gogi še na zadnji kavici pred odhodom, ko prideta, saj ne boste verjeli, Ličen in Grandatova tasrednja, za katero sem ves čas mislil, da je najstarejša (če seveda ne štejemo soproge gospoda Grandata). Pijem kavo in jima povem, da se odpravljam na Extreme, a debata vseeno steče, ljudje smo pač družabna bitja. Molk ni naše naravno stanje. In je Ličen razpredal in razpredal, nasul je dovolj materiala za samostojen članek (in najmanj tri seanse pri strokovnjaku), a se je na koncu spomnil in mi prepovedal karkoli od povedanega uporabiti v članku (jebemti ameriške nizkopračunske odvetniške filme!), Grandatova tasrednja, za katero sem ves čas mislil, da je najstarejša (če torej ne štejemo soproge gospoda Grandata) pa te institucije ni uporabila. Torej, saj res nima veze s samo štorijo, ampak, ali ste vedeli, da je moral ata Grandata, kadarkoli so se odpravili na daljšo pot z avtom, vsakih 15 kilometrov ustaviti in jih nasekati, ker so vse tri hčerke na zadnji klopi pravo štalno delale? Evo, zdaj veste. Jaz moram zaradi Maksa in Gašperja ustavljati na 4 kilometre ...

Ja, pridemo pod steno. Pucelj, Erpič in Zorko splezajo z vrvjo med zobmi vsak po svoji smeri. Prosto ko pasulj, bi rekli naši hvala bogu nič več bratje. Res. Vsi trije so se proti vrhu, oddaljenemu več kot 20 metrov, dobesečno sprehajali. Brez navora. Nekje na vrhu so potem vpeli vrvi, s katerimi smo bili varovani ParkExtremovci. Priznam, da sem bil totalno nestrpen. Se mi je zdelo tako lahko, da sem hotel v steno kar brez zaščite. In tukaj pod zaščito ne mislim kondoma. Poleg mene je Skendi že tudi oblačil nekakšne hlačke (na katere si potem navezan) in natikal plezalne čevlje. Sva kar tekmovala, kdo bo prej v skalo skočil. V vnemi se nama je pridružila tudi Borisova Maja, ki najprej ni hotela plezati, potem pa se je našarila in se hotela kar tam preobleči, komaj jo je Borisov osupel izraz skril za bližnjo skalo. S tem sva s Skendijem pridobila prednost in se prva vpela. Glavni se je začel natikati na Vročo čokolado, sam sem švignil v Prve zvončke. V Vročiči čokoladi je nadvse težaven začetek in je Skendiju že v prvem metru spilo vso moč iz rok, tako da ni in ni napredoval, sam pa sem prvo tretjino preplezal kot gams. In bil sam nase nadvse ponosen, res. Sem imel čas in voljo in moč še glavnega zabavati, da je bil čist nervozen. Nad mano je čakal Boštjan s fotoaparatom, spodaj pa me je varoval Iztok. In sem pripelzal do tako imenovanega Šinijevga stebra, o katerem bom kaj več povedal kasneje. Tam sem pogledal dol. In je bilo konec. Naj sta me Iztok in Boštjan še tako prepričevala, naprej ni šlo. Ni bilo več moči v rokah, srce mi je pa utripalo tam, kjer je zaradi gravitacije nekaj dol bingljalo. Tukaj ne bom omenjal vseh pripomb Parkovcev, morda bo dovolj ilustrativno, da bi jim, če se ne bi kot klop z vsemi štirimi oklepal Šinijevga stebra, zagotovo kakšen kamen vrgel dol. Iztok mi je vpil, naj se kar nagnem nazaj in spočijem roke, a tisti na zrak nasloniti nekako ni šel mojo zavest. Dokler res nisem povsem omagal in se bil prisiljen nasloniti na zrak in potem spustiti dol. Že po morda dveh metrih spuščanja sem totalno not padel in se spustil kakor rojen profesionalc, izgubil pa sem tudi ves strah. Če ne bi izgubil tudi vse moči, bi nemudoma poskusil še enkrat. A sta prišla še oba Doviča, ki sta se, s težkim srcem priznam, v steno zapodila kakor profiča. Marjanu se je v mojem stebri zalomilo in ga tudi nasvet, naj poljubi skalo in z vlečenjem zraka vase ustvari podtlak, ki ga bo držal, kar nekaj časa ni spravil višje. Pa se mu je prikazala Marija in je švignil naprej in proti vrhu. Malce nevoščljiv sem se premaknil v levo, kjer se je v steni boril Boris. Ker ima tako veliko stopalo (saj veste, 46+) je plezal v svojih najkicah, tako da je bil najbolj elegantno obut plezalec. In mu je šlo, moram pošteno priznati. Ko se je spustil in vpel izvoljenko svojega srca, ki jo je še izrečno dobro privezal, se je vzpela tudi Maja. Švignila je proti vrhu kakor gamsica, a je malce pred vrhom napravila isto napako kot jaz - pogledala je dol. In jo je totalno shabilo. Spodaj pa smo ji najprej iskreno želeli pomagati z nasveti, potem nas je pa močno zaneslo. Kadar zobozdravnik, ko najbolj zavzeto brusi luknjo v zobu in mu nagaja slina, ki se zaradi strahu izloča v še večjih količinah kot običajno, reče, sestra, posesajte

mu, nihče ne pomisli na kaj drugega. Saj mi tudi nismo, res. Gledali smo gor, v steno, vpili (rit bolj nazaj, razširi noge, nagn se, sej te bo nategnu ...), na srečo pa se je Skendi še pravočasno spomnil in pogledal tudi dol, proti Borisu, da smo jo še nekaznovano odnesli. Če Boris ne bi bil preveč zaposlen z reševanjem svoje izvoljenke, brez batin tokrat ne bi ušli. Kar je res, je res.

Ker me je strah minil (najtežja smer, v kateri je Skendi takoj omagal, je bila zasedena s Tinco, ki pleza kakor profesionalc), sem splezal Borisovo smer. In uspel. Oj, sladek občutek uspeha. Nemudoma so mi zrasla krila in zapodil sem se v Prve zvončke, smer, ki so jo medtem že vsi premagali, celo Sandra, oblečena v kavbojke! The only way is up! Pripelzal sem do Šinijevga stebra in - jeba, spet nisem mogel. Ustvarjalna kriza, kaj hočem. Spodaj so vpili, zgoraj so grozili, a če ne gre, ne gre. Vmes je prišel še direktor. Gregor, poskusi. In je poskusil. Bil sem prepričan, da ne bo zmožni (kljub vsemu je naš Gregor bolj pisarniški človek) in se bom potem lahko lagal, da nisem preplezal smeri samo iz solidarnosti do šefa, saj kako bi pa zgledalo, če edini on ne bi uspel. In se je Gregor res krepko zaustavil v mojem stebri. Sem si že mel dlani, ko se je človek verjetno spomnil, da ga spodaj škodoželjno opazuje pisec teh vrstic in se je z nečloveškimi močmi in zadnjimi ostanki volje povzpел do vrha. In sem tako edini, ki smeri nisem preplezal. Če ne štejemo seveda mojega sina Maksa, ki pa bi jo tudi zagotovo zmožni, a ga jaz iz strahu nisem pustil. Ipak je on moj prestolonaslednik. Kdo bo pa pisal ParkExtreme čez 35 let, ko jaz ne bom več pri najboljših močeh?!

Za prosto plezanje pravijo SAJ TE PRIME PA TE POL ZAGRAB in je varno ob upoštevanju pravil. Zahteva moč (zgornji del telesa), gibljivost, kondicijo in logiko.

Plezalci so skoraj nomadi, stalno se selijo od plezališča do plezališča, prepoznaj jih po obnašanju (so čudni), načinu oblačenja, frizuri ... Oglejte si enkrat našega Backa in vam bo vse jasno.

Še o terminu Šinijev stebri. Naredil sem napako. Saj je ne pogosto, a tokrat sem moral domov odpeljati Maksa in sem čvekače pustil same. Za urico ali dve. In so spili pivo ali dva in obirali tistega, ki ga ni bilo poleg. Torej mene. In so celo spisali uradni predlog, naj se zelo zelo težak del Prvih zvončkov poimenuje po meni. Ki ga edini nisem preplezal. Saj bi tajil, a nima smisla ...

Česen Šini

Zmenjena sva bila v Gogi...

Knjigarna Goga, Glavni trg 6, Novo mesto, 07 393 08 02

GENERALNI SPONZOR
OLIMPIJSKE REPREZENTANCE

Kaj lahko naredi študent z 1 mega?

Dviguje denar na bančnih avtomatih. Plačuje v trgovinah, označenih z nalepko BA ali Maestro. V krizi izkoristi mesečni limit na tekočem računu. Od doma ali od kjerkoli se preko računalnika priklopi na SKB NET, preko telefona pa na Zeleni telefon in že je v banki. Seveda preverja stanje na svojem računu ali pa plačuje položnice. Mega, ne? Oglasi se v SKB banki!

**Mega kartica SKB banke.
Uporabna do konca študija.**

SKB BANKA D.D.
www.skb.si

encyclo ante-kristanismo

Dobrodošli ponovno v raju intoksikacije in samoprevare. Ponižno se oproščam za polletni izpad korespondence, do katerega je prišlo zaradi občutka prazne glave in kroničnega pomanjkanja apokalipso-kataklizme ob izteku tisočletja. Ah, kaj hočemo, pa drugič. Bistveno je, da smo bili pripravljene in da smo, dobri sinovi, kakršni smo, zadovoljili bogove omake. Presegli smo sami sebe, dragi narko-entuziasti. Alkohol je tekel v potokih, Marihuana se valila je v pošastnih oblakih, ekstaze in kislina frčale so vseprek, od hero-kokainskega prahu v zraku so nam solzile se nedolžne oči. Bilo je čarobno in vendarle nekolikani žalobno. Nič nas ni odrešilo od neizbežne treznosti, sovražnice vseh genialcev in poetov. Vsakdan se je vrnil zahrbtno in strupeno, kot le on zna. Neizprosno jutro po tem. Resničnost se je kot feniks dvignila iz prahu in noveletnega kozlanja. A to je bila le pivova zmaga. Kaj kmalu smo si opomogli in udarili nazaj z novo dozo instantne sreče. *We came back stronger, baby.*

Predrajsali smo skozi turbno zimo in pretrepetali slabokrvno pomlad. In zdaj divje poletje. Hormonalno obdobje, ko telo pulzira in je prava mala tovarna dopamina, serotonin, melanina in nenazadnje kraljevskega testosterona. Kako še obogatiti ta čudoviti buket telesnih sokov, da bomo triumfirali v bitki z vsakdanjim drekom. Kako naj se najučimo. Zanima me, koliko se lahko jačamo, preden se dejansko ubijemo. Mnenja so različna in prav tu se mi zdi pravi trenutek za moralno.

Po splošnem prepričanju na primer alkohol jača - on jača bolj kot karkoli. Tako dobro jača, da je odlična za nosečnice, dojenčke in starčke. Vse ostalo pa po tem prepričanju ubija. Kar pa ne drži popolnoma (ali sploh ne). Posvečeni dandanes vemo, da tudi alko ubija, predvsem pa, da vse ostalo tudi jača in jača mnogo bolje od alkohola. Zato predlagam neke vrste enakopravnost, nekakšen kvalitativni preskok. Demokracija aktivnih substanc. Drogokracija. Anti-prohibicija.

Po statistiki, ki so jo opravili kolegi anti-prohibicionisti, je alkohol najmanj enako kriminogen kot heroin. Vendar pa tokrat pustimo statistike, rad bi apeliral na človeško noto.

Svetovni prepovedovalni boj lahko razumem le kot boj kapitala (koncentracije organiziranega kriminala) in nikakor kot boj zdravega razuma ali bogne daj skrbi za dobrobit ljudstva. Vsaka še tako mala prepoved je lahko samo orodje tega peklenskega mehanizma. Sveta, za katerega smo porabili tisočletja, da smo ga izgradili, ne moremo kar instantno pozdraviti s prepovedmi. Zlo, ki smo ga tako skrbno ustvarili, ne bo nikdar klonilo pod mečem novega zla. Zlo ni kot negacija, ki se z novo negacijo izključuje. Zlo se s tem samo jača. Zlo se jača, kot se z njim jačamo mi. Zato je za zmago nad zlom uporabno le dobro (saj je logično). Dobro, sonce, svoboda. In svoboda je svoboda. Svoboda mora zmagati. Neovirana evolucija bo poskrbela za to, da se eliminira problem - če bo - morda pa tudi ne. Mogoče nekoč,

ko bo človeštvo dozorelo, droge ne bojo več problem in bomo z njimi spet zaživel v čudovitem harmoniziranem sožitju. (Na tem mestu spet opozarjam na prekrasen izbor naravnih, herbalnih drog, ki čakajo na nas v širni naturi.) Zaenkrat pa svet droge potrebuje. Še več, on si drogo zasluži. Zasluži si jo v vseh njenih čarobnih in najbolj monstrozni oblikah. To je to, kar smo. Zdaj.

In zato predlagam dobro - predlagam pozitivno. Nagovarjam ljudstvo - in ljudstvo je dobrega srca, verjemite mi. Nagovarjam vsakega še tako mizernega posameznika, naj se trudi spoznati in vzljubiti svojo drogo. Naj jo strahospoštuje in naj je ne vara. Kajti naši koraki na poti v harmonizacijo morajo biti skromni, a trdni. In vsaka veličina se začne s posameznikom. Tako morda zmagamo v tej vojni, v kateri kar mrgoli sumljivih zaveznikov in dvomljivih sovragov.

Najbolj zaskrbljujoče in absurdno je dejstvo, da se celo znotraj uporabniške strukture pojavljajo neke čudne deviacije. Tako me je na primer globoko pretresla bizarna nebulotika incidenta, ki se je nekaj mesecev nazaj zgodil pred enim od lokalov. Ekipa lokalnih pristašev in ponudnikov stimulansov in sintetičnih poslastic je namreč prisilila nič hudega slutečega trafikanta, da je svoj mali tovor slastnega heroina stresel v kanalizacijo. Od kod vsa ta sovražnost, hostiliteta, se sprašujem. Smrdi mi na krivico - ta čudna civilna iniciativa. In vse v stilu: *V redu je, če se podgurc našopa kokaina in si cvre mladost z zverinsko dozo amfetamina. Ampak horsa pa ne toleriramo. Pri nas pa že ne. Hors je pa res sranje.* Hors je pa tam, kjer postavi mejo sodobni dolenjski narko-fanatik. In vse te utvare, da je vse krasno, samo da ni heroina.

Kdo pa pravi, da je bolje krknit od koke kot od horsa. Hors je bomba. Vsi, ki so poskusili, pravijo, da hors je kralj. Če se že omamljamo, dragi patrioti, imejmo do tega vsaj zrel odnos. Spoštujmo vse enako in ne postavljajmo strup nad strup. Šopajmo se demokratično, dragi "Endrogados". Samo to je pot, ki ne razjezi bogov. Ne moreš prodajati užitka in smrti in biti moralni policaj ali celo (bog nas obvaruj) monopolist, diktator kapitala. To je grdo in preprosto ni v redu. To je mešanje v božje delo, blasfemija, pazite se.

Za konec še enkrat vsem polagam na srce, naj se iskreno, po najboljših močeh trudijo vzpostavljati blagostanje in mentalno higieno. Le tako bomo sveži, kot neskončna tabula rasa, zakorakali v najbolj erotični letni čas, očiščeni vseh nesmiselnih predsodkov in bremen.

Prav vsem želim srečo na novi poti in ne pozabite: *Utvara vas nikoli ne prevara.*

Ante Kristan,
rehabilitirani lekarnar v pokoju

foto: Boštjan Pucej

Cvičkarija 2001

Dolenjč Dolenjcu brat

Prestolna Ljubljana, Križanke. Pomladni vetrič prinaša dehteče vonjave majskih cvetic, v zraku je porajanje, novo življenje. Zadnji žarki zahajajočega sonca božajo preddverje, kjer izbrani vinogradniki točijo pridelek svojih delavnih rok, svoj ponosni, rdečelični, iskrivi cvič'k, kot rubin, bleščec se v kristalnih kozarcih. Tu je ples, godba, veselje, je snidenje in bratski objem ... Na drugi strani je že vse pripravljeno za veliki koncert; prijatelji se zbirajo, "ej, stari, ma kje si ti", tu se srečajo davno izgubljeni sošolci, v ljubljansko močvarno in meglo ponikli nekdanji tovariši in ljubimci ... Ne, ni drugega: vsi pogoji za srečanje in prijateljsko popivanje dolgo v noč so tu.

Cvičkarija 2001. Prvič doslej v Križankah. (Vsi udeleženi upamo, da ne tudi zadnjič.) Nedvomno največja prireditelj, ki jo mladi Dolenjci izvažajo prek svojih meja. Od njenih simpatičnih in skromnih začetkov v menzi Rožne je preživela tri leta ponižujočega industrijskega okolja "Gospodarca", kjer je že začnela pridobivati nevšečne atribute smrdljivosti in bruhanosti, ki se jih ni mogla otresti kljub naraščajočemu deležu "e(t)nološkega" programa. A zdaj je zasijala v novi svetlobi, v svetlobi prefinjene arhitekture, zračnosti pomladanskega večera, kjer je bilo vseeno, ali ti je Orlek s Kreslinom všeč ali ne, če so ti Nude nehropni ali premeški, če ti reunion nekdanjih zvezd novomeškega roka Pete avenije kaj pomeni ali ne.

In medtem ko se že po mnogih slovenskih oštarijah po uglednih cenah pretakajo cvički različnih k izvozu naravnih vinogradnikov in njegovo ime celo med Štajerci nima več pejorativnega prizvoka, se je družjenja, plesa in vina žejno občestvo starih cvičkovih zagnancev, iskrivih mladenk in še cvičkovsko neizkušenih mladeničev zavrtelo v nori spomladanski dionizični ples, ples v boljši, domišljiji svet, kjer postaja Dolenjč ne le Dolenjcu, temveč vsakomur, brat; pa čeprav le cvičkov.

Stanko Medved

*pečenica

Boštjan Vlašič - Vlaho

PROSPECT - PROGRESSIVE FORCE (PROSPECT)

Trenutno v svoji vrsti zelo aktualna skupina je omogočila ta skok v daljno leto 1999, iz katerega izhaja omenjeni projekt. Kako se je zadeva razvila v času do sedaj, ste imeli možnost preveriti pred nekaj tedni na njihovem koncertu v Patriotu, kjer so pustili ta album (za katerega niti ne vem, ali je naprodaj). Sedanji nosilci heavy metal štafete so pripravili kolaž osmih teatralnih kompozicij, o katerih bi se dalo razpravljati. Vsekakor velja dejstvo, da za brzostrelne vrste moderne glasbe veljajo lastna pravila in estetska merila. Skupina igra kvalitetno, čeprav se nekaj kakovosti izgubi zaradi zelo povprečne zvočne podobe, ki je verjetno posledica samozaložbe (malo denarja - malo muzike). Kakorkoli že, mene takšne skupine pustijo hladnega, saj me preigravanje v stilu Satrianijevih tehničnih vaj ne gane preveč. Dodatni žolč prilijejo še klaviature, katerih poglavita naloga je iskanje veselja v svojih neskončnih podlagah, a kaj ko se skupina vesolja dotakne le v svoji sterilnosti. Je pa v skladbi Silent screamer lepa flavta.

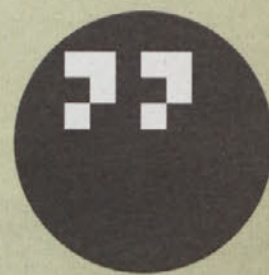
HIŠA - NEVARNA RAZMERJA (ZKP RTV SLOVENIJA)

Hiša so nedvomno ena bolj uspešnih skupin domačega terena. Zanimivo je dejstvo, da ključ do njihovega uspeha ne tiči v klasičnem (in že večkrat opisanem) postopku pridobivanja uspeha (slave, denarja...) in vendar so že leta trdno zasidrani med scile in karibe glasbene mašinerije. Ali bi lahko torej rekli, da so Hiša skupina, ki jim je uspelo spromovirati svoj koncept glasbe, ne da bi se prilagajali mainstreamovskim zapovedim, ki tako neizprosno krojijo usodo ostalim glasbenikom? Nedvomno lahko! Resnici na ljubo je potrebno omeniti, da so pri svojem delu glasbeni izraz močno naslonili na navezo Crosby, Stills, Nash & Young, vendar pa stvar ni moteča, saj originalnost zaradi tega ne trpi (pa tudi omenjena skupina izven poznavalskih krogov niti ni preveč znana). Vsekakor je album namenjen zbranemu poslušanju, ne pa morda kot podlaga ubijalsko hrupnim zabavam. Za ljubitelje poezije.

IRA ROMA IN GOSTI - DIVA DODOLA (IR)

Sedaj pa nekaj popolnoma drugačnega! Z zgornjim ploščkom imamo čudovito možnost zapluta v vode etno glasbe. Zanimiv trio, katerega večji del predstavljata gospod in gospa Guščin, se je podal v glasbeno obdelavo ruske folklorne in legend in jih obdelal s pomočjo glasbil, ki niso tako značilna za klasične etno zasedbe. Res je, da ne gre mimo prepoznavnega melosa širnih step, a vendar deluje sveže v etno glasbo vključiti bobne (sodobne, ne kakšna ljudska tolkala - da ne bo pomote) ali pa kitare. Sama glasba ima, kot je značilno za večino slovenskih narodov, zelo močan čustveni naboj, tako da se ne čudite, če vam ob poslušanju teh skladb misli za trenutek zbežijo v daljavo. Morda zbode le ena stvar: plošček je bil izdan v samozaložbi. Ali je to še en primer založniške politike ignoriranja drugačne (a zelo kvalitetne) glasbe?

Drago Jančar Katarina, pav in jezuit

Slovenska matica, 2000, 472 str., 6.500 SIT.

Vsem iskrenim ljubiteljem pisane besede sporočamo radostno vest, da jih Drago Jančar tudi v novem romanu ni pustil na cedilu. Še več, očitno je, da gre za enega vrhunskih dosežkov slovenskega romanopisja, ki dokazuje, da časi velikih romanov še niso mimo (ali sploh kdaj bodo?) in da tudi slovenska literarna produkcija zmora dela, recimo temu, svetovnega formata.

Za kaj gre? V prvi vrsti za odlično zgodbo; za zgodbo Poljančeve Katarine, mlade slovenske romarice, in Simona, zablodelega jezuita; zgodbo, polno nenadejanih zasukov tako v sami strukturi dogodkov kot tudi v duševnosti junakov, ki so natanko takšni, kot so razburkani časi in kraji, v katerih se zgodba dogaja: časi velikih slovenskih romanj po sledih zlate skrinje v skrivnostni Kelmorajni, časi velikih vojn, ki pustošijo po Evropi; časi zaupanja in upanja, a tudi brezupa, bede in izdajstva; časi svetništva in nizkotnosti ...

Jančarjev silovit in ustvarjalni epski zamah pred nas pričara žive podobe kelmorajnskih romarjev, ki se iz naše dežele odpravijo čez Alpe proti oddaljenemu Kölnu in med katerimi se odpravita nekaj, še sama ne vesta kaj, iskat tudi Katarina in Simon; karnevalske gostilniške prizore, mistično zbranstvo ob poslušanju zgodbe pripovedovalcev o daljnih deželah, razuzdanost vojaških orgij in bedo opustošenih pokrajin severno od Alp; pa skozi retrospektivo bolečo zgodbo jezuita Simona, ki ga zlomi politični in krvav konec južnoameriških misijonov z ljudstvom Gvarani, ki se mu je navdušeni pater predal z dušo in telesom - da podvomi v vse, prelomi zaobljubo pokorščine ter izstopi iz reda.

Ta baročni historični okvir, izrisan s poglobljeno erudicijo in malone otipljivo ljubeznijo, pa je le okvir univerzalne drame življenja, ki se odvija skozi burne eksistencialne premene naših dveh, sicer izrazito individualiziranih junakov, med katerima se vrine pav, narcisoidni stotnik avstrijske vojske, Katarinin skušnjavec in hkrati na koncu tudi žrtev ljubezenskega trikotnika. Preveč je čev in ki-jev v tej zgodbi, ki ne dovolijo, da bi se romanje izteklo v zares srečen konec za ljubezenski par, ki na viharnem popotovanju doživlja široko paleto duševnih perturbacij.

Skozi skoraj petsto strani nas pisec na dušek prepelje, pred nami pa z mojstrskim peresom obuja notranjosti junakov, njihov duševni svet, njihove blodnje, trpljenje, upanje, ljubezen; v te notranjosti se vživi tako pristno, da se kar sam izrisuje njihov duhovni svet, svet negotovih časov, romanj, relikvij in letečih mačk ter s hudim duhom obsedenih svinj ... Pripovedovalec je neulovljiv, kot bi poniknil v svoje junake, se zival enkrat z enim, enkrat z drugim. In vse to je pred bralca postavljeno z mojstrskim jezikovnim poletom in modernimi pripovednimi prijemi. Ja, to zgodbo je vredno brati, o tem ni dvoma.

Marijan Dovič

Mate Dolenc Morje v času mrka

Študentska založba, 2000
244 strani, 3.900 SIT

Mate Dolenc se skozi Vala Sebalda, protagonista romana *Morje v času mrka*, ponovno vrača k svoji fatalni temi - morju. Kot so modre platnice knjige, tako je modra njena vsebina, kot plimuje morje, tako valovi zgodba in kot morje naplavlja steklenice s sporočili, tako Mate pripoveduje že napisane resnice o morju.

Starec in morje, Ocean morje, Begavka po valovih, Pomorščaki, Mali princ ... s temi in drugimi zgodbami Mate vzpostavlja dialog v svojem romanu in z njimi zašije mrežo svoje zgodbe o morju, malem otoku v njem, peščici ljudi na njem in zadnjem, velikem lovu Vala Sebalda.

Val Sebald je, kljub temu da na otoku živi že trideset let, prišleček, furešt. Na mali otok ga je prignala občutek, da je v morju doma, da se mora vanj vrniti, odkriti skrivnosti njegovih globin, prisluhniti zgodbam, ki jih šepče in sprejeti od njega vse, kar mu je pripravljeno dati.

Njegov stik z otrokom v sebi, z varnostjo doma, je radovedni deček Piacun, ki ga z vprašanji, ki jih nikoli ne zmanjka, vabi v igrivi vir življenja in ga sili, da se vedno znova in znova potaplja v zgodbe, ki ga obdajajo.

Mlada tujka na otoku, Ivana, v junaku zbuja spomin na prvi ljubezenski klic morja, ki ga skozi spet kliče, naj se hrani v njegovem objemu, ujame v njem veliko, zapeljivo ribo in se potopi v njegovo globino.

S specifičnim dialektom otočanov avtor bralcu plastično približa "morskega človeka" in mu z valujočim menjavanjem linearne pripovedi, dejanske zgodbe in Sebaldovih sanj oziroma njegovih pripovedovanj večnih zgodb ustvarja občutek celovitosti in vsepovezanosti življenja. Ključna beseda knjige je Morje. "Ta mokri prostor", ki "seže vse od tod do Druge strani". Metafora življenja, vezni člen vsega, vesolje, v katerem plava otok, bog, ki hrani, ljubi, vabi in hkrati biča, se posmehuje in vzame.

Mate Dolenc pripoveduje prastaro zgodbo o starcu, otroku, otoku, dekletu, ribi, življenju in smrti. "Večnost je kot morje - večna. In verjetno modra."

Brigita Judež

Barica Smole Igra za deset prstov

Samozaložba, 2000, 4.500,00 SIT

Ja, pride čas, ko si človek zaželi napisati tudi kaj lepega. Če že ne lepega, pa vsaj pisati o lepem. Ali prijetnem. Branju, recimo. A če naj človek to stori, mora najprej kaj lepega prebrati. Kar pri naši književni produkciji niti ni tako zelo nemogoča naloga, le izbrati je potrebno previdno. In sem si izbral kratko prozo Barice Smole. Trebanjke, ki je začela objavljati (pisati) še ne tako dolgo nazaj.

V knjigi je zbrano 24 kratkih zgodb, ki jim nekako nisem našel skupnega imenovalca, a ga, roko na srce, niti nisem zelo intenzivno iskal. Kajti pisanje me je povsem pogoltnilo vase. A ne zaradi recimo zelo napete zgodbe, pogoltnili so me lepi stavki, čudovite besede, že dolgo ne slišani izrazi, enkratne metafore, slikovite prispodobne ...

Vzemimo na primer zgodbo, po kateri je knjiga dobila naslov. Torej Igra za deset prstov. V knjigi nastopa kot druga. Ideja je enostavna - v hiši zmanjka električne napetosti, starejša (domnevam, mlajša bi električni mrk izkoristila za "kvikija") zakonca "... buljita v odprto kurišče, edini program, ki jima je preostala tega nevihtnega večera. ... umolknili so vsi sintetični zvoki, ugasnile so številne žarnice, ki so dajale blišč njenemu sobivanju, odpadli so vsi razlogi za sesanje in seklanje, zamrlo je brbotanje avtomata za ekspres ... Ničesar več ni bilo, s čimer bi zaposlila roke, s čimer bi lahko izrazila svoje misli, potolažila svoji telesi." Človeka sta bila torej nenadoma prepuščena sama sebi, brez vseh zunanjih dražljajev. In je ven udarila (oprosti, Barica) ženska zloba. Ja, je lahko še kdo tako zloben, kot so lahko zlobni predvsem bližnji? Ženska si ogleduje svoja stopala in v bravuroznem glasnem razmišljanju o nožnih prstih razglablja o totalnem ničju. O imenih prstov na nogah. In njih funkciji. Jasno, možak se pusti zvleči v igro in sezuje svoje nogavice. Že v startu ni imel nobenih možnosti, revež. "Noht na tvojem palcu je miniatura lopata iz kompleta za reševanje, kakršnega ima Civilna zaščita", je rekla počasi, kot da išče čim bolj grobe primerjave ... Tudi on se je presedel. Pestoval je desno stopalo na levem kolenu in pridržal nogo na piščali, da se mu ne bi spesnila. Prvič ta večer je pogledala proti njeru, pravzaprav proti tistemu, o čemer je ves čas govorila. Ni zdržala: Čemu imaš mezinec spodaj ošiljen kot ladijski gredelj? je vprašala potem, ko ji je nekaj zaporednih bliskov osvetlilo njegov podplat. Zadevo na koncu reši prihod električne energije in prižgan televizor. "... Potem sta molče poslušala poročila in se po mačje in v

slogi grela pred kaminom. Še nekdo je bil v njenem domu in nič več jima ni bilo potrebno igrati igre za deset prstov."

Ja, Barica pred vsako zgodbo iz časopisa ali kakšnega drugega medija zapiše kratko vest ali aforizem, pred to je izpisala novico iz črne kronike, o I. P iz L., ki da je iz čistega miru zatolkel svojo ženo, s katero se prej nikoli nista prepirala.

Vprašanje: Bralec S. sprašuje, zakaj ga je pes ugriznil, ko ga je udaril ... Odgovor: V vašem primeru sem popolnoma na njegovi strani - tudi jaz bi vas ugriznil. Tale nasvet za ljubitelje malih živali je pred zgodbo O mopsih in drugih. V njej junakinja razpre o povsem banalnem vprašanju svoje sosede o svojem najljubšem čtivu. Vprašanje, na katerega velika večina (ki sploh bere, jasno) odgovori samodejno. Junakinja omenjene zgodbe odgovora ne poda, ker "... Čingiz Ajtmatov je pa tako ali tako eksot in koga še zanimajo Kirgizi, kdo si zapomni ime Kanzangap ali Jedigej ... skušala izmotati z Maxom Frischem ... Uroša Kalčiča, ki je ravnokar spal pod mojo blazino, sem zatajila, ravno tako Arta Paslinno, ki je obešal lisice pod mojo posteljo, in Petra Hoega, ki je z gospodično Smillo prav tam razpravljal o vrstah snega. Govoriti o tem bi pomenilo govoriti o svojem posteljnem življenju ..."

Danes me ljudje, ko jih vprašam, ali kaj berejo (čeprav vem, da ne) odpravijo s puhlico, da nimajo časa. Imate ga, seveda, samo razporedite si ga ne. Če je čas za tri urice pred TV, potem mora biti tudi kakšna urica za knjigo. Samo to je težje, priznam, za nevjajene. Morda bi začetniki najprej poskusili na stranišču. Tam tako in tako ni kaj drugega početi. Sposodite si torej Igro za deset prstov Barice Smole (saj kupili jo tako ne boste, kdaj pa je večina izmed vas nazadnje kupila knjigo, s katero ni mogla kuhati ali reševati križankel?) in si vsak dan preberite samo eno zgodbo. Če berete s prstom, vam bo to vzelo deset minut. Drugače še manj. Morda prosite otroka, naj vam jo prebere, morda vnukinjo. Izboljšali si boste besedni zaklad in delovali boste inteligentnejše. Res. Zakaj če si vzamete čas, bodo za vas rumenele buče in se upogibale sončnice in za vas bo pod upognjenimi jelšami tekla reka. In nikoli ne boste hoteli, da bi bilo drugače.

Damijan Šinigoj

Poletje v atriju Knjižarne Goga:
Filmske projekcije, Glasbeni večeri,
Literarni večeri, Pravljice

Goga, najmanjša kafe-knjigarna v mestu.

Barabe!

Igrajo: Marko Mandič (Kovač)
Katarina Stegnar (Dara)
Primož Bežjak (Bik)
Mateja Pucko (Kobra)
Aljoša Kotlak (Bambi)

Režija: Miran Zupanič
Scenarist: Miran Zupanič

Filmska zgodba začne spremljati Kovača in Daro v zavodu za mladino in življenje jima na začetku poti ne nakloni ravno sreče, veselja in sončnih razvad. Pravzaprav se ravno takrat, ko naj bi vsakdo imel največ podpore in starševske zaščite, srečujeta z drugo stranjo življenja, tisto temno, v katero posije luč odrešitve samo za praznike, pa še takrat kmalu ugasne. Usoda s svojo trdo neizprosno roko poseže med mladostno spletene niti ljubezni, jih raztrga, Daro in Kovača pa pošlje vsakega na drugi konec sveta. Rana se zaceli, brazgotina pa še vedno ostane. Kovač se s svojo tolpo prodaja kriminalu, medtem ko Dara zbira znamke in jih naprej prodaja. Mladostna razposajenost privede ekipo obetajočih kriminalcev do Carja, ruskega mladeniča, ki se ukvarja z mamili, prostitucijo in še vsemi ostalimi stvarmi, ki jih mafijskemu botru pripisuje status. Vendar, fantje in dekile ne vedo kam kozel moli svojo brado. Vplete se še policija, Dara sreča Kovača in ...

Pri snemanju filma se je režiser izmed vseh slovenskih krajev, ki bi radostno uzrli objektiv kamere, odločil za Maribor, saj že sam po sebi ponuja zgodbe kriminala in nasilja. Ob tem se dotakne še nacionalne ali pa materialne nestrpnosti, saj slovenski prodajalec zelenjave ne mara konkurence albanskih kolegov. Maribor, mesto z največ kriminala v Sloveniji, navdihuje tudi policiste, da se spogledujejo s prepovedano platjo življenja. Tudi tisti, na katere naj bi se človek obrnil takrat, ko mu že skoraj bije zadnja ura, se prodajo za denar. Pa saj to sploh ni popolnoma nič nenavadnega, saj papir, ki vlada svetu, kupi čisto vsakega. Film odpira veliko vprašanj, pred katerimi si vsaka družba zatiska oči tako dolgo, kot se le da. Eno izmed njih neizprosno s prstom kaže in sprašuje, ali je svet urejen pravilno, mogoče pa gre samo za kaos, ki nas vodi v prepad. Ali je to v slogu fer pleja, da je nekdo že pri svojih

*film

prvih korakov zaznamovan z žigom odvečnega in etiketo nesposobnega, ki se je ne more znebiti, dokler ga smrt na tovarnjaku ne odpelje v boljši jutri?

Miran Zupanič se je s filmom Barabe! tretjič vpisal med izbrance igranega celovečernega filma. S svojim prvim TV filmom, Operacija Cartier, je na portoroškem festivalu prejel prvo nagrado občinstva, poleg te pa še dve priznanji. Za najboljši evropski TV film (CIRCOM) in najboljšo režijo. Portoroški festival je Barabam naklonil Vesno za fotografijo in kostumografijo ter Stopovo nagrado za mladega igralca. Tokrat se je režiser izognil značilnostim mlajših slovenskih filmov, ki v svoje vrste vabijo amaterske igralce. Pred kamero je postavil igralke in igralce, ki si tudi sicer vsakdanje pivo in kos kruha služijo z igro, ali pa si bodo to dovolili v bližnji prihodnosti.

Glasbo je spesnil Urban Koder, film pa razdaja tudi zvoke skupin Demolition Group, Res Nullius ter mnoge druge, ki jih je pod zvočno okrilje filma prestavil Jure Longyka. Zaščitni ritim gibljivih slik je nemogoče zgrešiti, saj gre enostavno za rok 'n' rol, zvok, ki nastaja v klubih in je zaščitni znak vseh marginalcev.

Ob vsemu nasilju pa najde film tudi čas za humor in tega ni malo. Če se gledalcu na trenutke zdi, da je svet ena sama tema in razočaranje, temu le ni tako. Saj imajo tudi Barabe veliko časa za smeh in kadar se oni smeji, odmeva zvočna slika še dolgo.

Spoštovana publika, če tvoj najboljši prijatelj pomotoma preživi noč s tvojo izbranko, je to vsekakor razlog za prepir, vendar lahko prijateljstvo kljub temu še ostane.

Ocena filma: **** zmerno-hitro-gremo-v-kino

Rok Jožef

Nagradno vprašanje za ljubitelje lepih umetnosti

Na vprašanje iz prejšnje številke smo dobili natančno en (1) pravi odgovor. Komisija (Dr. Novšek, Jebul, Big fak) tako ni imela težkega dela. Naša zvesta bralka **ANA RAZEN** (Smrečnikova 13, Novo mesto) nam je poslala tale izjemno natančen odgovor: "Izpačenost, izrojenost oz. perversija MAZOHIZMA oz. tudi MASOHIZMA je dobila ime po avstrijskem romanopiscu Leopoldu von Sacher-Masochu (1835-1895), ki je žal zelo malo preveden v slovenščino. Podobno se godi njegovemu kolegu Donatien-Alphonse-Francois de Sade. Zanimivo pa je, da je tudi 'spolna izrojenost', SADIZEM, dobila ime po priimku markiza de Sade, ki je živel in pisal precej pred svojim časom, pa saj je zgodovina polna njegovih sotrpinov, raznovrstnih umetnikov, ki so jih za časa življenja zaničevali, po smrti - kako ironično - pa poveljevali." Draga Ana, dve knjigi iz programa Založbe Goga lahko dvigneš v najmanjši knjigarni na svetu, knjigarni Goga, Glavni trg 6. Nagradno vprašanje pa se tokrat glasi:

Kdo je drugi največji slovenski pisatelj?

Odgovore pošljite na imejl: park@zalozba-goga.si ali pa na naslov Park, Prešernov trg 8. Nagrada je **knjiga Založbe Goga**, podelili pa bomo tudi **dve tolažilni nagradi**.

A je kdo videl Backa?

Za ocenjevanje filmov veljajo sledeče kategorije:

- * bolečine-so-prehude
- ** film-nima-pojma
- *** kino-vam-ne-bo-pobegnili
- **** zmerno-hitro-gremo-v-kino
- ***** na-juriš-vsi-v-kino

*galerija

Igor Papež

Izgubljene iluzije nedolžnosti

Galerija Simulaker, Knjigarna Goga, junij

Igor Papež v galeriji Simulaker (od 8. junija dalje) predstavlja dela, ki so nastajala ob zaključku študija, torej v času iskanja izhoda iz labirinta vseh mogočih in nemogočih blodenj, ki opredeljujejo najmodernejšo likovno ustvarjanje.

Problematika del se nanaša na spolno diferenco, možnost in ne-možnost identitete, ki izhaja iz le-te, ter navsezadnje na vprašanje o možnosti erotike v dezerotiziranem svetu.

Zgodba se začne s faličnim pogledom, ki razporeja stvari na njihova mesta, s čimer vzpostavlja red, katerega konsistentnost je danes vsaj vprašljiva. Identifikacija tega pogleda se vzpostavlja preko hiperseksualiziranega objekta želje (kar ne more biti nič drugega kot žensko telo), ki ga vzvratno potrjuje v njegovi dozdevni dominantni. Cel proces se na neki točki zaustavi in stabilizira v presenetljivem, toda po temeljitem premisleku skrajno logičnem zaključku najelementarnejše simbolizacije. Po logiki, ki jo vzpostavlja pogled, je to edini možni zaključek. Če citiram samega avtorja: "Skozi večno vračanje se razkrije neizbežna arhetipska usodnost ženskih in moških teles. Telo na sliki je telo vsake ženske in vsakega moškega. Kakor pred tisoč leti, tako tudi danes njun medsebojni prostor zapolnjujejo uslišana ljubezenska hotenja, posilstva, zavrnitve, samomori, ugrabitve, zlorabe, depresije, orgazmični vrhunci - neizprosni življenjski krogotok, katerega najbolj kredibilen izraz je ravno telo, telo, ki oropano vsake krinke neobgljeno sili iz platen, razgaljeno v vseh svojih afektih."

To je telo, ki ne misli več z možgani, temveč z nečim elementarnejšim. Slike nam sugerirajo neko fundamentalno resnico, da je namreč sama identifikacija mogoča tudi brez možganov, da je celotna zadeva v vsakdanjiku postavljena precej nižje - na tradicionalno manj ugledno mesto.

Zgodba steče od tukaj naprej v smeri treh elementov, ki se vežejo na ustrezne faze razvoja: vegetativna faza, animalna faza, racionalna faza. Erotika kot taka je možna šele v zadnji fazi. Najbolj urgentno vprašanje, ki se ob tem zastavlja, je v tem, ali je v hiperestetiziranem svetu sploh mogoča površina, morda oaza, ki bo zaustavila pogled, ter ga prisilila v nekaj bolj prefinjenega, recimo nekaj kreativnega. Kaj lahko zaustavi divjanje in pustošenje faličnega pogleda? Kako lahko erotika tekmuje s pornografijo?

Odgovorov na ta vprašanja nam slikar seveda ne daje. Toda ne bodimo naivni in ne pričakujemo preveč. V tem kontekstu nam tega niti ne more dati. Mreže, ki tvorijo ozadje slike, so očitno še pregoste, obenem pa, tako kot pakove mreže, preveč lepljive. Iluzijo nedolžnosti izgubiš samo enkrat.

Jože Hrovat

*teater

Georges Feydeau

Gospod gre na lov

Režija: Vinko Möderndorfer
Dom kulture, 23. 4. 2001

Bulvarka, lahkotna situacijska komedija z žgečkljivimi temami, ki je v svojem času 19. stoletja zabavala obiskovalce bulvarnih gledališč, je zaključila tudi letošnji niz abonmajskih gledaliških predstav v Domu kulture. Komedije take vrste so vedno dinamične, napete z nešteto vrat, skozi katere vstopajo ljubosumni možje in brezbrizne ljubice, a v resnici nikoli nikogar ne zasačijo. Polne so laži in prevar, plezanja pod mizo, izgubljanja hlač in podobnih nesrečnih pripetljivajev. Smeh skušajo izvabiti z najrazličnejšimi gagi, nenavadnimi rekviziti, smešnimi značaji, s kostumi in direktnimi nagovori publike. Dogajanje je v ospredju in zdi se, da za sabo vleče osebe, ki so popolnoma nemočne v tem divjem toku dogajanja.

Tudi predstava Mestnega gledališča ljubljanskega v režiji Vinka Möderndorferja, specialista takšnega lahkotnega gledališkega smeha, je s svojo igrivo barvitostjo marsikoga nasmejala do bolečin v trebuhu, torej je dosegla svoj prvotni namen. Je pa taka vodvilška komika tako specifična, da lahko izzove dve popolnoma nasprotujoči si reakciji - neustavljiv smeh ali turobno dolgočasenje.

Še nekaj opomb ob koncu gledališkega abonmaja v Domu kulture. Če se ozremo po vseh šestih gledaliških dogodkih v pravkar minuli sezoni, nam postane jasno, kakšnemu konceptu je abonma sledil. Predstave izhajajo izključno iz institucionalnih gledališč. Gibajo se v okviru običajnih, zlahka všečnih predstav. Abonma ostaja v nekem kalupu in se boji resneje lotiti svoje naloge. Po trdnih tleh se sprehaja, ne da bi enkrat samkrat stopil na rob. Abonma ni le nek organiziran seznam predstav, ki jih ljudje hodijo gledat za ponedeljkovo ali torkovo razvedrilo. Seveda je v prvi vrsti to. Vendar pa ima v ozadju odgovorno funkcijo, ki se je mora zavedati. Ima pomembno nalogo vodenja gledalca v (po) gledališču. Vodenja gledalca, za katerega je tisto, kar ponudi abonma, edino gledališče. Prav zato mu ga ne bi smel omejevati, zapirati v nekakšno varno zavetje. Tako lahko gledališče umre. Moral bi mu nuditi razburjenje in negotovost, vedno znova pričakovanje, presenečenje, poskočnost. Odkrivati bi moral gledališki svet, da bi se gledalec vanj kdaj odpravil tudi sam.

Zato pogrešam v nizu letošnjih abonmajskih predstav tudi kakšno nekonvencionalno, neinstitucionalno predstavo, kakšno, ki se bo morda zgodila na hodniku, kakšno, da se bom ob njej lahko zgražala ... Samo zaokus kakšno noro odstopanje, da nas bo vse poglajalo v zrak. Drugače se bomo nekoč z gamašami na nogah znašli v 16. vrsti Doma kulture, misleč, da smo zlekneli na zapečku, ki se je že nekoliko shladil.

Magda Lojk

POTLAČ

Potlač logo in ilustracija: Katja Markovič

l o k a l n o t r o b i l o
Lokalne in analne novice

lokalne in analne novice

farmacevtski nasveti:

Mladi perspektivni gledališki entuzijastični inicijativi v povojih "3mini in Baltazar" svetujem dnevno: 500 mg barbituratov za prepotrebni lepotni spanec, 1500 mg beta-blokatorjev za zmanjševanje simptomov treme in 3 g domače Bizeljske zelenke za smanjenje doživljanja. (ante kristan tlač)

fekalna politika, umetnost, Bog in biznis

Na občini so se po dolgem nizu ultra genialnih idej, tokrat spomnili še eno ne genialno, pač pa po svoji logiki zelo logično idejo. Z dnem 76.2001 bo začel veljati odlok, po katerem so vsi zaposleni na mestni občini dolžni pozdravljati Ineratorja z Ave Inerator. Mladi liberalni demokrati Novega mesta so že izrazili potrebo. (oddelek za post špektaleske dejavnosti in pred potresne sunke tlač)

šport in biznis

Hostese na kolesarski dirki po Sloveniji so bile baje tako razštelane, da nihče od kolesarjev, razen vsega hudega vajenega in z vodko dopingiranega Rusa, ni hotel šprintat za zmago. (politično nekorekten tlač)

KK Krka Telekom državni prvak!? »estitamo. (brez komentarja tlač)

nagradno vprašanje

Zakaj se je občina odločila prenavljati balkon Leona Štuklja na Rotovžu?

ker ima preveč denarja
ker ima preveč denarja
ker so sile kontinuitete tako desne kot leve hotele preprečiti za 25.maja napovedano predavanje Dr. Novška

Odgovore pošljite na imejl: park@zalozba-goga.si ali pa na naslov Park, Prešernov trg 8. Nagrada je dosmrtna naročnina na Potlač s 3 procentnim popustom.

ekskluzivno

Intervju: Dr.Novšek

Stanko medved

Dr.Novšek, genij, debil, zapeljivec, anti intelektualca, provokator, proserator, estet grdega in mrzlega, hedonist in asket hkrati, terorist in zločinec, novinarski Kaligula, strah in trepet vseh poštenih politikov, neslišni zaveznik lažnivim, goljufivim in politikom z nizkim inteligenčnim kvocientom, neumnim krade ideje in jih podarja pametnim in še bi lahko naštevali.

Dr.Novšek, kako to, da ste končno spregovorili?

Dobil sem ponudbo, ki jo nisem mogel zavrniti. Ha, ha, ha (smeh)

Kako komentirate zadnje poskuse vlade, da bi zajebala študente, če se izrazim po domače?

Veste, zame je dogajanje na slovenski politični sceni ravno zaradi svoje predvidljivosti in enostavnosti sila dolgočasna zadeva. Tudi zato se zadnje čase načrtno ukvarjam z dogajanjem na marginalni sceni, recimo z Novim mestom in nekaterimi z njim povezanimi pojavi.

Kar pa se tiče študentov, ko jim jebe mater. Družba, ki jo gradi Drnovšek je seveda elitistična, kar pomeni, da elita ne more trpeti, da bo družbo sestavljalo 40 procentov študentov, 50 procentov upokojencev in 8 procentov invalidov. Razumete, nekdo mora tudi delati, filati proračun. V tej luči je podtalen boj oblasti proti študentom popolnoma razumljiv, če ne celo legitimen.

Toda od vas bi pričakovali, da boste podprli študente!

Ne morem podpirati sceno, ki je do kraja spolitizirana. Ni več neodvisnih študentskih vodstev, pač pa so tu le politični sinovi in hčere. Ostala študentska populacija pa skoraj ni omembe vredna. Vse pove podatek, da je časopis Študent, ki je med študentskimi časopisi nekaj takega kot Lady, med študenti najbolj bran časopis. Ali drugače: krovne študentske organizacije skupaj s kvazi študentsko vlado so postale navadne valilnice bodočih političnih petelinov, medtem, ko so univerze postale obrati za množično proizvodnjo apolitičnih subjektov oziroma ovac. Razumete?

Razumem

Razumete vi kurac.

Katera bo naslednja poteza vlade oziroma njenega šefa glede študentskega vprašanja?

Najprej bo minister Rop študente fino obdavčil, nato bo zaradi pritiskov javnosti odstopil. »ez nekaj časa ga bo Drnovšek rehabilitiral in ga postavil za ministra za kulturo. Kot minister za kulturo bo Rop ukinit samega sebe oziroma svoje ministrstvo. S tem bo Drnovšek ubil dve muhi na en mah. Obdavčil študente, ne da bi njemu in Ropu padel rejting pri volivcih (Rop bo seveda ukinit ministrstvo pod pretvezo, da se bo del sredstev preli v sklade za pomoč študentom) in se hkrati rešil nepotrebne ministrstva.

Toda ali slovenska kultura sploh lahko obstane brez financiranja s strani države?

Ne samo, da lahko obstane, pač pa bo sploh začela obstajati. Namreč ob tej potezi bo odpadlo vse, kar je gnilega, gnili pa so najbolj tisti umetniki in velerespektovani, ki že dolga leta in desetletja namakajo svoje požrešne rilce v državno korito in s polno ritjo serjejo z nacionalnimi kulturnimi programi in sejejo paranojo o tem, češ, da je slovenska kultura tik pred izumrtjem. Kakšno izumrtje, šele sedaj bo pognala ta naša kultura. Že vidim na tisoče novih Cankarjev, teh malih pokvarjenih genijev, da jim je... (v tem trenutku se je Dr.Novšek, tako razvnel, da je ob plazu kletvic, nič hudega slutečemu in v samozadovoljevanje zatopljenemu Big Fuku, stisnil serijo desnih čelakov)

»e se vrneva na lokalno sceno, kako komentirate totalno razsutja KK Krke Telekom?

Prinesite mi glavo Miloša Kovačiča.

Obstaja rešitev?

Rešitev je po moje treba iskati v Vladetu Sodčku, sedanjem športnemu menegerju kluba.

»e prav razumem naj bi Vlade Sodček zamenjal Samota Plantana trenutnega direktorja kluba?

Ne, ampak Miloša Kovačiča trenutnega direktorja Krke.

Ker vem, da nimate časa, bi vas za konec vprašal samo še tole. Kdo ali kaj je za vas popoln človek?

Dr.Novškovi možgani v Jebulovem telesu. Ha ha ha (smeh).

Družba, ki jo gradi Drnovšek je seveda elitistična, kar pomeni, da elita ne more trpeti, da bo družbo sestavljalo 40 procentov študentov, 50 procentov upokojencev in 8 procentov invalidov. Razumete, nekdo mora tudi delati, filati proračun. V tej luči je podtalen boj oblasti proti študentom popolnoma razumljiv, če ne celo legitimen. Namreč ob tej potezi bo odpadlo vse, kar je gnilega, gnili pa so najbolj tisti umetniki in velerespektovani, ki že dolga leta in desetletja namakajo svoje požrešne rilce v državno korito in s polno ritjo serjejo z nacionalnimi kulturnimi programi in sejejo paranojo o tem, češ, da je slovenska kultura tik pred izumrtjem.

Ali drugače: krovne študentske organizacije skupaj s kvazi študentsko vlado so postale navadne valilnice bodočih političnih petelinov, medtem, ko so univerze postale obrati za množično proizvodnjo apolitičnih subjektov oziroma ovac. Razumete?

odšteevanka

AN...

...BAN...

...VIJA...

...VAJA...

ŠOLA
...VEN!

22.JUNIJ

the end

Potlač, lokalno trobilo

Ureja Urad za raziskovanje rudnin in izgubljanje časa: Dr. Novšek, Jebul, Big Fak

Oddelek za ideološko indoktrinacijo in fizični razvoj: Nairámi, 050 656 790

e-pošta: potlac@drustvo-dns.si

Direktor: Maradoni

Glavni štab: Rotovž

Kino

Dom kulture
Info: 33 21 214

7. do 13. junij
Kdo je tu nor, avantura, kriminalka, črna komedija. Režija Ethan Coen, Joel Coen. Igrajo George Clooney, John Turturro, John Goodman, Holly Hunter.

14. do 20. junij
Smrtni udarec, akcijski. Režija Andrzej Bartkowiak. Igrajo Steven Seagal, DMX, Isaiah Washington.

21. do 27. junij
Škratne reke, akcijski triler. Režija Mathieu Kassovitz. Igrajo Jean Reno, Vincent Cassel, Nadia Farès.

28. junij do 4. julij
Stari, kje je moj avto, komedija za mlade. Režija Danny Leiner. Igrajo Ashton Kutcher, Seann William Scott, Jennifer Garner.

V juliju napovedujemo: **Pravi moški, Dungeons & Dragons, Malena, Podmornica U - 571.**

KC Janeza Trdine
Info: 33 21 214

Do 10. junija
Barabe, drama. Režija Miran Zupanič. Igrajo: Marko Mandić, Katarina Stegnar, Primož Bežjak, Mateja Pucko, Aljoša Kottlak.

11. do 20. junij
Ptič na žici, komedija. Režija John Badham. Igrajo Mel Gibson, Goldie Hawn.

21. do 27. junij
Zamujena priložnost, romantična komedija. Režija Brett Ratner. Igrajo Nicolas Cage, Téa Leoni, Don Cheadle, Jeremy Piven.

28. junij do 4. julij
Tečnoba v hlačah, komedija. Režija Marc Rothmund. Igrajo Luise Helm, Axel Stein, Tomi Lass.
V juliju napovedujemo: **V pajkovi mreži, Biti John Malkovich, Shrek, Čokolada.**

Video projekcije

(vse projekcije so brez vstopnine)

Knjigarna Goga

Četrtek, 7. junij ob 20.30: **Modri angel**. Režija Josef Von Sternberg, ZDA 1930.
Sobota, 16. junij 2001, ob 20.30: **Sabotaža**. Režija Alfred Hitchcock, VB 1936.
Četrtek, 21. junij, ob 20.30: **Pravilo igre**. Režija Jean Renoir, FRA 1939.
Četrtek, 28. junij, ob 20.30: **Malteški sokol**. Režija John Huston, ZDA 1941.

LokalPatriot

Sreda, 6. junija ob 20h: **Dune**. Režija David Lynch.
Sreda, 13. junij ob 19h: **Dune. Miniserija**. Različica filma Dune v obliki miniserije.
Torek, 19. junij ob 20h: **Izgnubljena cesta**. Igrajo Bill Pulman, Patricia Arquette. Režija David Lynch. Glasba: Angelo Badalamenti, Marilyn Manson, Lou Reed.
Torek, 26. junij ob 20h: **Človek slon**. Režija David Lynch. Igrajo John Hurt, Anthony Hopkins, Anne Bancroft.

Gledališče

Kulturni center Janeza Trdine

Torek, 12. junij ob 20h
Stewardese pristajajo. Produkcija: Špas teater Mengeš. Vstopnina 2000 sit, za študente 1300 sit.

LokalPatriot

Sobota, 16. junij ob 21h
Improvizacija. Nataša Burger z glasbenim spremstvom bobnarja Primoža Viteza. Vstopnine ni.

Koncerti

42. Jazz festival Ljubljana

Četrtek, 28. junija ob 20.30 (Križanke): **Butch Morris & Big Band RTV Slovenija, Sun Ra Orkestra**. Dirigent: Marshall Allen

Petek, 29. junija ob 20.30 (Križanke): **Italian instabile orchestra, Al Di Meola, Rabih Abou-Khalil Quintet**

Nočni koncert ob 1.00 (Klub CD): **Brizani project**.

Sobota, 30. junija ob 19.30 (Križanke): **Plan 9, Boilers, David S. Warw Quartet, Marc Ribot "Los Cubanitos Postizos"**

Druga godba 2001 - Križanke Ljubljana

Četrtek, 7. junij, 21.00: **Regis Gizavo, Mammarr Kassey, Kesukozi** (mali oder)

Sobota, 9. junij, 21.00: **Papa Noel & Adan Pedroso, Africando all stars**

Knjigarna GOGA

Petek, 22. junij ob 20h: **Štefbet Rifi**. Mešanica ljudske glasbe, jazza ter sodobne komorne glasbe. Vstopnine ni.

Kulturni center Janeza Trdine

Petek, 8. junij ob 20h: **Renato Chicco trio**. Jazz koncert. Vstopnina 1500 sit, 1000 sit za študente.

Rock Otočec - Letališče Prečna

6. julij od 17.00 do 2.00: Pihalna godba Alples Železniki, Zablujena generacija, Odpisani, Šumski, Don Mentoni, Psihomodopop, Dan D, Asian Dub Foundation, Elvis Jackson, Dogma.

7. julij od 17.20 do 2.05: Master Plan, Red Five Point, Nenavadni podnajemniki, Feedback, Pudding Fields, Chang Ffos, Divji kojoti, The Cannons, Zoran Predin Band, Demolition Group, Big Foot Mama, Shyarn, K_rai_rom.

8. julij od 17.30 do 04.00: **Wrong, Marvin, Howitzer, H Bomb, The Authentics, Kukuriku Street, Tabu, Wet bed, Living Color, Fun Loving Criminals**.

LokalPatriot

Petek, 15. junij ob 21h: **Holder - koncert**. Vstopnina 500 sit: za študente 400 sit.

Četrtek, 21. junij ob 21h: **Nino & Afir bafir**. Glasba, ki je zmes tradicionalnih in modernih afriških ritmov. Vstopnina 500 sit, za študente 400 sit.

Petek, 22. junij 21h: **Demolition Group**. Predstavitve nove plošče. Vstopnina 500 sit, za študente 400 sit.

Četrtek, 28. junij ob 20h: **Zaspana grapa**. Vstopnine ni.

Petek, 29.06.2001 ob 21h: **Sinkronicks**. Drum'n'bass koncert. Vstopnina 500 sit, za študente 400 sit.

Muzejski vrtovi

Sobota, 02.06.2001 ob 21h: **Thomas Kleemaier & Paul F Cowlan**. Vstopnina 1000 sit, 500 sit za študente.

Športna dvorana Leona Štuklja

Petek, 29. junij ob 19.30: **Zaigramo in zapojmo**. Koncert narodno-zabavne muzike s podelitvijo nagrad najboljšim ansamblom.

Likovne razstave

Dolenjski muzej - Jakčev dom

Junij: **Božidar Jakac in Novo mesto**. Stalna tematska razstava likovnih del. Vstopnina 200 sit, mladina, vojaki, upokojenci 100 sit.

Galerija Krka

Do ponedeljka 18. junija: **Gorazd Vahen**. Razstava ilustracij.

Torek, 19. junija ob 20h: Otvoritev slikarske razstave **Irene Polanec**, ciklus Eva. Gostja večera Nuša Derenda.

Galerija likovnih samorastnikov Trebnje

16. do 23. junij: **34. mednarodni festival likovnih samorastnikov**.

Galerija Simulaker-Goga (atrij knjigarne Goga)

Sobota, 09.06.2001 ob 20h: **Igor Papež**. Otvoritev slikarske razstave novomeškega akademskega slikarja.

Muzejske razstave

Dolenjski muzej - Galerija

Junij: **Medičarstvo in svečarstvo na Dolenjskem**. Etnološka razstava. Vstopnina: 500 sit; mladina, vojaki in upokojenci 250 sit.

Dolenjski muzej - Mala dvorana

Junij: **Iz depojev Dolenjskega muzeja: uniforme**. Vstopnina: 400 sit; mladina, vojaki, upokojenci: 200 sit.

Dolenjski muzej - predavalnica

Petek, 8. junij ob 19h: Otvoritev razstave **Od SNOS-a do suverenosti**.

Dolenjski muzej - Baza 20

Junij: **Baza 20 in njen pomen**. Stalna razstava. Vstopnina 300 sit, mladina, vojaki, upokojenci 150 sit.

Junij: **Partizanske bolnice in delavnice na Rogu**. Stalna razstava. Vstopnina 300 sit, mladina, vojaki, upokojenci 150 sit.

Literarni večeri

Knjigarna GOGA

Petek, 8. junij 2001, ob 18h: **Gostje: Nagrajenci Medobmočnega srečanja mladih literatov Dolenjske, Bele Krajine in Posavja**. Moderatorica: Klavdija Kotar.

Petek, 15. junij 2001, ob 20h: **Gost: Andrej Blatnik**. Zakon želje. Moderatorica: Brigita Judež.

Petek, 29. junij 2001, ob 20h: **Gostje: Tanja Plevnik - pesnica in ilustratorica, Enes Kišević - pesnik, Damir Šambaret Kuković - pesnik, Jana Kvas - šansonjerka**.

Šport

Park liga - igrišča na Loki

30. junij: **Park liga**: Turnirji v košarki (trojke, zabijanje, metanje trojke), odbojki na mivki, malem nogometu, prostem plezanju. Za dame in gospode. Informacije in prijave: Knjigarna Goga (07 393 08 02, email: park@zalozba-goga.si).

Stadion Portoval

Sreda 13. junij ob 15. uri: **Mednarodni atletski miting**.

info Točka

DNŠ obvešča

ŠTUDENTSKI SERVIS DNŠ

Če iščete poletno počitniško delo, se lahko vpišete v čakalno vrsto in tako hitreje pridete do zaposlitve. Info-tel.: 33 74 370.

AVTOBUSI

Študentski busi za v Ljubljano in Maribor z junijem nehajo voziti. Nova sezona ugodnih voženj se začne z mesecem oktobrom.

PRAVNA POMOČ

DNŠ nudi študentom in dijakom brezplačno pravno pomoč, **vsak petek od 17.30 - 18.30** na Prešernovem trgu 6.

BONI

Prodaja študentskih bonov poteka nemoteno vsak delovni dan med 8.00 in 15.00 uro. Na mesec študentom pripada toliko bonov, kolikor je delavnih dni v mesecu. V mesecu juniju vam pripada 20 bonov. Ponudba bonov je bogatejša za naslednja gostinska podjetja: Pacific Cikava Nm in Krško, Kolibri Brežice, Picerija Racman Brežice, Mercator Sremič in Pivnica Apolon-Krško.

INFOTOČKA

Infotočka na DNŠ-ju vabi, da si ogledate ponudbo tečajev jezikovnih šol in delavnic, programe za varuške v tujini, delavne kampe v tujini, poslovne delavnice in ostalo ponudbo. Začenjamo tudi s prodajo ljubiteljskih vstopnic za koncerte Festivala Brežice. Infotočka telefon: 07 33 74 374.

HOP KLUB:

AEROBIKA: programi potekajo vse dni v tednu (podrobnosti v programu Hop kluba) - člani DNŠ imajo 20% popusta. Informacije na telefonu Hop kluba: tel 07/ 30 25 752 ; 041/ 435 616
TAE BO: torek ob 20.15 - KC Janez Trdina, četrtek ob 19.00 in 20.00 - Dvorana Leona Štuklja.
ROPE SKIPPING: torek ob 19.00 - KC Janez Trdina.

Poletna glasbena delavnica JAZZINTY

LokalPatriot v sodelovanju z Glasbeno šolo Marjana Kozine v času od 14. do 18. avgusta 2001 organizira poletno glasbeno delavnico JAZZINTY. Odlična priložnost za glasbeno izpopolnjevanje ali prvo spoznavanje z jazzom in improvizacijo, za petdnevno nepretrgano igranje in druženje z glasbenimi kolegi iz Slovenije in drugod. Mednarodna mentorska zasedba (Renato Chicco, Ines Reigner, Ratko Zjaca, Maciej Domaradzki, Aleš Rendla, David Jarh,...) omogoča prijavo v različnih kategorijah (poleg klavirja, kitare, saksofona, violine, bobnov, kontrabas in basa, so letošnja novost petje, trobenta/pozavna in tolkala), poslušanje predavanj, skupinskih in individualnih ur, vključevanje v "combo" bande in od letos tudi v "Jazzinty Big band". Informacije in prijave: www.jazzinty.com in Infotočka (tel.: 07-3374374)

Poletna fotografska delavnica FOTOPUB

Novo mesto, 14. - 18. avgust 2001. Fotopub je poletna fotografska delavnica, kjer bo v ospredju spodbujanje kreativnosti v avtorski fotografiji, podkrepitvi z bogatimi izkušnjami mentorjev. Mednarodna mentorska zasedba (Bojan Brecej, Borut Peterlin, Jean Christoph Quet, Paul Orchanian,...) bo pomagala avtorjem tržiti fotografije, jih razstaviti v galerijah, objaviti v tiskanih in elektronskih medijih. Vse skupaj bo odlična priložnost za izpopolnjevanje klasične fotografske tehnike in odpiranju k novim smericam fotografije. Informacije: www.fotopub.com in Infotočka (tel.: 073374374)

MEET ME @ TAOTECH SUMMER OPEN AIR FESTIVAL OF FUTURISTIC DANCE MUSIC

se bo zgodil 13. julija v Zelenem gaju pri Novi Gorici. Festival bo edinstven poletni glasbeni dogodek v Sloveniji, saj bo posvečen izključno techno kulturi in glasbi. Festival "MEET ME" bo celovita glasbena prireditev za več tisoč ljudi (prostor sprejme približno 5000 obiskovalcev), ki pa se bo od ostalih velikih prireditev ločila po tem, da se bo poleg odlične glasbe ljudem ponudilo tudi razgreti zabavi prijetne, predvsem pa dobremu telesnemu počutju primerne pogoje. "MEET ME" bo ponujal tudi multimedijski spektakel za oči, telo in ušesa: lightshow, video projekcije, instalacije, fire performance in psihadelične dekoracije. Vrhunski RCF soundsystem bo na razpolago izbrani zasedbi najboljših slovenskih techno, house in trance DJ-jev, kot gostje bodo vrteli DJ-ji iz Italije, Hrvaške in Nemčije, z redkim live nastopom pa nas bo razveselila še odlična domača house zasedba Rotor. Glavna DJ-jška gosta festivala "MEET ME", Richie Hawtin (KAN) in Jeff Mills (ZDA), ki sta definirala pojem techno in elektronske glasbe nasploh. Richieja Hawtina so glasbeni kritiki proglasili za vizionarja, Jeff Mills ima danes status najpopularnejšega minimal techno DJ-ja. Informacije na DNŠ.

turnirji za dame in gospode

park

novomeški mladinski časopis
št. 9/10, letnik IV, junij 2001

ISSN 1408-7189

sobota 30. junij na igriščih na Loki v Novem mestu

PARK LIGA

- ::: košarka: trojke, zabijanje, metanje trojk
- ::: odbojka na mivki
- ::: mali nogomet
- ::: prosto plezanje

informacije in prijave v knjigarni GOGA • 07 393 08 02

park@zalozba-goga.si

novomeški mladinski časopis

Odgovorni urednik: Damir Skenderović
Pomočnik odgovornega urednika: Uroš Lubej
Uredništvo: Tina Ban, Boris Blaić, Marijan Dovič,
Rok Jožef, Petra Ostanek, Damijan Šinigoj
Oblikovanje in prelom: Igor Ajdišek
Naslovnica: Iztok Kovačič
(po predlogi Hinka Smrekarja)
Ilustracije: Iztok Kovačič
Redakcija in jezikovni pregled: Uroš Lubej

Ustanovitelj: DNS
Izdajatelj: Založba Goga
Za založbo: Gregor Macedoni
Trženje: David Bratož, Luka Blažič
Naročila in distribucija:
park.narocila@zalozba-goga.si
Filmi in tisk: Špes grafika

Naslov uredništva:
Park
Prešernov trg 8
8000 Novo mesto
e-pošta: park@zalozba-goga.si

ZALOŽBA GOGA

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!